

DUA ve ZİKİRLER

Günlük hayatımızda dua ve zikirler demeti

İslam Toplumu Millî Görüş
İRŞAD BAŞKANLIĞI

DUA VE ZİKİR

İslam Toplumu Millî Görüş

İRŞAD BAŞKANLIĞI

Boschstr. 61-65, D-50171 Almanya

Tel.: +49 (0) 22 37 - 656 481

Hazırlayan: İbrahim CÜCÜK

Arabic typesetting&design: İlhan BİLGÜ

Kapak: Enes GEDİK

DUA, ZİKİR VE KULLUK

Ayet ve Sünnet'ten derlediğimiz elinizdeki bu dua ve zikir kitabı, günlük hayatımızda yapabileceğimiz ve yapmamız gereken dua ve zikirlerden oluşuyor.

Müslüman bir kul olarak Rabb'imize halimizi ve kendi acizyetimizi arzettiğimiz, duanın önemi Kur'an ve Sünnet'te beyan edilmiştir.

Mesela Kur'anda'ki şu iki ayet, Allah'ın, kullarını duaya teşvik etmektedir: "*Kullarım sana beni sorduklarında, de ki ben onlara çok yakıным. Bana dua edenlerin dualarını kabul ederim.*" (Bakara Sûresi, 2:186). "*Rabbiniz, şöyle buyurdu: Bana dua edin, size cevap vereyim (duanızı kabul edeyim).*" (Mü'minûn Sûresi, 23:60)

Dinimize göre dua sadece Allah'a yapılır ve yardım da, yine, sadece Allah'tan istenir. Her şeyin yaratıcısı ve her şeye gücü yeten Allah'tan başkasından yardım dilemek, şirke götürür. Bunun içindir ki, dua ile kul, kendisinin küçüklüğünü; yaratıcı olarak da Allah'ın büyüklüğünü ikrar etmiş olur.

Allah-u Teala, Yüce Kitabı Kur'an-ı Kerim'de "Bilesiniz ki, kalpler ancak Allah'ı anmakla huzur bulur."

(Ra'd Suresi. 13:28) buyurmuştur. Diğer bir Ayet-i Celile'de de Cenab-ı Hak *"Ey iman edenler! Allah'ı çokça anın"* (Ahzab suresi, 33:41) buyuruyor. Bu ve buna benzer bir çok ayetinde Yüce Allah (cc), kullarına kendisini bol bol anmalarını (zikretmelerini), şükretmelerini emretmiş; ve zikreden ve şükreden kullarına nimetlerini arttıracaklarını ve mükafatlar vereceğini müjdelemiştir.

Bakara Suresi 152. ayetinde de *"O halde beni anın, Ben de sizi anayım"* buyurarak, kulları Allah'ı zikrettiğinde Allah'ın da kullarını anacağını beyan buyurmuştur.

Gerçek şu ki, İslam'ın müslümanlardan istediği namaz, oruç, hac, zekat, sadaka gibi ibadetleri yapanlar, Allah katında mükafatlar kazandığı gibi, zikrullahı dilinden düşürmeyen kimsenin de Allah katındaki derecesi ve kıymeti artar.

Ne yazık ki, günümüzde insanları meşgul eden ve bazen de ibadetlerden ve zikirten alıkoyan vasıtalar artmış bulunmaktadır. İnsanın ibadet ve zikrinden, duadan uzak kalması ise kalplerin katılaşmasına sebep olmaktadır. Mensuplarımız başta olmak üzere tüm müslümanlara yardımcı olması için ayet ve sahih hadislerden derlediğimiz bu dua ve zikir kitabını hazırladık..

İbadet, dua ve zikre daha çok ihtiyaç duyduğumuz bir dönemde, ayet ve hadislerden derlediğimiz

bir demet dua ve zikri kardeşlerimizin istifadesine sunmayı bir görev addeden İslam Toplumu Milli Görüş bu vazifeyi ifa etmenin mutluluğunu yaşamaktadır.

İGMG İrşad Başkanlığı olarak, uzun bir çalışma neticesinde Peygamberimiz (s.a.v.)'in yaptığı ve tavsiye ettiği dua ve zikirlerden oluşan bu eserin emsalleri arasında duvarda bir tuğla olacağını, bir boşluğu dolduracağını ve bir ihtiyacı karşılayacağını ümid ediyoruz.

Eserin hazırlanmasında büyük emekleri olan heyetimize ve bilhassa İbrahim Cücük hocamıza kalbi teşekkürlerimizi sunuyor, bu eseri müslamanlara istifadeli kılmasını Alemlerin Rabbi olan Yüce Allah'tan (cc) niyaz ediyoruz.

Gayret biz müslümanlardan, muvaffakiyet Allah (cc)'tandır.

Allah zikir ve dualarımızı kabul buyursun!

İslam Toplumu Milli Görüş

İrşad Başkanlığı

Kerpen / 2009

DUA VE ZİKİR

İÇİNDEKİLER

Konu:.....Sayfa

Dua ve Kulluk.....II

İçindekilerV

DUA01

A. Tarifi02

1. Lügatte02

2. İstilahta02

B. Duanın Mahiyeti02

1. Dua bir itiraftır02

2. Dua, kulluk bilincinin ifadesidir03

3. Dua şükür ifadesidir04

4. Dua kulluk ifadesidir05

5. Dua bir yakarış, yardım isteme ve değer ifadesidir05

C. Duanın Maksadı07

1. Kulu Allah'a yaklaştırmaktır07

2. Kulu dünyada ve ahirette mutlu kılmaktır07

3. Kulun duadan maksadı muradına ulaşması08

D. Duanın Kısımları08

a. Fiili Dua08

b. Kavli (Sözlü) Dua09

E. Dua yaptığımız halde duamız niçin kabul edilmiyor?	10
F. Kimlerin duası reddolmayıp kabul edilir?	11
1. Mazlumun duası.....	11
2. Anne-babanın evladına, misafirin ev sahibine duası	12
3. Oruçlunun iftardaki duası ve adil idarecinin duası	12
4. Ezan ile kamet arasında dua edenin duası	12
5. Müslümanın, müslüman kardeşine olan duası	13
6. Hastanın duası	13
G. Dua Ne zaman Yapılır?.....	13
H. Duanın Şekli	14
İ. Duada Dikkat Edilecek Hususlar.....	14
1. Kavli dua ile fiili dua birbirine zıt olmamalıdır	14
2. Dua eden ne dediğini bilmeli	14
3. En kapsamlı olan ayet ve hadislerdeki dualarla dua etmek	15
4. Duayı genelleştirmek	16
5. Duada icabet vakitlerini seçmek	17
6. Duada ısrarcı olmak	17
7. Ana-baba ve salihlerden dua istemek	18
8. Duada Peygamberi vesile etmek	19
9. Duaya devam etmek.....	20
10. Belalara karşı daima dua etmek	20
11. Dua edene şu üç şey verilir	21
12. Duada af ve afiyet istemek	21
13. Cennet ve cenneti kazandıracak amellerden istemek	21
14. Duayı üç kere tekrar etmek	21
15. Duada büyük şeyler istemek.....	22
16. Esma-i Hüsnâ ile dua etmek	22
17. Önce birinin sıkıntısını gidermek, sonra dua etmek	22

18. Özel bir sıkıntıdan kurtulmak isteyen şunları yapsın	23
19. Daralan, bunalan, Allah'a münacaat etmeli	25
20. Dua kaderi değiştirir	26
Mühim Bir Mesele: Hastaya Okumak Caiz midir?.....	27
Mühim Bir Mesele: Hastaya Okumaktan Ücret Alınır mı?.....	32

ZİKİR.....35

I. Tarifi.....36

a. Lügat Manası.....	36
b. İstilah Manası	36

II. Zikrin Önemi36

a. Allah Tealanın emri olması	36
b. Kamil müminlerin özelliklerindedir	37
c. Allah Teâlâ'nın, zikredeni anması	37
d. Kişiyi azaptan kurtarır	38
e. Kalbin mütmain olmasını sağlar	39
f. Her hal ve şartta Allah'ı zikredenin övülmesi	40
g. Zikrin çok sevap kazandırması ve ibadetleri kolaylaştırması	40

III. Zikrin Kısımları43

a. Dilin zikri.....	43
b. Kalbin zikri	44
c. Bedenin zikri	45

IV. Zikrin Yeri45

a. Zikre müsait her yer	45
b. Tenhada yapılan zikir	45
c. Topluca yapılan zikir	45

V. Zikrin Zamanı.....46

VI. Zikrin Adabı	48
VII. Zikrin Faydaları	50
Hz. Peygamber (s.a.v.)'in zikri	53
Her Müslümanın Okuması Gereken Bazı Dua ve Zikirler	54
1. Uykudan uyanınca okuyacağı dua	54
2. Geceleyin uyanınca okuyacağı dua	54
3. Elbise giyince okuyacağı dua	55
4. Tuvalete girerken okuyacağı dua	56
5. Tuvaletten çıkınca okunacak dua	56
6. Abdestten sonra okuyacağı dua	57
7. Evden çıkarken okunacak dua	58
8. Mescide girerken okunacak dua	59
9. Mescidden çıkarken okunacak dua	60
10. Ezan duası	60
11. Ezan okununca yapılacak dua	61
12. Ezanla kamet arasında okunacak dua	62
13. Kamet getirilirken okunacak dua	62
14. Namazın selamından sonra okunacak dua	63
15. Sabah ve Akşam namazından sonra okunan zikirler	65
16. Her namazdan sonra okunacak dualar	67
17. Namazdan sonra okunan sureler ve zikirler	67
Kuran-ı Kerim'de geçen kapsamlı dualardan bazıları	69
Hadis-i Şeriflerde geçen kapsamlı dualardan bazıları	71
Duanın Adabı	73
Sabah-Akşam 3 er Kere Okunacak Dua	74
Sabah Namazından Sonra Okunacak Dua	75
Her Namazın Peşinden Okunacak Dua	75
Sabah-Akşam Okunması Tavsiye edilen Seyyidu'l İstiğfar Duası	76
Yatağa Yatacak Kimsenin En Son Okuyacağı Dua	77
Dilek, Af ve Afiyet İsteme Duası	78
Duada Hz. Peygamber (sas)'i Vesile Etme	78

Bütün Duaları İçine Alan Dua	79
Çarşı-Pazara Çıkarken Okunan Dua	80
İşe veya söze Başlarken Okunacak Dua	81
Eve Girerken Besmele Çekmek	82
Yemeğe Başlarken Okunacak Dua	83
Yemek Yedikten Sonra Okunacak Dua	84
Yemek Duası	86
Zararlı şeylerden Allah'a sığınma	87
Araca Binerken Okunacak Dua	88
Toplantıda İşlenen Günahlara Keffaret Duası	91
Çocukları Nazardan Koruma Duası	92
Kendimizi Nazardan Koruma Duası	92
Kendi Nazarımızdan Korunmak İçin Dua.....	93
Öfkelenince Okunacak Dua.....	94
Zorluklarla Karşılaşınca Okunacak Dua	95
Hastaya Okunacak Dua	95
Yatarken Okunacak Dualar	98
Zifafa Girecek veya Münasebette Bulunanın Okuyacağı Dua	106
İstihare Namazı ve Duası	106
Yatakta Uykusu Gelmeyen veya Korkan Kimsenin Okuyacağı Dua	109
Musibet Gelince Yapılacak Dua	110
Misafirin Yemek Sahibi İçin Yapacağı Dua	110
İftar Duası.....	111
İftar Yemeği Verene Yapılacak Dua.....	112
Borçtan Sıkıntıdan Kurtulma Duası	112
Akli Dengesi Bozulmuş Birine Yapılacak Dua	114
Vesveseye Karşı Tavsiye Edilen Dua	114
Helal Rızık-Kazanç Duası	115
Dargınlıkları Giderme Duası	116
İmtihana Girerken Okunacak Dua.....	118

Günlük Olarak Yapılması Tavsiye Edilen Zikirler119

Hz. Yunus (a.s.)'ın Duası122
Her Gece ve Gündüz, Özellikle Yatarken İstiğfar Etmek123
İstiğfar Duası ve Zikri124
Salavat-ı Şerife125
Zikrin En Faziletlisi126
Sabah-Akşam 3 er Defa Söylenecek Zikir127
Günlük Zikirler (Virdler)129
Namazlardan Sonra Okunacak Dua ve Zikirler131

Günlük Olarak Okunması Tavsiye Edilen Dualar.....131

Yapılması Tavsiye Edilen Kapsamlı Dualar135
1. Kur'an-ı Kerim'i'de Geçen Dua Ayetlerinden Bazıları135
2. Hadis-i Şeriflerde Geçen Dualardan Bazıları136

Konaklama Duası139

Günlük Olarak Yapılması Tavsiye Edilen Zikirler.....142

Çocuklar ve Gençler İçin Günlük Olarak Yapılması

Tavsiye Edilen Zikirler145

DUA

A. Tarifi:

1. Lûgatte: **Dua**, ibadet etmek, yardım istemek, yakarmak, Allah'a rağbet etmek manalarına gelmektedir.

2. İstılahta: Allah (celle celaluh)'a dua etmektir ki o da üç kısımdır:

a) Allah (c.c.)'ı tevhîd (tek kılmak) ve senâ etmek (övmek). *“Ey Sen'den başka ilah olmayan Allah!”*, *“Ey Rabbimiz! Bütün hamdler/övgüler Sanadır”* gibi,

b) Allah'tan af, rahmet ve Allah'a manen yak(ın)laşma ve yakınlık istemektir. *“Allah'ım bizi bağışla”* gibi,

c) Dünyadan bir nasip istemektir. *“Allah'ım bana mal ve çocuk ihsân et!”* gibi.¹

B. Duanın Mahiyeti:

1. Dua, bir itirafır.

Dua, kulun âciz olduğunu, Allah'ın ise kâdir olduğunu itiraf etmektir. Kulun kul olduğunu kavrayıp Allah'ın yegâne yalvarılacak, yardımı istenecek kimse olduğunu ortaya koymaktır.

¹ İbn Manzûr, Lisânü'l-Arab, XIV, 257.

2. Dua, kulluk bilincinin ifadesidir.

Dua, dua edene göre de anlam kazanır. Halk (avam), âciz olduğunu anlayınca veya âciz kalınca dua eder. İlim ehli (havas) ise, kendisini daima âciz görür, daima Allah'tan yardım ister, her işine başlarken, besmele, hamdele ve salve okur. Bu manada Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi ve sellem) şöyle buyurmuştur:

كُلُّ أَمْرٍ ذِي بَالٍ لَا يُبْدَأُ فِيهِ بِبِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ أَقْطَعُ

“Bismillâhirrahmânirrahîm (Rahman ve Rahim olan Allah'ın adıyla) ile başlanılmayan her iş (rahmetten, kemalden, bereketten) noksandır.”²

Diğer bir hadîs-i şerîfte:

كُلُّ أَمْرٍ ذِي بَالٍ لَا يُبْدَأُ فِيهِ بِالْحَمْدِ أَقْطَعُ

² Münâvî, Feyzu'l-Kadîr, V, 13.

³ İbn Mâce, Nikâh, 19.

“Elhamdülillah (bütün övgüler Allah’ındır) diyerek başlanılmayan her iş (rahmetten, kemalden, bereketten) noksandır”³ buyurmuştur.

Başka bir hadîs-i şerîfte ise şöyle buyurmuştur:

كُلُّ أَمْرٍ ذِي بَالٍ لَا يُبْدَأُ فِيهِ بِحَمْدِ اللَّهِ وَالصَّلَاةِ عَلَيَّ فَهُوَ أَقْطَعُ ،
أَبْتَرُ مَمْحُوقٌ مِنْ كُلِّ بَرَكَةٍ

“Elhamdülillah ile ve bana salât (ü selâm) ile başlanılmayan her iş bereketten (rahmetten, kemalden) kesiktir, noksandır, her bereketten mahrumdur.”⁴

3. Dua şükür ifadesidir

Kâmil mü’min, her işinde, her zaman Allah’la beraber olmaya dikkat eder; yardım ve başarıyı hep Allah’tan ister. Başarınca da Allah’tan bilir, “Allah yardım etti” der. Onun bu anlayış ve itirafı şükür olur. Şükür, Allah’a yakınlığa sebep olur, nimetin artmasına vesile olur. Zira Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

وَإِذْ تَأَذَّنَ رَبُّكُمْ لَئِن شَكَرْتُمْ لَأَزِيدَنَّكُمْ وَلَئِن كَفَرْتُمْ إِنَّ عَذَابِي لَشَدِيدٌ

“Hatırlayın ki Rabbiniz (size) şunu bildirmişti: Andolsun, şükrederseniz elbette sizi(n nimetinizi) arttırırım. Andolsun, nankörlük ederseniz hiç şüphesiz benim azâbım cidden çetindir.”⁵

⁴ Suyûtî, el-Câmiu’s-Sağîr, Hadîs No: 6285.

⁵ İbrahim Sûresi (14), 7.

4. Dua kulluk ifadesidir.

Bu konuda da kelim ve söz ustası, ilim ve hikmet pınarı Hz. Peygamber (s.a.v.):

الدُّعَاءُ هُوَ الْعِبَادَةُ “Dua ibadettir” buyurmuştur. ⁶

Diğer bir hadîs-i şerîfte: الدُّعَاءُ مُخُّ الْعِبَادَةِ
“Dua, ibadetin/kulluğun özüdür” buyurmuştur. ⁷

5. Dua, bir yakarış, yardım isteme ve değer ifadesidir.

Dua bir yakarıştır, yalvarmadır ve yardım istemektir. Dua, kulun değerini ifade eder. Kul, kulluğunu bilir de kulluğun gereği Allah’a kulluk eder, dua eder, yardım ister, her başarıyı da Allah (c.c.)’tan bilirse değerini ortaya koymuş olur. Allah Teala bu dua hakkında şöyle buyurmuştur:

قُلْ مَا يَعْجُبُوا بِكُمْ رَبِّي لَوْلَا دُعَاؤُكُمْ

“De ki: Eğer duanız olmasaydı, Rabbimin yanında sizin ne değeriniz olurdu?..” ⁸

⁶ Tirmizî, Tefsiru'l-Kur'ân, 3, 41, Deâvât, 1; Ebû Dâvûd, Vitir, 23; İbn Mâce, Duâ, 1.

⁷ Tirmizî, Deavât, 2.

⁸ Furkân Sûresi (25), 77.

C. Duanın Maksadı:

1. Kulu Allah'a yaklaştırmaktır.

Kulu Allah'a en iyi yaklaştıran şeylerin başında dua gelmektedir. Zira Allah Teâlâ yanında duanın çok üstün bir değeri vardır. Bu konuda Hz. Peygamber (s.a.v.):

لَيْسَ شَيْءٌ أَكْرَمَ عَلَيَّ مِنَ الدُّعَاءِ

“Allah katında, duadan daha üstün bir şey yoktur.” buyurmuştur. ⁹

2. Kulu dünyada ve âhirette mutlu kılmaktır.

Bütün hayırlar; en yüce mutluluk olan Allah'a yaklaşma olsun dünya ve âhirette ki mutluluk olsun hiç şüphesiz Allah'ın elindedir. Zira her şeyin yaratıcısı Allah'tır. Hayra ulaşmanın önemli bir yolu da duadır. Bu konuda Allah Teala:

بِيَدِكَ الْخَيْرُ إِنَّكَ عَلَيَّ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ

“Bütün hayırlar Senin elindedir. Şüphesiz Sen her şeye kâdirsin” buyurmuştur. ¹⁰

⁹ Tirmizî, Deavât, 1.

¹⁰ Âl-i Imrân sûresi (3), 26.

3. Kulun duadan maksadı muradına ulaşması, Allah'ın duadan maksadı ise kula ihsan etmesidir. İşte bundan dolayı Allah Teala şöyle buyurmuştur:

وَقَالَ رَبُّكُمْ ادْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ

*“Rabbiniz buyurdu ki: ‘Bana dua edin, Ben de dua-nızı kabul edeyim’.”*¹¹

D. Duanın Kısımları:

a) Fiilî dua

b) Kavli (sözlü) dua

a) Fiilî dua:

Bir şeyin olması için gereken şartları yerine getirmektir. Buna sabır diyoruz. Sabır, hedefe ulaşmada çekilen sıkıntılara tahammül etmek, katlanmak ve nefsi hoşlanmadığı şeye hapsedmektir. Şu ayet-i kerimede belirtildiği gibi:

*“Ey iman edenler! Allah’tan sabır ve namazla yardım isteyin. Şüphesiz Allah sabredenlerle beraberdir.”*¹²

¹¹ Mü’min sûresi (40), 60.

¹² Bakara sûresi (2), 153.

Hasan-ı Basrî Hz.leri, “Bize dua edin” diyenlere: “Siz Allah’ın emirlerini yerine getirin, yasaklarından sakının, dua etmeseniz bile Allah sizin isteğinizi yerine getirir” demiştir. Çünkü fiilî dua yerine gelmiştir.

Her konuda örnek olduğu gibi bu konuda da örnek olan Hz. Peygamber (s.a.v.), hem fiilî duaya hem de kavli/sözlü duaya önem vermiştir. Eğer sadece kavli dua ile yetinseydi duası makbul olan Peygamber, Ashabını Kâbe’nin önüne toplar, “Allah’ım! Kalpler fetholunsun, şehirler fetholunsun, kaleler fetholunsun! Âmin, amin, amin!” derdi ve derdiler. Ama en büyük sıkıntıyı Peygamber ve Ashabı çekmişler, hem fiilî dua hem kavli dua yapmışlar ve neticede de başarmışlar. Kalpler de, şehirler de, kaleler de fetholunmuştur.

b) Kavli (Sözlü) dua:

Özellikle âyet ve hadislerde geçen dualardır. Kavli (sözlü) dua, fiilî duanın ve sebeplerin müsebbib/yaratıcı olmadığını ifade eder. Duaları yaparken dikkat edilecek husus, Hz. Peygamber (s.a.v.)’in yaptığı duaları, Hz. Peygamber’in yaptığı şekilde yapmaktır. Kavli dua, fiilî duaya, fiilî dua da kavli duaya engel değildir. Her ikisini yapmakla memuruz, mecburuz.

E. Dua yaptığımız halde duamız niçin kabul edilmiyor?

Bu soru, “Haplar isabetli olduğu halde niçin hastalıktan kurtulamıyoruz?” sorusuna benziyor. Doktor, hap verirken: “Perhiz yapacaksın; şunları yiyeceksin, şunları yemeyeceksin! Perhize uyman gerekir, perhize uymazsan haplar sana fayda vermez” diyerek faydalıları ve zararlıları belirtmişti. “Perhize uyar da haplara günü gününe dikkat edersen hastalık gider âfiyet gelir” demişti. O doktor Hz. Rasûl-i Ekrem Efendimizdir. Perhizler helallar ve haramlar, haplar âyet ve hadîslerden seçilen dualar ve zikirlerdir. Yani, emredilenler yerine getirilir, yasaklardan sakınılır, dua ve zikirlerle dikkat edilirse kalbin hastalığı gider, âfiyet gelir, dualar kabul olur.

Allah Teâlâ, sevmediği kimselerin duasını kabul etmez, sevdiği kimselerin dualarını kabul eder. Allah Teala, Kur’ân-ı Kerîm’inde sevmediği ve sevdiği kimseleri haber vermiştir.

Sevmediği kimseler şunlardır: Fesadçılar, kâfirler, nankörler, daimî günah işleyenler, zâlimler, hâinler, kibirlenenler, kendini beğenenler, haddi aşanlar, israfçılar, şımarıklar, dünya hayatını âhiret hayatına tercih edenler.

Allah'ın sevdiği kimseler ise şunlardır: İyilik edenler, ihsan derecesinde Allah'a kulluk edenler, tevbe edenler, muttakîler, sabredenler, tevekkül edenler, âdiller, maddi ve manevi temizliğe dikkat edenler, Allah yolunda cihad edenler, müslümanlara karşı mütevazı olup birbirlerine şefkatle muamele edenler ve her konuda, her zaman Peygamber'i izleyenler.

F. Kimlerin duası reddolmayıp kabul edilir?

1. Mazlumun duası:

Mazlum olan, kafir bile olsa duası dünyada kabul edilir, Âhirette ise duası, isteği, yalvarış ve yakarışı kabul edilmez. Bu konuda Rasulullah (s.a.v.) Efendimiz şöyle buyurmuştur:

“Mazlumun bedduasından kork, çünkü bu dua ile Allah'ın arasında hiçbir perde yoktur.”¹³

¹³ Müslim, İmân, 29; Buhârî, Cihad, 180, Zekât, 63; Mezâlim, 9; Ebû Dâvûd, Zekât, 5; Tirmizî, Zekât, 6.

2. Anne-babanın evladına duası ve misafirin ev sahibine duası:

“Makbul olduğunda şüphe olmayan üç dua vardır: (Ana ve) babanın (evladına olan) duası, misafirin (ev sahibine olan) duası, mazlumun duası.”¹⁴

3. Oruçlunun iftardaki duası ve adil idarecinin duası:

“Üç kimse vardır ki duaları reddolunmaz: Oruç açma zamanında oruçlu, âdil idareci ve mazlumun duası. Allah bunu (mazlumun duasını) bulutların üstüne kaldırır, göğün kapılarını ona açar ve Rabb Teâla: ‘İzzetim hakkı için, bir zaman sonra da olsa (öcünü almakta) mutlaka sana yardım edeceğim’ buyurur.”¹⁵

4. Ezan ile kamet arasında dua edenin duası:

“Ezan ile kamet arasında yapılan dua reddolunmaz”¹⁶

¹⁴ Ebû Dâvûd, Vitir, 29, H. No: 1536; Tirmizî, Birr, 7, H. No: 1906, Deavât, 47; İbn Mâce, Dua, 11, H. No: 3862.

¹⁵ Tirmizî, Deavât, 139.

¹⁶ Tirmizî, Salât, 44, Deavât, 128; Ebû Dâvûd, Salât, 35, 37, Cihâd, 39; Ahmed, 3/119, 155, 225, 254.

5. Müslümanın müslüman kardeşine duası

“Bir müslümanın yanında olmayan din kardeşine yaptığı dua makbuldür. Bir kimse din kardeşine hayır dua ettikçe yanında bulunan görevli bir melek ona: ‘duan kabul olsun; aynı şeyler sana da verilsin’ diye dua eder.”¹⁷

6. Hastanın duası

“Bir hastanın yanına girdiğin zaman sana dua etmesini kendisinden iste. Çünkü onun duası, meleklerin duası gibi (makbul)dur.”¹⁸

G. Dua ne zaman yapılır?

Dua rahmete müsait her zaman ve her yerde yapılır. Ama bazı zamanlarda ve bazı yerlerde ise duaya daha çok önem verilmeli, o zamanın kıymetini bilip dua edilmesidir. Zaman itibariyle; seher vaktinde, farz namazlardan sonra, cuma günü icabet saatinde, teheccüd vaktinde, oruç tutanın iftar vaktinde vs. gibi.

Mekan itibariyle; Arafat'ta, Kâbe'de, Müzdelife'de, Mescid-i Nebî'de, Mescid-i Aksa'da, zenzem içildiğinde, Safâ ve Merve tepeleri üzerinde ve sa'y yaparken, Makam-ı İbrahim gerisinde, Mina'da, Cemrelere taş atarken, Kur'ân-ı Kerîm'i hatmin peşinde, Kâbe'yi ilk görünce yapılan duaların kabul edileceğine dair hadîsler mevcuttur.

¹⁷ Müslim, Zikir, 87-88; İbn Mâce, Menâsik, 5; Ahmed, V, 195.

¹⁸ İbn Mâce, Cenâiz, 1.

H. Dua şekli

Duada eller omuz hizasında durur, ellerin içi yüze bakar. Zira bedenlerin kıblesi Kâbe, ellerin kıblesi arşdır, denmiştir. Sıkıntılı zamanlarda ise kol-tuk altı görülecek şekilde kollar açılır ve öylece dua edilir. Zira Hz. Peygamber Efendimiz bu iki şekilde de dua etmiştir.

İ. Duada dikkat edilecek hususlar

1. Kavî (sözlü) dua ile fiilî dua birbirine zıt olmamalıdır.

Allah'ın sevdiği kul olmalı, hedefi Allah'ın rızası olmalı, izlediği yol Allah'ın sevdiği Peygamber'in yolu olmalıdır ki duası kabul edilsin.

2. Dua eden duada ne dediğini bilmeli, duada gafil olmamalı, duasında duanın kabul edileceğine inanarak dua etmelidir.

Bu konuda Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

وَإِذَا سَأَلَكَ عِبَادِي عَنِّي فَإِنِّي قَرِيبٌ أُجِيبُ دَعْوَةَ الدَّاعِ إِذَا دَعَانِي

“Kullarım sana beni sorduklarında, de ki ben onlara çok yakınım. Bana dua edenlerin dualarını kabul ederim.”¹⁹

H.z. Peygamber (s.a.v.) de şöyle buyurmuştur:

أَدْعُوا اللَّهَ وَأَنْتُمْ مُوقِنُونَ بِالْإِجَابَةِ وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ
لَا يَسْتَجِيبُ دُعَاءَ مَنْ قَلْبٍ غَافِلٍ لَهِ

“Allah Teala'ya dua ederken, kabul edeceğine inanarak dua ediniz. Şunu da bilin ki Allah Teala, gâfil bir kalple yapılan hiçbir duayı kabul etmez.”²⁰

3. En kapsamlı olan âyet ve hadîslerdeki dualarla dua etmek.

Peygamber Efendimiz (s.a.v.) de manalarını kapsamlı dualarla dua etmeyi severdi, bunun dışındakilerle dua etmeyi bıraktı (kapsamlı olmayan duayı yapmazdı).²¹

Rasûlullah (s.a.v.), otururken bir adam girdi, namaz kıldı ve hemen: “Allahümmeğfir lî verhamnî (Allahım bana mağfiret et ve bana rahmet et.)” diye dua etti. Rasûlullah (s.a.v.) o adama şöyle buyurdu:

¹⁹ Bakara sûresi (2), 186.

²⁰ Tirmizî, Deavât, 66, H. no: 3474.

²¹ Ahmed, VI, 148, 189; Ebû Davûd, Vitir, 23.

عَجَلْتُ أَيْهَا الْمُصَلِّي، إِذَا صَلَّيْتَ فَقَعَدْتَ فَاحْمَدِ اللَّهَ
بِمَا هُوَ أَهْلُهُ وَصَلِّ عَلَيَّ ثُمَّ ادْعُهُ

“Acele ettin ey namaz kılan! Namaz kılıp da dua için oturunca (önce) Allah’a lâyıkiyle hamdet (el-hamdü lillâhi rabbil âlemîn de!), bana salât (u selâm) et, sonra da O’na (Allah’a) dua et!” buyurdu. ²²

4. Duayı önce kendimize, sonra anne-babaya, sonra da mü’minlere genelleştirmek.

Şu âyet ve hadîs-i şerif, bu durumun en güzel delilidir.

رَبَّنَا اغْفِرْ لِي وَلِوَالِدَيَّ وَلِلْمُؤْمِنِينَ يَوْمَ يَقُومُ الْحِسَابُ

“Ey Rabbimiz! Hesap kurulacağı (kıyamet) günü beni, anne-babamı ve bütün mü’minleri bağışla!” ²³

أَعْمَ وَلَا تَخُصَّ فَإِنَّ بَيْنَ الْخُصُوصِ وَالْعُمُومِ كَمَا بَيْنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ

“Duayı (Allahım bize ramet eyle) diyerek genel yap, sadece kendine özel yapma! Çünkü genel olan dua ile özel olan dua arasındaki fark yer ile gök arası kadardır.” ²⁴

²² Tirmizî, Deavât, 66. Hadîs No: 3473; Nesâî, Sehv, 48.

²³ İbrahim Sûresi (14), 41.

²⁴ Kenzu’l-Ummâl, H. no: 3259.

5. Her zaman dua yapılabilirliğini bilmek ama özellikle dualarda icâbet vakitlerini ve özellikle seher vakitlerini seçmek.

Bu konuda Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

وَبِالْأَسْحَارِ هُمْ يَسْتَغْفِرُونَ

“Onlar seher vakitlerinde istiğfar ederler.”²⁵

6. Duanın bir ibadet olduğunu bilmek²⁶ kabul edilmiyor diye duayı asla terk etmemek, duada ısrar ve azmetmek.

Hz. Peygamber (s.a.v.) şu üç hadîs-i şerîflerinde şöyle buyurmuştur:

لَا يَزَالُ يُسْتَجَابُ لِلْعَبْدِ مَا لَمْ يَدْعُ بِإِثْمٍ أَوْ قَطِيعَةٍ رَحِمَ مَا لَمْ يَسْتَعْجِلْ.
قِيلَ يَا رَسُولَ اللَّهِ! مَا الْإِسْتِعْجَالُ؟ قَالَ: يَقُولُ: دَعَوْتُ وَقَدْ دَعَوْتُ
فَلَمْ أَرِ يَسْتَجِيبُ فَيَسْتَحْسِرُ عِنْدَ ذَلِكَ وَيَدْعُ الدُّعَاءَ

Bir kul günah olan veya akrabasıyla ile ilgisini kesmesine yol açan bir şeyi dilemedikçe yahut acele etmedikçe duası kabul olunur.” Yâ Rasûlallah! Acele etmek nedir? demişler. “*Dua ettim de kabul edildiğini görmedim der ve o anda vazgeçerek duayı bırakır.*” buyurmuştur.²⁷

²⁵ Zâriyât sûresi (51), 18.

²⁶ Ebû Davûd, Vitir, 23

²⁷ Müslim, Zikir, 90-92; Buhârî, Deavât, 21-22; Ebû Dâvûd, Vitir, 23; Tirmizî, Deavât, 22, İbn Mâce, Dua, 7.

إِذَا دَعَا أَحَدُكُمْ فَلْيَغْزِمِ فِي الدُّعَاءِ وَلَا يَقُلْ: اَللّٰهُمَّ
اِنْ شِئْتَ فَاَعْطِنِيْ فَاِنَّ اِلٰهًا لَّمُستَكْرَهًا لَهُ

“Sizden herhangi biriniz dua ettiği zaman Allah’tan istemeyi kesin yapın. ‘Allahım istersen bana ihsan et’ demesin. Hiç şüphesiz Allah için hiçbir zorlayan yoktur.”²⁸

“Şüphesiz Allah Teâlâ duada ısrar edenleri/devam edenleri sever.”²⁹

7. Kendimiz için mü’minlerden özellikle sâlih muttaki mü’minlerden ve anne-babamızdan bize dua etmelerini istemek.

Âyet-i kerimede Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ رَّسُولٍ إِلَّا لِيُطَاعَ بِإِذْنِ اللَّهِ وَلَوْ أَنَّهُمْ إِذْ ظَلَمُوا أَنْفُسَهُمْ جَاءُوكَ فَاسْتَغْفَرُوا اللَّهَ وَاسْتَغْفَرَ لَهُمُ الرَّسُولُ لَوَجَدُوا اللَّهَ تَوَّابًا رَّحِيمًا

“Biz, her bir peygamberi ancak Allah’ın izniyle kendisine itaat edilsin diye gönderdik. Şâyet kendilerine zulmettiklerinde mağfiret dileselerdi, Peygamber de onlar için mağfiret isteyiverseydi, Allah’ı elbette tövbeleri çokça kabul eden, çok rahmet eden bulacaklardı.”³⁰

²⁸ Buhârî, Deavât, 20; Müslim, Zikir, 7; Ahmed, III, 107.

²⁹ Taberânî, Kitabu’d-Dua, 795.

³⁰ Nisâ Sûresi (4), 64.

8. Duada, Peygamberi ve Allah için yaptığı bir ameli Allah'a vesile kılmak sûretiyle dua edilebilirliğini bilmek ve öylece dua ederek Allah'tan istemek.

Sahâbeden Osman b. Huneyf (r.a.) şöyle rivâyet etmiştir: Gözü görmeyen bir adam, Peygamber (s.a.v.)'e geldi ve 'beni iyileştirmesi için Allah'a dua et!' dedi.

Hz. Peygamber (s.a.v.) şöyle buyurdu: *"İstersen dua edeyim, istersen sabret; bu (sabretmen) senin için daha hayırlıdır."* Adam, "Allah'a dua et!" dedi. Bunun üzerine Hz. Peygamber (s.a.v.) ona abdest almasını, abdestini güzel yapmasını ve şu dua ile dua etmesini emretti:

اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ وَأَتَوَجَّهُ إِلَيْكَ بِنَبِيِّكَ مُحَمَّدٍ نَبِيِّ الرَّحْمَةِ إِنِّي
تَوَجَّهْتُ بِكَ إِلَيَّ رَبِّي لِيَقْضِيَ لِي فِي حَاجَتِي هَذِهِ اللَّهُمَّ فَشَفِّعْهُ فِيَّ

*"Allah'ım! Rahmet Peygamberi olan Hz. Muhammed (s.a.v.) vesilesi ile Sen'den diliyor ve Sana yöneliyorum. Benim şu ihtiyacımı yerine getirmen için Rabbim, Sana yöneliyorum. Allah'ım, O'nu (Peygamber'i) bana şefaatchi kıl!"*³¹

³¹ Tirmizî, Deavât, 129, H. no: 3573; İbn Mâce, İkâmet, 189; Ahmed, IV, 138.

9. Dua edilmeyince Allah'ın kızdığını bilip dua etmeye devam etmek, hatta en küçük şeyleri bile Allah'tan istemek.

H. Peygamber (s.a.v.) şöyle buyurmuştur:

مَنْ لَمْ يَدْعُ اللَّهَ غَضِبَ عَلَيْهِ

“Allah Teâlâ dua etmeyene kızar.”³²

لَيْسَ لَكُمْ رَبُّهُ حَاجَتُهُ كُلُّهَا حَتَّى يَسْأَلَ شَيْعَ نَعْلِهِ إِذَا انْقَطَعَ

“Sizden biriniz takunyasının kopan bağına varıncaya kadar her ihtiyacını Rabbinden istesin.”³³

Tirmizî'nin diğer bir rivâyetinde şu ilâve de vardır: “Sizden biriniz, tuz ihtiyacını bile Rabbinden istesin...”³⁴

Demek ki bir şeyi elde ederken sebeplere sarılacağız, ama bu sebepleri yaratıcı bilmeyip en küçük bir şeyi bile Yaratıcı olan Allah Teâlâyâ dua ile müracaat edeceğiz.

10. Belâlarla duanın kıyamete kadar çarpışacaklarını bilip belâlara karşı daima dua etmek.

³² Tirmizî, Deavât, 3, H. no: 3370; İbn Mâce, Dua,1, H. no: 3827.

³³ Tirmizî, Deavât, 149; H. no: 3607.

³⁴ Tirmizî, Deavât, 149; H. no: 3608.

11. Dua eden kimseye Allah Teâlâ şu üç şeyden birini verir:

مَا مِنْ مُسْلِمٍ يَدْعُو بِدَعْوَةٍ لَيْسَ فِيهَا إِثْمٌ وَلَا قَطِيعَةٌ رَحِمَ
إِلَّا أَعْطَاهُ اللَّهُ بِهَا إِحْدَى ثَلَاثٍ: إِمَّا أَنْ تُعْجَلَ لَهُ دَعْوَتُهُ وَإِمَّا
أَنْ يَدْخِرَهَا لَهُ فِي الْآخِرَةِ وَإِمَّا أَنْ يَصْرِفَ عَنْهُ مِنَ الشُّوْءِ مِثْلَهَا

*“Hiçbir Müslüman, içinde günah olmayan veya akra-
bası ile ilgisini kesmesine yol açmayan bir dua etsin de şu
üç şeyden birini vermesin: Ya hemen duasını kabul eder,
ya âhirete sevap olarak bırakır, ya da (Allah’tan istediği
iyilik kadar) ondan bir sıkıntıyı def eder.”³⁵*

12. Daima dualarında af ve âfiyet istemek,
hatta âfiyet istemeyene belânın verileceğini bilip
daima âfiyet istemek.³⁶

13. Hergün Allah’tan cennet ve cenneti kazan-
dıran amelleri istemek, cehennem ve cehenneme
götüren amellerden Allah’a sığınmak.³⁷

14. Hz. Peygamber (s.a.v.)’in, duayı ve istiğfârı
üç kere tekrarlamaktan hoşlandığını bilip de
duayı ve istiğfârı üç kere takrar etmek.³⁸

³⁵ Ahmed, III, 18; Hâkim, Müstedrek I, 93; İbn Ebî Şeybe, Mus-
annef, X, 201.

³⁶ Taberânî, Kitabu’d-Dua, II, 806-807.

³⁷ Ahmed, I, 172.

³⁸ Ebû Dâvûd, Salât, 361, H. no: 1524.

15. Allah Teâlâ'nın vereceği hiçbir şeyin Allah Teâlâ yanında büyük olmadığını bilip duada Allah'tan büyük şeyler de istemek. ³⁹

16. Allah'a dua ederken esmâ-i hüsnâsıyla dua etmek.

Âyet-i kerimede şöyle emredilmiştir:

وَلِلَّهِ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَىٰ فَادْعُوهُ بِهَا

“En güzel isimler Allah'ındır. O halde O'na bunlarla dua edin.” ⁴⁰

17. Bir kimseyi sıkıntıdan kurtarmak için önce sıkıntıyı ortadan kaldırmak, sonra dua etmek.

Bu konuda, Hz. Peygamber (s.a.v.):

مَنْ أَرَادَ أَنْ تُسْتَجَابَ دَعْوَتُهُ وَأَنْ تُكْشَفَ كُرْبَتُهُ فَلْيَقْرِجْ عَنْ مُعْسِرٍ

“Kim duasının kabul edilmesini ve sıkıntısının giderilmesini isterse sıkıntıda olan bir başkasının sıkıntısını gidersin!” buyurmuştur. ⁴¹

³⁹ Ahmed, II, 457.

⁴⁰ A'râf Sûresi (7), 180.

⁴¹ Ahmed, II, 23.

18. Özel bir sıkıntıdan kurtulmak isteyen şunları yapın:

a) Bunalmış bir kimseyi gücü nisbetinde sıkıntıdan kurtarsın,

b) Dua öncesi istiğfar etsin, af talep etsin ve tövbe etsin. Âyet-i kerimede Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

وَأَنْ اسْتَغْفِرُوا رَبَّكُمْ ثُمَّ تُوبُوا إِلَيْهِ يُمِتِّعْكُمْ مَتَاعًا حَسَنًا
إِلَىٰ أَجَلٍ مُّسَمًّى وَيُؤْتِ كُلَّ ذِي فَضْلٍ فَضْلَهُ

“Hem Rabbinizin bağışlamasını isteyin/istiğfar edin, sonra O’na tövbe edin ki, sizi belirli bir zamana (ölüme) kadar güzel bir şekilde yaşatsın ve (âhirette) her fâzilet sahibine mükâfatını versin.”⁴²

İstiğfar, af talep etmektir. Tövbe etmek, dönmek, yanlıştan dönmek, işlediği günahlardan dönmek, terkettiği emirleri işlemeye dönmektir.

Bütün bunları kapsamlı bir şekilde şu âyet-i kerîme ifade etmektedir:

وَإِنِّي لَغَفَّارٌ لِّمَنْ تَابَ وَآمَنَ وَعَمِلَ صَالِحًا ثُمَّ اهْتَدَىٰ

“Doğrusu Ben, tevbe edeni, inanıp yararlı iş işleyerek doğru yola gireni bağışlarım.”⁴³

⁴² Hûd Sûresi (11), 3.

⁴³ Tâ Hâ Sûresi (20), 82.

İslam'da tövbe binaya nisbetle arsa gibi, iman temel gibi, salih amel temele uygun binanın direkleri ve duvarları gibi, sebat da tavanı gibidir. Arsa olmadan bina düşünülemez. Temel olmadan bina ayakta durmaz. Tavan olmadıkça da yapılan bina zamanla yıkılır.

c) Kalksın iki rekât namaz kılsın, namazın secde bölümünde Hz. Peygamber (s.a.v.)'in yaptığı duaları okusun. Namazda, herhangi bir cüz'ünde de olsa Peygamber'in yapmadığı duayı yapması veya başka bir dille namazda dua etmesi caiz değildir, namaz bozular. Secde halinde yapacağı dualarda o niyetini yapabilir, dileğini kalbinden geçirebilir. Secde halinde yapılan dua hakkında Rasûlullah Efendimiz şöyle buyurmuştur:

أَقْرَبُ مَا يَكُونُ الْعَبْدُ مِنْ رَبِّهِ وَهُوَ سَاجِدٌ فَأَكْثَرُوا الدُّعَاءَ

*“Kulun Rabbine en yakın olduğu hal, secde halidir. (Öyleyse secdede) çok dua ediniz!”*⁴⁴

d) Namazı kıldıktan sonra üç kere istiğfar etsin veya farz namazın arkasından istiğfardan sonra Ayete'l-kürsîyi, İhlâs, Felak ve Nâs sûrelerini okuyup tesbihlerden sonra dua etsin. Allah'tan en güzel istek namazla istemektir. Çünkü Allah (c.c.):

⁴⁴ Müslim, Salât, 215; Nesâî, Mevâkît, 35.

وَاسْتَعِينُوا بِالصَّبْرِ وَالصَّلَاةِ وَإِنَّهَا لَكَبِيرَةٌ إِلَّا عَلَى الْخَاشِعِينَ

“(Allah’tan) Sabır ve namazla yardım isteyin. Şüphesiz namaz, (Allah’a) saygılı olanlar hariç (insan nefesine) ağır bir yükür,” buyurmaktadır. ⁴⁵

Namazdan sonraki istiğfar, namazdaki gafletten dolayı yine af talebidir. Farz namazdan sonra olursa Âyete'l-Kürsînin arkasından duanın kabul edileceğine dair hadîsle müjde verilmiştir. Bu konuda Ebû Ümâme (r.a.) şöyle demiştir: Rasûlullah (s.a.v.) ’e, hangi duaya daha çok icâbet edilir/kabul edilir? diye sorulunca Rasûlullah (s.a.v.):

جَوْفَ اللَّيْلِ الْآخِرِ وَدُبْرِ الصَّلَاةِ الْمَكْتُوباتِ

“Gecenin son saatlerinde ve farz namazlardan sonra yapılan duadır,” buyurdu. ⁴⁶

e) Duada ısrar etsin, duaya devam etsin. Kabul edilmeyecek diye kendi kendine beddua etmesin. Eğer şimdi kabul edilmeyecekse bunda ilâhî bir hikmet olduğunu düşünsün ve Allah’a teslim olsun.

19. Daralan, bunalan, sabrının bittiğini kabul eden kimse, Allah’a dua ile müracaat ederek mü-nâcât etmelidir.

⁴⁵ Bakara Sûresi (2), 45.

⁴⁶ Tirmizî, Deavât, 80, Hadîs No : 3494 ; Ebû Dâvûd, Tatavvu’, 10; Nesâî, Mevâkît, 35, 40.

Böyle olan kimsenin duasını kabul edeceğini Allah Teâlâ şu âyette müjdelemiştir:

أَمَّنْ يُجِيبُ الْمُضْطَرَّ إِذَا دَعَاهُ وَيَكْشِفُ السُّوءَ وَيَجْعَلُكُمْ
خُلَفَاءَ الْأَرْضِ ۗ إِنَّ اللَّهَ مَعَ الَّذِينَ قَلِيلًا مَا تَذَكَّرُونَ

“(Onlar mı hayırlı) yoksa bunalmışa, kendine dua (ve iltica) ettiği zaman icabet eden (duasını kabul eden), sıkıntıyı gideren ve sizi yeryüzünün halifeleri/hükümdarları yapan mı? Allah ile beraber bir ilah mı var? Siz ne kıt düşünüyorsunuz!”⁴⁷

20. Kaderi ancak duanın değiştireceğini bilip dua etmek.

Bu konuda Rasûlullah:

لَا يَزِيدُ فِي الْعُمْرِ إِلَّا الْبِرَّ وَلَا يَزِدُ الْقَدَرَ إِلَّا الدَّعَاءَ وَإِنَّ
الرَّجُلَ لَيُخْرَمُ الرِّزْقَ بِالذَّنْبِ يُصِيبُهُ

“Birr (iyilik)den başka birşey ömrü arttırmaz ve duadan başka birşey kaderi geri çevirmez. Şüphesiz adam işlediği günah yüzünden de rızkıdan mahrum kılınır,” buyurmuştur.⁴⁸

⁴⁷ Naml sûresi (27), 62.

⁴⁸ İbn Mâce, Fiten, 22, H. No: 4022; Tirmizî, Kader, 6; Ahmed, V, 277, 280, 282.

Allah Teâlâ âyet-i kerîmede şöyle buyurmuştur:

وَقَالَ رَبُّكُمْ ادْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ إِنَّ الَّذِينَ يَسْتَكْبِرُونَ
عَنْ عِبَادَتِي سَيَدْخُلُونَ جَهَنَّمَ دَاخِرِينَ

“Rabbiniz şöyle buyurdu: Bana dua edin, kabul edeyim. Çünkü bana ibadeti bırakıp büyüklük taslayanlar aşağılanarak cehenneme gireceklerdir.”⁴⁹

Mühim bir mesele:

Hastaya okumak câiz midir? Evet hastaya okumak câizdir. Delilleri şunlardır:

a) Rasûlullah Efendimiz (s.a.v.), Hayber gazvesi gününde sancağı Hz. Ali’ye vermek istedi.

“**Ali İbni Ebû Tâlib nerede?**” diye sordu. Sahâbîler:

Ey Allah’ın Resûlü! O gözlerinden rahatsız, dediler. Bunun üzerine Peygamberimiz:

“**Ona haber verecek birini gönderiniz**” buyurdular. Ali derhal getirildi. Resûlullah (s.a.v.) onun **gözlerini tükürüğüyle tedavi ederek kendisine dua etti**. O kadar ki, hiç ağrısı yokmuş gibi oldu. Peygamber, sancağı ona verdi.⁵⁰

⁴⁹ Mü’min sûresi (40), 60.

⁵⁰ Buhârî, Fezâilü’s-Sahâbe, 9; Müslim, Fezâliü’s-Sahâbe, 34.

b) Hz. Âişe (radıyallahu anhâ)'dan rivâyet edildiğine göre Hz. Peygamber (s.a.v.), aile fertlerinden biri hastalanınca, sağ eliyle sıvazlar ve şöyle dua buyururdu:

اللَّهُمَّ رَبَّ النَّاسِ أَذْهِبِ الْبَأْسَ إِشْفِ أَنْتَ الشَّافِي لَا شِفَاءَ إِلَّا شِفَاؤُكَ شِفَاءَ لَا يُغَادِرُ سَقَمًا

“Allâhümme rabbe'n-nâsi ezhibi'l-be'se işfi ente'ş-şâfi lâ şifâe illâ şifâüke şifâen lâ yügâdiru sekamen: *“Bütün insanların rabbi olan Allahım! Bunun ıstırabını giderip, şifâ ver. Şifâyı veren ancak sensin. Senin şifândan başka şifâ yoktur. Buna, hiçbir hastalık izi bırakmayacak şekilde şifâ ihsan et!”*⁵¹

c) Ebû Abdullah Osman İbni Ebül-Âs (r.a.)'dan rivâyet edildiğine göre, (müslüman olduğundan beri) vücudunda hissettiği bir ağrıdan dolayı Rasûlullah (s.a.v.)'e şikâyette bulundu. Rasûlullah (s.a.v.) de ona şunu tavsiye etti:

“Vücudunun ağrıyan yerine elini koy ve üç kere “bismillah” de, yedi kere de

⁵¹ Buhârî, Merdâ, 20, 38, 40; Müslim, Selâm, 46-49; Ebû Dâvûd, Tıb, 18, 19; Tirmizî, Deavât, 111; İbni Mâce, Cenâiz, 64, Tıb 36, 39.

أَعُوذُ بِعِزَّةِ اللَّهِ وَقُدْرَتِهِ مِنْ شَرِّ مَا أَجْدُ وَأُحَازِرُ

‘Eûzü bi izzetillahi ve kudretihî min şerri mâ ecidü ve ühâziru: *Bendeki bu hastalığın şerrinden ve ileride yenileyip elem ve hüzn vermesinden Allah’ın izzet ve kudretine sığınırım’ de!*⁵²

d) İbni Abbas (radiyallahu anhumâ)’dan rivâyet edildiğine göre Peygamber (s.a.v.) şöyle buyurdu:

“Kim, henüz eceli gelmemiş bir hastayı ziyaret eder de onun başucunda yedi kere;

أَسْأَلُ اللَّهَ الْعَظِيمَ رَبَّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ أَنْ يَشْفِيكَ

“Es’elullâhe’l-azîme rabbe’l-arşî’l-azîmi en yeşfiyek: *Büyük arşın sahibi yüce Allah’dan seni iyi etmesini dilerim” diye dua ederse, Allah o hastayı iyi eder.*⁵³

e) Ebû Saîd el-Hudrî (r.a.)’dan rivâyet edildiğine göre Cebrâil aleyhisselâm, Nebî (s.a.v.)’e gelerek:

- Ey Muhammed, hasta mısın? diye sordu. Hz. Peygamber de:

- Evet, dedi. Cebrâil aleyhisselâm:

⁵² Müslim, Selâm, 67; Ebû Dâvûd, Tıb, 19; Tirmizî, Tıb, 29, Deavât, 125; İbn Mâce, Tıb, 36.

⁵³ Ebû Dâvûd, Cenâiz, 8; Tirmizî, Tıb, 32.

بِسْمِ اللّٰهِ اَرْقِيكَ مِنْ كُلِّ شَيْءٍ يُؤْذِيكَ مِنْ شَرِّ كُلِّ نَفْسٍ اَوْ عَيْنٍ حَاسِدٍ

Bismillâhi ergîke min külli şey'in yü'zîke min şerri külli nefsin ev aynin hâsidin: *Allah'ın ismiyle, seni rahatsız eden her şeye karşı sana okurum. Her nefsin veya hasetçi her gözün şerrinden Allah sana şifâ versin. Allah'ın adıyla sana okurum” diye dua etti.* ⁵⁴

f) Ebû Saîd el-Hudrî (r.a.) şöyle dedi:

Rasûlullah (s.a.v.) cinlerden ve göz değmesinden Allah'a sığınırđı. Nihâyet Muavvizeteyn (Kul eûzü birabbi'l-felak ve kul eûzü birabbi'n-nâs) nâzil oldu. Ondan sonra Muavvizeteyn ile Allah'a sığınmaya başladı ve diğeri duaları bıraktı. ⁵⁵

Bu altı tane sahîh hadîs göstermektedir ki, rukye, yani hastaya okumak vardır:

1. ve 2. delil, bizzat Peygamberimizin hem başkasına hem âile fertlerine okuduğuna delildir.

3. Delil, hastanın kendi kendisine okuyabileceğine delildir.

⁵⁴ Müslim, Selâm, 40.

⁵⁵ Tirmizî, Tıb, 16; İbn Mâce, Tıb, 33.

4. Delil, bir başkasının hasta olan kimseye okuyabileceğine delildir.

5. Delil, Cebrail aleyhisselâm'ın Peygamberimize okuduğuna delildir.

6. Delil, Muavvizeteyn yani Felak ve Nâs sûreleri nazil olunca Allah'a sığınmada öncelik olduğu, diğer sığınma dualarının ilave dualar olabileceği anlaşılmaktadır. Zira diğer duaların okunmayacağına dair bir delil yoktur.

Hastaya okurken Allah kelimî, isim ve sıfatları ile olmalıdır.

En önemlisi, hastaya şifâyı, gerçekten verenin ancak Allah olduğu inancı ile okumaktır.

Mühim bir mesele: Hastaya Okumaktan Ücret Alınır mı ?

Ebu Said el-Hudri (r.a.)'ın şöyle dediği rivâyet edilmiştir:

Rasûlullah (s.a.v.) bizi bir seriyye ile gönderdi. Bir kavmin yurduna indik ve bizi misafir etmelerini istedik. Bizi ağırlamadılar. Derken liderlerini akrep soktu ve bunun üzerine bize gelerek “içinizde akrep sokmasına karşı rukye yapacak (okuyacak) kimse var mı?” dediler. Ben de “evet ben varım, ancak karşılığında bize koyun verirsiniz o zaman okurum” dedim. Bize otuz koyun vermeyi taahhüt ettiler; biz de kabul ettik. Ona yedi kere “el-hamdü”yü (Fatiha) okudum. Derhal iyileşti ve biz de koyunları aldık. Sonra bu koyunlar hakkında içimizde bir şüphe meydana geldi. “Rasûlullah (s.a.v.)’e varıncaya kadar acele etmeyin” dedik. Rasûlullah (s.a.v.)’e varınca yaptığımı ona anlattım.

“Onun (Fatihanın) rukye olduğunu (okunacak dua olduğunu) nerden bildin? Koyunları alın ve sizinle beraber bir hisse de bana ayırın” buyurdu.⁵⁶

Bu babta zikredilen hadîsteki sosyal ve fiziki şart-

⁵⁶ Tirmîzi, Tıb, 20, Buhâri, Tıb, 33, İcare, 16, Fedâilü'l-Kuran, 9; Müslim, Selam, 64, Ebu Davud, Tıb, 19;

ları dikkate almadan “Rukye (okuma) karşılığında belirli bir ücreti şart koşmak caizdir” şeklinde genel bir hükme varmak doğru değildir.

Zira olayda, seferde olmak, bir yerleşim yerinde konaklandığı halde zaruri ihtiyaçların temin edilememesi ve bunun belde halkı tarafından engellenmesi gibi zaruri durumlar söz konusudur. Belirli bir ücret ileri sürebilme bu şartlarda gerçekteşmiştir.

Dolayısıyla aynı şartlar ne zaman meydana gelirse o zaman ücret şart koşulabilir.

Yoksa bu şartlardan hiç biri yok iken “Ancak şu kadar ücret verilirse rukye yaparım” şeklinde bir şart ileri sürmek hem dinen hem de ahlaken doğru değildir. Aksi takdirde bu işi meslek haline getirmiş ve insanların saf dini duygularını sömürerek istismar eden din bezirgânlarına açık bir kapı bırakılmış olur.

Netice olarak, âyet ve hadîslerdeki duaların okunmasıyla yapılan, hak olan rukye (okuma) karşılığında verilen hediye nin alınmasında bir beis yoktur.

Ancak bunu meslek haline getirip belirli bir tarife karşılığında yapmak doğru değildir.

Zaten takva ve salih amel sahibi bir müslümanın bu şekilde hareket etmesi mümkün değildir.

Şâyet rukye yapan kişi (okuyan kişi) rukyeyi belirli bir ücret karşılığında yapıyorsa bu, o kişinin

ehil olmadığını gösteren en büyük delildir.

Bu sebeple toplumumuzda bu işi meslek haline getiren hal ve hareketleri İslam'la bağdaşmayan kimselerden uzak durulmalı, toplumun onlara teveccühü önlenerek kendilerine ve yaptıkları işe prim verilmemelidir. Bu da ancak bilinçli bir İslâmî eğitim ile mümkündür.

ZİKİR

ZİKİR

I. Tarifi:

a. Lûgat Manası: Zikir; anmak, bir şeyle uyarıda bulunmak, korumak, şeref, hatırlamak, bir şeyi hatıra getirmek, düşünmek gibi manalara gelir.⁶⁰

b. İstilah Manası: Allah'ı anmaktır. Şâri'in (Allah'ın) ibadet için koyduğu şeydir. Zikir; dilde olursa anmak, yad etmek, uyarıda bulunmak; kalpte olursa düşünmek; bedende olursa Allah'ı hatırlayarak Allah için yapılan ibadetler gibi manalara gelir.⁶¹

II. Zikrin Önemi

a) Allah Teâlâ'nın emri olması:

Allah Teâlâ, Kur'ân-ı Kerîm'de iki şeyin; zikrin çoğaltılmasını, ilmin de artırılmasını emretmiştir:

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اذْكُرُوا اللَّهَ ذِكْرًا كَثِيرًا

“Ey iman edenler! Allah'ı çok zikrediniz.”⁶²

⁶⁰ Sa'dî Ebû Ceyb, el-Kâmûsu'l-Fıkhî, s. 137.

⁶¹ Sa'dî Ebû Ceyb, a.g.e., s. 137.

⁶² Ahzâb sûresi (33), 41.

وَقُلْ رَبِّ زِدْنِي عِلْمًا

“De ki, ey Rabbim ilmimi artır!”⁶³

b) Kur’ân-ı Kerîm’de kâmil mü’minlerin özelliklerinden biri olarak belirtilmesi:

إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ الَّذِينَ إِذَا ذُكِرَ اللَّهُ وَجِلَتْ قُلُوبُهُمْ وَإِذَا تُلِيَتْ عَلَيْهِمْ
آيَاتُهُ زَادَتْهُمْ إِيمَانًا وَعَلَىٰ رَبِّهِمْ يَتَوَكَّلُونَ. الَّذِينَ يُقِيمُونَ الصَّلَاةَ
وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنْفِقُونَ. أُولَٰئِكَ هُمُ الْمُؤْمِنُونَ حَقًّا لَهُمْ دَرَجَاتٌ
عِنْدَ رَبِّهِمْ وَمَغْفِرَةٌ وَرِزْقٌ كَرِيمٌ

“Mü’minler ancak, o kimselerdir ki Allah anıldığı zaman kalpleri titrer âyetleri okunduğu zaman bu onların imanlarını artırır. Ve Rablerine güvenirlir; namaz kılarlar; kendilerine verdiğimiz rızıktan infâk ederler. İşte onlar gerçek mü’minlerdir. Onlara Rablerinin katında mertebeler, mağfiret ve cömertçe verilmiş rızıklar vardır.”⁶⁴

c) Allah Teâlâ’nın, zikredeni anması:

فَاذْكُرُونِي أَذْكُرْكُمْ وَاشْكُرُوا لِي وَلَا تَكْفُرُونِ

“O halde Beni anın, Ben de sizi anayım. Bana şükredin, nankörlük etmeyin.”⁶⁵

⁶³ Tâhâ sûresi (20), 114.

⁶⁴ Enfâl sûresi (8), 2-4.

⁶⁵ Bakara sûresi (2), 152.

Zikrin üstünlüğüne hiçbir delil olmasa sadece bu delil olsa bile yeter.

d) Hz. Peygamber'in zikredeni diriye, zikretmeyeni ölüye benzetmesi, azaptan kişiyi en çok kurtaran bir amel olarak bildirmesi:

مَثَلُ الَّذِي يَذْكُرُ رَبَّهُ وَالَّذِي لَا يَذْكُرُ رَبَّهُ مَثَلُ الْحَيِّ وَالْمَيِّتِ

“Rabbini zikredenle zikretmeyenin benzeri, diri ile ölüün benzerliği gibidir.”⁶⁶

مَا عَمِلَ آدَمِيٌّ عَمَلًا أَنْجِي لَهُ مِنْ عَذَابِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ مِنْ ذِكْرِ اللَّهِ تَعَالَى

“Âdemoğlu, insanı Allah'ın azabından zikir kadar daha çok kurtarabilen bir amel işlememiştir.”⁶⁷

⁶⁶ Buhârî, DEavât, 66; Müslim, Müsâfirîn, 211.

⁶⁷ İbn Mâce, Edeb, 53; Muvatta, Messu'l-Kur'ân, 24; Ahmed, V, 239.

e) Kalbin mütmain olmasını sağlar:

Allah Teâlâ şu âyet-i kerîmede şöyle buyurmuştur:

الَّذِينَ آمَنُوا وَتَطْمَئِنُّ قُلُوبُهُمْ بِذِكْرِ اللَّهِ أَلَا بِذِكْرِ اللَّهِ تَطْمَئِنُّ الْقُلُوبُ
الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ طُوبَى لَهُمْ وَحُسْنُ مَآبٍ

*“O iman edenler ki, kalpleri Allah’ı anmakla huzura kavuşmuştur. Dikkat edin, kalpler ancak Allah’ı anmakla huzura kavuşur. İman edip sâlih ameller işleyen kimseler için hoş bir hayat ve dönülecek güzel bir yer vardır.”*⁶⁸

Kalpler imandan sonra huzurunun devam ve kemâlini istiyor ve mutmain olmak istiyorsa zikre; özellikle namaza, Kur’ân-ı Kerîm okumaya, Hz. Peygamber (s.a.s.)’in yaptığı zikirlerle ve zikir hükmünde olan fiillere dikkat etmelidir. Kalpler ancak zikirle mutmain olur ve huzur bulur. Öyle ise günlük zikirlerle dikkat edelim ki diğer ibâdetleri de kolaylıkla yapabilelim, gücümüz artsın, kalbimizin nuru artsın.

⁶⁸ Ra’d sûresi (13), 28-29.

f) Kurân-ı Kerîm’de her hâl ve şartta Allah’ı zikredenlerin övülmesi:

إِنَّ فِي خَلْقِ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَاخْتِلَافِ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ لآيَاتٍ لِأُولِي
الْأَلْبَابِ الَّذِينَ يَذْكُرُونَ اللَّهَ قِيَامًا وَقُعُودًا وَعَلَىٰ جُنُوبِهِمْ وَيَتَفَكَّرُونَ
فِي خَلْقِ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ رَبَّنَا مَا خَلَقْتَ هَذَا بَاطِلًا سُبْحَانَكَ فَقِنَا
عَذَابَ النَّارِ

“Göklerin ve yerin yaratılışında, gece ile gündüzün birbiri ardınca gelmesinde akıl sahiplerine şüphesiz deliller vardır. Onlar ayakta iken, otururken, yan yatarken Allah’ı anarlar; göklerin ve yerin yaratılışını düşünürler: ‘Rabbimiz! Sen bunu boşuna yaratmadın, Sen münezzehsin. Bizi ateşin azabından koru’ (derler.)”⁶⁹

g) Zikrin çok sevap kazandırması ve ibadetleri kolaylaştırması:

1) Ebû Hüreyre (r.a.)’dan rivayet edildiğine göre Rasûlullah (s.a.v.) şöyle buyurdu:

“Dile hafif, mîzana konduğunda ağır gelen ve Rahmân olan Allah’ı hoşnut eden iki cümle vardır: Sübhânallahi ve bi-hamdihî sübhânallahi’l-azîm: Ben Allah’ı ulûhiyyet makamına yakışmayan sıfatlardan ten-

⁶⁹ Âl-I Imrân sûresi (3), 190-191

zih eder ve O'na hamdederim. Ben Yüce Allah'ı ulûhiyyet makamına yakışmayan sıfatlardan tekrar tenzih ederim”⁷⁰

2) Yine Ebû Hüreyre (r.a.)’dan rivayet edildiğine göre Rasûlullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

“Sübhânallâhi velhamdülillâhi velâ ilâhe illallahü vallâhü ekber demek, benim için, üzerine güneş doğan her şeyden daha kıymetlidir.”⁷¹

3) Ebû Mâlik el-Eş’arî (r.a.)’dan rivayet edildiğine göre Rasûlullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

“Temizlik imanın yarısıdır. el-Hamdü lillâh duası mizanı, sübhânallahi ve'l hamdü lillâhi - zikri ise yer ile göklerin arasını sevap ile doldurur.”⁷²

4) Sa’d İbni Ebû Vakkâs (r.a.) dedi:

Rasûlullah (s.a.v.)’in yanında bulunuyorduk. Bize:

- “Sizden biri kazanmaktan âciz midir?” **her gün bin sevap** diye sordu. Yanında oturanlardan biri: Bir kimse her gün bin sevabı nasıl kazanır? diye sordu. Rasûl-i Ekrem şöyle buyurdu:

⁷⁰ Buhârî, Deavât, 65, Eymân, 19, Tevhîd, 58; Müslim, Zikir, 31; Tirmizî, Daavât 60; İbni Mâce, Edeb, 56.

⁷¹ Müslim, Zikir, 32; Tirmizî, Deavât, 128.

⁷² Müslim, Tahâret, 1; Tirmizî, Deavât, 86.

- “Yüz defa sübhânallah der, ona bin iyilik yazılır veya bin günahı bağışlanır.”⁷³

5) Abdullah İbni Büsr (r.a.) şöyle dedi: Bir adam Hz. Peygamber (s.a.v)’e hitâben: *Yâ Resûlallah! İslâmiyet’in emirleri çoğaldı. Bana sıkı sıkıya yapışacağım bir şey söyle, dedi.* O da:

“*Dilin hep Allah’ı zikretsin!*” buyurdu.⁷⁴

İbn Kayyım el-Cevzî, zikrin bedene kuvvet verdiğini, ibadetlerin en büyüğü ve en üstünü olduğu halde ibadetlerin en kolayı olduğunu, Allah Teâlâ’yı zikretmenin zorluğu kolaylaştırdığını, güç ve meşakkatli olanı hafiflettiğini belirtmektedir. Son hadîs-i şerîf ve diğer hadisler de göstermektedir ki, yaşlılığı veya rahatsızlığı sebebiyle nâfile namaz kılamayan, nâfile oruç tutamayan kimseler, böyle kolayca söyleyebilecekleri zikirleri yapmaları, lûtfu ve rahmeti sonsuz olan Allah Teâlâ’nın, samimiyetle yapılan az ibadete çok sevap verebileceğine işaret etmektedir.

Bu gibi hadîs-i şerîfler, başka ibadetleri yapmayıp, sadece bu zikirleri yapmak kafi gelir manasına da alınmamalıdır. Belki yasaklardan sakınılıp farz ve vacip olan ameller yapıldıktan sonra, bu çok kolay zikirlerle çok sevaplar elde edileceği müjdesini içinde taşımaktadırlar.

⁷³ Müslim, Zikir, 37; Tirmizî, Deavât, 58.

⁷⁴ Tirmizî, Deavât, 4; İbn Mâce, Edeb, 53.

III. Zikrin Kısımları

a. Dilin Zikri:

Allah Teâlâ'yı, esmâ-i hüsnâsıyla (güzel isimle-riyle) anmak, hamdetmek, tesbîh etmek, kitabını okumak ve duâ etmektir.⁷⁵

Dilin Zikrinin Dereceleri:

1) İmân ve amelle ilgili helâl ve haramlardan bahsedilmesi,

2) Namazda Kur'ân okunması,

3) Namaz dışında Kur'ân okunması,

4) Allah'ın isim ve sıfatlarıyla anılması, tesbih (Sübhânallah), tahmîd (Elhamdülillah), tekbîr (Allahu ekber), tehlîl (Lâilâhe illâllah) edilmesidir.

Bunlardan en üstünü birincisidir. Çünkü farzlardan bahsetmek ve farz olan ilmi talep etmek farzdır. Zira, Hz. Peygamber (s.a.v.):

“İlim öğrenmek, her müslümana farzdır.” buyurmuştur.⁷⁶

⁷⁵ Yazır, M. Hamdi, Hak Dini Kur'ân Dili, I, 540.

⁷⁶ İbn Mâce, Mukaddime, 17.

Dinî ilimlerin konuşulduğu ve öğrenildiği meclisler, tesbîh, tahmîd, tekbîr ve tehlil gibi zikir meclislerinden daha üstündür. İşte bundan dolayı Hz. Peygamber (s.a.v.) kendi mescidindeki zikir halkasına değil, farz olan ilmin müzakere edildiği halkaya katılmıştır. Bu anlayıştan şu çıkar: Önce farzları öğren, sonra farz ile amel et. Daha sonra nafilayı öğren, nafîle ile amel et. Yoksa birisini al, diğerini at demiyoruz. Önce en üstün olanını al, sonra üstün olanını al, diyoruz.

b. Kalbin Zikri:

Gönülden anmaktır. Bu da üç çeşittir:

1) Allah'ın varlığına delil olan delilleri düşünmek ve şüpheleri def ederek ilâhî sıfat ve isimleri tefekkür etmektir.

2) Allah'ın hükümlerini, kulluk görevlerini, emir ve yasaklarını, vaadini ve tehdidini, bunların delillerini düşünmektir.

3) İnsan ve kâinattakileri, bunlardaki esrarı seyredip düşünmek ve en küçük zerrenin bile yaratıcısına delil olduğunu düşünmektir.

c. Bedenin Zikri:

Beden organlarının, her birinin görevli bulunduğu vazife ile meşgul olması ve yasaklananlardan uzak durmasıdır.⁷⁷

IV. Zikrin Yeri:

a. Zikre Müsait Her Yer:

Temiz yerlerde ve âdâba uygun durumlarda her yer ve zamanda zikir yapılır.

b. Tenhada Yapılan Zikir:

Hız. Peygamber (s.a.v.), arşın gölgesinde gölgelecek yedi kişiden yedincisini “...tenha bir yerde Allah’ı zikrederek göz yaşlı döken kimselerdir,”⁷⁸ diye ifade buyurmuştur.

c. Topluca Yapılan Zikir:

Hız. Peygamber (s.a.v.) şöyle buyurmuştur:

“Bir kavim (topluluk) Allah’ı zikir için otururlarsa, onları; melekler kuşatır, rahmet kaplar, üzerlerine sekînet iner ve onları, Allah kendi yanında bulunanlara anar (över).”⁷⁹

⁷⁷ Yazır, M. Hamdi, a.g.e., I, 540, 541.

⁷⁸ Müslim, Zekât, 91.

⁷⁹ Müslim, Zikir, 38, 39; Ebû Dâvûd, Vitir, 14; Tirmizî, Deavât, 7; İbn Mâce, Mukaddime, 17.

V. Zikrin Zamanı:

Zikir dâimîdir. Bunun delili şu âyet-i kerîmedir:

الَّذِينَ يَذْكُرُونَ اللَّهَ قِيَامًا وَقُعُودًا وَعَلَىٰ جُنُوبِهِمْ وَيَتَفَكَّرُونَ فِي خَلْقِ السَّمَاوَاتِ
وَالْأَرْضِ رَبَّنَا مَا خَلَقْتَ هَذَا بَاطِلًا سُبْحَانَكَ فَقِنَا عَذَابَ النَّارِ

“Onlar (akıl sahipleri) ayakta iken, otururken, yanları üstünde (yatar) iken Allah’ı zikrederler. Göklerin ve yerin yaratılışı hakkında düşünürler. Ey Rabbimiz! Sen bunları boşuna yaratmadın, Sen (bundan) münezzehsin. Bizi ateş (cehennem)in azabından koru (derler).”⁸⁰

Bu âyetteki maksat, zikrin bütün vakitleri kapsaması ve Allah Teâlâ’dan gaflet edilmemesidir.⁸¹ İnsan çoğunlukla bu üç halden birinden uzak değildir. Daima Allah Teâlâ’yı zikreder, demektir. Bazıları bu namazı ifade eder, demişlerdir. Fakat diğer görüş daha doğrudur. Bu durumu isbat eden Hz. Âişe (r.anhâ)’nin Peygamber (s.a.v.)’i tarif eden şu sözüdür:

كَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَذْكُرُ اللَّهَ عَلَىٰ كُلِّ أَحْيَانِهِ

“Hz. Peygamber (s.a.v.) (zamanının) her anında Allah’ı zikrederdi.”⁸²

⁸⁰ Âl-i Imrân sûresi (3), 191.

⁸¹ Kâsımî, Mehâsinu’t-Te’vîl, IV, 322.

⁸² Buhârî, Hayz, 8, Ezan, 19; Müslim, Hayz, 117; Ebû Dâvûd, Tahâret, 9; İbn Mâce, Tahâret, 11; Ahmed, VI, 70, 153 178.

Akıl sahibi olan bu zikir ehli, her ne halde bulursunsa bulunsunlar, kalpleri Allah'ı zikirden başka bir şeyle itmi'nân zevkini bulamadıklarından, Allah'ı zikretmekten gaflet etmezler ve gönülleri ilâhî murâkabeye dalmış kimselerdir.⁸³ Zaten “Kalpler ancak Allah'ın zikriyle mutmain olurlar.”⁸⁴

Zaman itibariyle zikrin en sevaplısı namaz anında yapılan zikirdir. Namazda okunan her şey, namaz dışında okunan her şeyden üstündür. Ancak farz olan ilmi okuma, konuşma, helâl ve haramın konuşulması, elbette bunlar hepsinden üstündür. Ama namaz vakti gelince farz olan namaz zikrini beden ve dille birlikte yapmaktır. Namazda okunan her şey vâcib değildir. Bir kısmı farz, vâcib, bir kısmı sünnet, müstehap veya menduptur.

⁸³ Yazır, M. Hamdi, a.g.e., II, 1258.

⁸⁴ Ra'd sûresi (13), 28.

VI. Zikrin Âdâbı:

Bu konuda Allah (c.c.), kulu ve rasûlü Hz. Peygamber (s.a.v.)'e:

وَاذْكُرْ رَبَّكَ فِي نَفْسِكَ تَضَرُّعًا وَخِيفَةً وَدُونَ الْجَهْرِ مِنَ الْقَوْلِ
بِالْغَدُوِّ وَالْآصَالِ وَلَا تَكُنْ مِنَ الْغَافِلِينَ

*“Rabbini, içinden, yalvararak ve korkarak (fakat) yüksek olmayan bir sesle, sabah ve akşam zikret, gafillerden olma.”*⁸⁵ diye emretmiştir.

Bu “zikret” emri, Kur’ân kırâatı, duâ ve benzerleri gibi zikirler hakkındadır.⁸⁶

Buradaki hitap Hz. Peygamber (s.a.v.)'in şahsında hepimizdir.

Bu Âyette Bazı Âdâb İfade Edilmiştir:

a) Kendi içinden olması. Çünkü gizlice olması ihlâsa daha uygun ve kabule daha yakın ve riyâdan daha uzaktır.

b) Yalvararak olması.

c) Korkarak olması. Kalbin ve nefsin boyun eğmesi için kulun amellerindeki kusurlarından dolayı hesaba çekileceğinden korkması ve saygı duymasıdır.

⁸⁵ Â'râf sûresi (7), 205.

⁸⁶ Beydâvî, Envâru't-Tenzîl ve Esrâru't-Te'vîl, I, 373.

d) Yüksek sesle olmaması. Bu durum tefekkür edebilmeye daha elverişlidir. İşte bundan dolayı zikrin yüksek sesle ve bağırarak olmaması müstehaptır.⁸⁷

Ebû Musa el-Eş'arî (r.a.), şöyle rivâyet etmiştir:

Bir seferde Hz. Peygamber (s.a.v.) ile beraberdik. Cemaat âşikâr (açıktan) tekbir almaya başladı. Bunun üzerine Hz. Peygamber (s.a.v.) şöyle buyurdu:

*“– Ey insanlar! Kendinize acıyın. Siz ne sağıra duâ ediyorsunuz ne de bir gâibe! Muhakkak siz işiten yakın bir Zât'a duâ ediyorsunuz ki O sizinle beraberdir.”*⁸⁸

Şu âyet-i kerîmede bu durum daha nettir:

*“... Namazında sesini ne pek yükselt ne de pek kıs, ikisinin ortası bir yol tut!”*⁸⁹

e) Sadece kalp ile olmayıp dil ile de olması.

⁸⁷ İbn Kesîr, Tefsîru'l-Kur'âni'l-Azîm, III, 544.

⁸⁸ Müslim , Zikr, 44, 47; Buhârî , Cihâd, 131.

⁸⁹ İsrâ sûresi (17), 110.

Çünkü hem kalp hem dil ile olan zikir, sadece kalp ile yapılan zikirten daha üstündür. Hem dilin görevi zikirdir.

f) Sabah ve akşam olması. Bu âyet iki vaktin özelliğine delildir. Çünkü bu iki vakit sükût, ibadet, duâ ve ibadete gayret vaktidir. Bu iki vakit arasındaki vakitler çoğunlukla geçim işlerine ayrılmaktadır. Şöyle rivâyet edilmiştir ki: Kulun ameli gündüzün evvelinde ve sonunda yükselir. Amelin başlangıcının ve bitişinin zikirle olması için zikir bu iki vakitte yapılır.⁹⁰

VII. Zikrin Faydaları

1. Allah'ı razı eder, şeytanı kovar ve şeytanı hezimetete uğratar.

2. Kalbin pasını, kasvetini giderir, kalbi uykudan uyandırır, cilalar ve kalbe ferahlık, sevinç ve neşe; bedene kuvvet verir.

3. Kul, genişlik zamanında Allah Teâlâ'yı hatırlarsa, Allah Teâlâ da şiddet ve sıkıntı anında onu hatırlar.

4. Gıybet, nemime/koğuculuk, söz taşıma, yalan, çirkin ve boş sözlere engel olur.

⁹⁰ Kâsımî, a.g.e., VII, 332, 333.

5. Kıyamet günündeki pişmanlıktan kulu emin kılar.

6. İbadetlerin en büyüğü ve en üstünü olduğu halde ibadetlerin en kolayıdır.

7. İnsana Allah sevgisini kazandırır.

8. Allah Teâlâ'ya yakın olur. İnsan ne derece Allah Teâlâ'yı zikrederse, o derece Allah Teâlâ'ya yakın olur. Ne oranda gaflet içinde olursa o oranda Allah Teâlâ'dan uzak olur.

9. Marifet kapılarından büyük bir kapı açılır. Zikri çoğaldıkça marifeti artar.

10. Allah'ın onu anmasını sağlar. Zira âyette “*Beni zikredin/anın ki, ben de sizi zikredeyim/anayım,*”⁹¹ buyurulmuştur. Zikir konusunda bu özellikten başka bir şey bulunmasaydı bile, bu özellik fazilet ve şeref olarak yeterdi.

11. Kulun yalnızlığını giderir.

12. Sekînenin (huzur ve sükûnetin) inmesine, rahmetin ve meleklerin zikredenleri kuşatmasına sebep olur.

⁹¹ Bakara sûresi (2), 152.

13. Allah Teâlâ'yı zikretmek mü'mini münafıklıktan emin kılar. Çünkü münafıklar, Allah Teâlâ'yı az zikredenlerdir.

14. Zikir, zikreden için dünyada, kabirde, âhirette sırat üzerinde önünde koşan bir nûr olur.

15. Zikir Allah Teâlâ'nın azabını def eder, rahmetini ve meleklerin, zikreden için Allah Teâlâ'yâ yalvarmalarına sebep olur.

16. Allah Teâlâ meleklerle zikredenlerle övünür.

17. Zikre devam eden cennete gülererek girer.

18. Amellerin bütünü Allah Teâlâ'nın zikri, yani, hatırlanması için meşrû kılınmıştır.

19. Allah Teâlâ'yı zikretmek zorluğu kolaylaştırır, güç ve meşakkatli olanı hafifletir, zikredene kuvvet verir.

20. Her hâl ve şartta devamlı yapılan zikir, kıyamet gününde kulun lehine şâhitlik edecektir.⁹²

Sonuç olarak zikir, kula ibadeti sevdiren, kolaylaştırır ve lezzetli kılar. Kişiye sevinç, huzur, ferahlık verir. Zikreden kimseler, kalbi Allah Teâlâ dan gâfil olan kimselerin hissettiği ibadet külfetini ve ağırlığını hissetmezler.

⁹² Daha fazla bilgi için bkz., İbnü'l-Kayyim el-Cevzî, el-Vâbilu's-Sayyib mine'l-Kelimi't-Tayyib, s. 38-87.

Hz. Peygamber (s.a.v.)'in Zikri:

Hz. Peygamber (s.a.v.), Allah'ı zikretmede yaratılanların en kâmiliydi. Şöyle ki, bütün kelâmı, her söylediği Allah'ı zikir ve o maksatla O'nunla ilgili idi. O'nun emretmesi, yasaklaması, ümmet için hüküm koyması, Allah'ın isim ve sıfatlarından, hükümlerinden ve fiillerinden, vaadlerinden ve tehditlerinden haber vermesi Hz. Peygamber (s.a.v.)'in Allah'ı zikretmesi idi. Hz. Peygamber (s.a.v.)'in, Allah'ı nimetleriyle övmesi, yüceltmesi, hamd ve tesbih etmesi, Allah'tan ümitli olması ve korkması da zikir idi. Susması da Allah'ı kalp ile zikretmesiydi. Her anında, her halinde Allah'ı zikrederdi. Alıp verdiği nefesleriyle Allah'ı zikrederdi. Ayakta, otururken, yatarken, yürürken, inerken, yolculuklarda konaklamasında ve ikâmesinde hep zikir halinde idi.⁹³

Özetle Hz. Peygamber (s.a.v.)'in bütün hayatı Allah'ı zikir ve o maksatla idi. Ya kalben ya dille ya da bedenle zikir halinde idi.

⁹³ İbnü'l-Kayyim el-Cevzî, Zâdü'l-Meâd fi Hedyi Hayri'l-Ibâd, II, 16.

HER MÜSLÜMANIN OKUMASI GEREKEN BAZI DUA VE ZİKİRLER

1. Uykudan Uyanınca Okuyacağı Dua:

Rasûlullah (s.a.v.) uykudan uyanınca:

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَحْيَانَا بَعْدَ مَا أَمَاتَنَا وَإِلَيْهِ التُّشُورُ

“Elhamdülillâhillezî ahyânâ ba’de mâ emâ-tenâ ve ileyhinnüşûr: Bizi öldükten sonra diriltten Allah’a hamdolsun. Dönüş de O’nadır” derdi. ⁹⁴

2. Geceleyin Uyanınca Okuyacağı Dua:

“Kim geceleyin uyanır da:

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ
وَهُوَ عَلِي كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ الْحَمْدُ لِلَّهِ وَسُبْحَانَ اللَّهِ وَلَا
إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ

‘Lâ ilâhe illallâhü vahdehü lâ şerîke leh, lehül-mülkü ve lehülhamdü ve hüve alâ külli şey’in kadîr; Elhamdülillâhi ve sübhânallâhi velâ ilâhe illallâhü vallâhü ekber ve lâ havle ve lâ kuvvete illâ billâh:

⁹⁴ Tirmizî, Deavât, 28; Buhârî, Deavât, 7, 8, 16, Tevhîd, 13; Müslim, Zikir, 59; Ebû Dâvûd, Edeb, 98; İbn Mâce, Duâ, 17.

Allah'tan başka ilâh yoktur; yalnız Allah vardır. O tektir, ortağı yoktur. Mülk O'nundur, hamd O'na mahsustur. O'nun gücü her şeye yeter. Bütün hamdler/övgüler Allah'a mahsustur. Allah'ı, ulûhiyet makamına yakışmayan sıfatlardan tenzih ederim. Allah'tan başka ilâh yoktur. Allah en büyüktür. Allah'ın kuvvet ve kudretinden başka hiç bir kuvvet ve kudret yoktur' der sonra,

اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي **Allâhümmağfir lî: Allahım beni bağışla!** der veya dua ederse duası kabul edilir. Eğer abdest alır ve namaz kılsa namazı da kabul edilir.”⁹⁵

3. Elbise Giyince Okuyacağı Dua

“Kim elbise giyer de:

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي كَسَانِي هَذَا وَرَزَقَنِي مِنْ غَيْرِ حَوْلٍ وَلَا قُوَّةٍ

‘Elhamdü lillâhillezî kesânî hâzâ ve razakanî min ğayri havlin ve lâ kuvvetin: Bunu bana giydiren hiçbir kuvvet ve kudret olmaksızın bana nasip eden Allah'a hamdolsun' **derse geçmiş günahları bağışlanır.**”⁹⁶

⁹⁵ Buhârî, Teheccüd, 21; Tirmizî, Deavât, 26; İbn Mâce, Duâ, 16; Dârimî, İsti'zân, 53; Ahmed, V, 313.

⁹⁶ Ebû Dâvûd, Libâs, 1; Tirmizî, Deavât, 107; Dârimî, İsti'zân, 55.

4. Tuvalete, ihtiyacını gidermek için girerken:

Hz. Peygamber (s.a.v.) tuvalete girerken şöyle derdi:

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْخُبْثِ وَالْخَبَائِثِ

“Allâhümme innî eüzü bike mine'l-hubsi ve'l-habâisi: *Allahım! Kötülükten ve kötülerden sana sığınırım.*”⁹⁷

5. Tuvaletten çıkınca:

“Hz. Peygamber (s.a.v.) sellem tuvaletten çıktığı zaman:

غُفْرَانَكَ **Ğufrâneke:** *Allahım! Mağfiretini/günahlarımı bağışlamamı isterim*” derdi.⁹⁸

Ebû Zer (r.a.)’dan rivâyete göre Rasûlullah (s.a.v.) tuvaletten çıkarken:

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَذْهَبَ عَنِّي الْأَذَى وَعَافَانِي

“Elhamdü lillâhillezî ezhebe anni'l-ezâ ve âfânî: *Benden eziyeti gideren ve bana âfiyet bahşeden Allah’a hamdolsun*” derdi.⁹⁹

⁹⁷ Buhârî, Vudû’, 9, Deavât, 14; Müslim, Hayz, 122-123, Ebû Dâvûd, Tahâret, 3; Tirmizî, Deavât, 4; Nesâî, Tahâret, 17; İbn Mâce, Tahâret, 9; Dârimî, Vudu’, 10.

⁹⁸ Ebû Dâvûd, Tahâret, 17; Tirmizî, Tahâret, 5; İbn Mâce, Tahâret, 10; Dârimî, Vudu’, 17; Ahmed, VI, 155.

⁹⁹ İbn Mâce, Tahâret, 10 (301)

6. Abdestten sonra okuyacağı dua

Hz. Peygamber (s.a.v.) şöyle buyurdu:

“Sizden her kim güzelce abdest alırsın, abdestini tam yaparsın sonra da:

أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ
وَرَسُولُهُ اللَّهُمَّ اجْعَلْنِي مِنَ التَّوَّابِينَ وَاجْعَلْنِي مِنَ الْمُتَطَهِّرِينَ

‘Eşhedü en lâ ilâhe illallâhü vahdehü lâ şerîke lehu ve eşhedü enne Muhammeden abduhü ve Rasûlüh, Allahümmec alnî minettevvâbîn vec alnî minelmütetahhirîn: *Allah’tan başka ilah olmadığına, tek olduğuna ve ortağı olmadığına şehâdet ederim. Muhammed’in de O’nun kulu ve Rasûlü olduğuna şehâdet ederim, Allahım beni tövbe edenlerden ve temizliğe çok dikkat edenlerden kıl!’* derse onun için sekiz cennet kapısı açılır, hangisinden dilerse ondan girer,” buyurdu.¹⁰⁰

¹⁰⁰ Müslim, Tahâret, 17; Ebû Dâvûd, Tahâret, 65; Tirmizî, Tahâret, 55; İbn Mâce, Tahâret, 60.

7. Evden çıkarken:

a) Rasûlullah (s.a.v.) şöyle buyurdu:

“**Kim evinden çıkarken:**

بِسْمِ اللَّهِ تَوَكَّلْتُ عَلَى اللَّهِ وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ

‘Bismillâhi tevekkeltü alallâhi ve lâ havle ve lâ kuvvete illâ billâh: Allah’ın adıyla (çıkiyorum), Allah’a tevekkül ettim (güveniyorum), günahlardan korunmaya güç yetirmek ve taate kuvvet bulmak, ancak Allah’ın yardımıyladır” derse kendisine: “Doğruya iletildin, ihtiyaçların karşılandı, düşmanlarından korundun, diye cevap verilir. Şeytan da kendisinden uzaklaşır.”

Ebû Dâvûd’un rivâyetinde şu ilâve vardır:

“Şeytan, diğer şeytana: Hidâyet edilmiş, ihtiyaçları karşılanmış ve korunmuş kişiye sen ne yapabilirsin ki? der.”¹⁰¹

b) Ümmü Seleme (r. anhâ)’dan rivâyet edildiğine göre Rasûlullah (s.a.v.) evinden her nezaman çıkırsa muhakkak gözünü semaya kaldırır ve şöyle derdi:

¹⁰¹ Ebû Dâvûd, Edeb, 112, Hadîs no: (5095); Tirmizî, Deavât, 34.

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ أَنْ أَضِلَّ أَوْ أُضَلَّ أَوْ أَذِلَّ أَوْ أُذِلَّ
أَوْ أَظْلَمَ أَوْ أُظْلَمَ أَوْ أَجْهَلَ أَوْ أُجْهَلَ عَلَيَّ

“Allâhümme innî eûzü bike en edille ev udalle ev ezille ev üzelle ev azlime ev uzleme ev echele ev üchele aleyye: Allahım! Sapıtmaktan ve saptırmaktan, ayağımın kaymasından ve kaydırılmasından, zulmetmemden ve zulme uğramamdan, cahillik etmemden ve bana cahillerin saldırmalarından Sana sığınırım.”¹⁰²

8. Mescide Girerken Okunacak Dua:

Fâtıma (r.anha) buyuruyor ki: Rasûlullah (s.a.v.) mescide girince şöyle derdi:

بِسْمِ اللَّهِ وَالسَّلَامِ عَلَيَّ رَسُولِ اللَّهِ
اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي ذُنُوبِي وَافْتَحْ لِي أَبْوَابَ رَحْمَتِكَ

“Bismillâhi vesselâmü alâ Rasûlillâhi, Allâhümmağfir lî zünûbî veftah lî ebvâbe rahmetike: Allah’ın adıyla ve selam Allah’ın Rasulüne. Allahım! Günahımı bana bağışla ve bana rahmetinin kapılarını aç! derdi.

¹⁰² Ebû Dâvûd, Edeb, 112, Hadîs no: (5094); Nesâî, İstiâze, 30.

9. Mescidden Çıktığı Zaman Şöyle Derdi:

بِسْمِ اللَّهِ وَالسَّلَامِ عَلَيَّ رَسُولِ اللَّهِ اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي ذُنُوبِي وَافْتَحْ لِي
أَبْوَابَ فَضْلِكَ اللَّهُمَّ اعْصِمْنِي مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

“Bismillâhi ve’s-selâmü alâ Rasûlillâhi, Allâhümmağfir lî zünûbî veftah lî ebvâbe fadlike, Allâhümma’sımnî mine’ş-şeytânirracîm: Allah’ın adıyla, ve selam Allah’ın Rasulüne. Allahım! Günahlarımı bana bağışla ve bana fazlının (hazinenelerinin) kapılarını aç! Allahım! Beni kovulmuş şeytandan da koru!”¹⁰³

10 Ezan Duası:

Sa’d b. Ebî Vakkas (r.a.)’dan rivâyete göre Rasûlullah (s.a.v.) şöyle buyurmuştur:

“Her kim müezzini işittiği zaman:

أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ وَأَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ
رَضِيتُ بِاللَّهِ رَبًّا وَبِمُحَمَّدٍ رَسُولًا وَبِالْإِسْلَامِ دِينًا

¹⁰³ İbn Mâce, Mesâcid, 13; Ahmed b. Hanbel, Müsned, VI, 282-283.

“Eşhedü ellâ ilâhe illallahü vahdehü lâ şerîke leh ve enne Muhammeden abdühü ve rasûlühü, radîtü billâhi Rabben ve bi Muhammedin rasûlen ve bi'l-İslâmi dinen: *Ben şehâdet ederim ki Ondan başka ilah yoktur. O tektir, O'nun ortağı yoktur ve yine şehâdet ederim ki Muhammed O'nun kulu ve rasûlüdür. Rab olarak Allah'a, din olarak İslâm'a ve peygamber olarak Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem'e razı oldum/memnun oldum, derse günahı affolunur.*”¹⁰⁴

11. Ezan Okununca Yapılacak Dua:

Câbir (r.a.)'dan rivâyet edildiğine göre, Rasûlullah (s.a.v.) şöyle buyurdu:

“Kim ezanı işittiği zaman:

اللَّهُمَّ رَبِّ هَذِهِ الدَّعْوَةُ التَّامَّةُ وَالصَّلَاةُ الْقَائِمَةُ آتِ مُحَمَّدًا الْوَسِيلَةَ
وَالْفَضِيلَةَ وَأَبْعَثْهُ مَقَامًا مَحْمُودًا الَّذِي وَعَدْتَهُ إِنَّكَ لَا تُخْلِفُ الْمِيعَادَ

“Allâhümme Rabbe hâzihi'd-da'veti't-tâmmeti vessalâti'l-kâimeti âti Muhammedeni'l-vesîlete ve'l-fadîlete veb'ashü magâmen mahmûdenillezî veadteh inneke la tuhlifu'l mîâd”: *Ey şu eksiksiz davetin ve kılınacak namazın rabbi Allahım! Muhammed'e vesîleyi ve fazîleti ver. Onu, kendisine vadedtiğin makâm-ı mahmûda ulaştır.*

¹⁰⁴ Müslim, Salât, 13; Ebû Dâvûd, Salât, 36, Vitr, 26; Tirmizî, Salât, 42; Nesâî, Ezân, 38; İbn Mâce, Ezân, 4; Dârimî, Vesâyâ, 4; Ahmed b. Hanbel, Müsned, IV, 297, 303, 367.

Muhakkak ki Sen va'dinden dönmezsün diye dua ederse, kıyamet gününde o kimseye şefâatim vâcip olur.”¹⁰⁵

12. Ezanla kâmet Arasındaki Dua:

Enes b. Mâlik'den, demiştir ki: Rasûlullah (s.a.v.) şöyle buyurdu:

“Ezan ile kâmet arasında (yapılan) dua (geri) çevrilmez.”

Tirmizî'nin rivayetinde: Diyorlar ki: (o esnada) ne diyelim? Rasûlullah (s.a.v.) şöyle cevap vermiştir:

“Allah'tan dünya ve âhirette âfiyet isteyiniz!”¹⁰⁶

13. Kamet Getirilirken Okunacak Dua

Ebû Ümâme (r.a.)'dan rivâyete göre, Hz. Bilâl (r.a.):

كَدَّ قَامَتِ الصَّلَاةُ Kad kâmeti's-salâh deyince, Rasûlullah (s.a.v.):

أَقَامَهَا اللَّهُ وَأَدَامَهَا “Ekâmehallâhü ve edâmehâ: Allah o namazı kâim ve dâim kılsın” derdi.¹⁰⁷

¹⁰⁵ A. Kârî, Mirkâtü'l-Mefâtîh Şerhu Mişkâtî'l-Mesâbîh, II, 353.

¹⁰⁶ Ebû Dâvûd, Salât, 35 (521); Tirmizî, Salât, 44, Deavât, 138. Tirmizî, Deavât, 138, Hadis no: 3588

¹⁰⁷ Ebû Dâvûd, Salât, 37 (528); Beyhakî, I, 411.

14. Namazın Selâmından Sonra:

a) Sevbân (r.a.) şöyle dedi:

Rasûlullah (s.a.v.) selâm verip namazdan çıkınca üç defa **istiğfâr** eder **أَسْتَغْفِرُ اللهَ** (**Estağfirullâh: Allah'tan bağışlanmamı istiyorum**) der ve

اللَّهُمَّ أَنْتَ السَّلَامُ وَمِنْكَ السَّلَامُ تَبَارَكْتَ يَا ذَا الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ

“Allâhümme ente’s-selâm ve minke’s-selâm tebârekte yâ ze’l-celâli ve’l-ikrâm: Allahum selâm Sensin. Selâmet ve esenlik Sendendir. Ey azamet ve kerem sahibi Allahım, Sen hayır ve bereketi çok olansın” derdi.

Hadîsin râvilerinden biri olan Evzâî’ye:

İstiğfâr nasıl yapılır? diye sorulunca:

Estağfirullah, estağfirullah demektir, dedi.¹⁰⁸

¹⁰⁸ Müslim, Mesâcid, 135, 136; Ebû Dâvûd, Vitir, 25; Tirmizî, Salât, 108; Nesâî, Sehv, 81, 82; İbni Mâce, İkâme, 32.

b) Başka bir rivâyette Berâ b. Âiz (r.a.), Rasûlullah (s.a.v.)’in şöyle buyurduğunu rivâyet etmiştir:

“Her kim her namazın peşinde üç kere:

أَسْتَغْفِرُ اللَّهَ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ وَأَتُوبُ إِلَيْهِ

Estağfirullâhellezî lâ ilâhe illâ hüve’l-Hayye’l-Kayyûme ve etûbü ileyhi: *Kendisinden başka ilâh bulunmayan, ebedî hayatla daima diri olan, her şeyin varlığı kendisine bağlı olup kâinatı yöneten Allah’tan beni bağışlamasını diler ve günahlarıma tövbe ederim, diye yalvarırsa, savaştan kaçmış bile olsa, Allah Teâlâ onun günahlarını bağışlar.”*¹⁰⁹

Bizim bu konudaki tavsiyemiz ya önceki rivâyeti, sadece üç kere **Estağfirullah** demek, yahut ikinci rivâyeti (**Estağfirullâhellezî lâ ilâhe illâ hüve’l-Hayye’l-Kayyûme ve etûbü ileyhi**) söylemektir.

¹⁰⁹ İbn Sünnî, Amelü’l-Yevm ve’l-Leyle, 53, H.no: 137.

15. Sabah ve Akşam Namazından Sonra Okunan Zikirler:

a) Rasûlullah (s.a.v.) şöyle buyurdu:

“Kim sabahladığı ve akşamladığı vakit 10 defa:

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ
وَهُوَ عَلِيٌّ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ

‘Lâ ilâhe illallâhü vahdehü lâ şerîke leh, lehü'l-mülkü ve lehü'l-hamdü ve hüve alâ külli şey'in kadîr: Allah'tan başka ilâh yoktur, yalnız Allah vardır. O tektir, ortağı yoktur. Mülk O'nundur, hamd O'na mahsustur. O'nun gücü her şeye yeter,’ derse o kimse için İsmail (a.s.) evladından bir köle azad etmiş sevabı verilir, on sevap yazılır, on günah silinir ve on derecesi yükseltilir. Akşama kadar şeytanın şerrinden korunur. Eğer bunu akşamladığı vakit söylerse sabaha kadar onun için gündüzünün aynısı verilir.”¹¹⁰

¹¹⁰ Ebû Dâvûd, Edeb, 110 (5077); İbn Mâce, Dua, 14 (3867).

b) Müslim b. Hâris et-Temîmî (r.a.)’dan rivâyete göre, Rasûlullah (s.a.v.) ona gizlice şöyle buyurdu:

“Akşam ve sabah namazından sonra yedi kere söyle:

اللَّهُمَّ أَجْرِنِي مِنَ النَّارِ

‘Allâhümme ecirnî minennâr:

Allâhım! Beni ateşten koru! Sen bunu söylediğin vakit eğer o gece ölürsen bu okuduklarından senin için Allah’a manen yakınlık yazılır. Sabah namazını kıldığın vakit yine böyle söyle! Eğer o gün vefat edersen senin için Allah’a manen bir yakınlık yazılır. ¹¹¹

c) Enes b. Mâlik (r.a.)’dan: Rasûlullah (s.a.v.):

“Üç defa اللَّهُمَّ أَدْخِلْنِي الْجَنَّةَ Allâhümme edhilni’l-cennete: *Allahım! Beni cennete girdir! diyen kimse için, Cennet üç defa: ‘Allahım! Onu Cennete girdir’ der.*

اللَّهُمَّ أَجْرِنِي مِنَ النَّارِ Allâhümme ecirnî minennâr: *Allahım! Beni cehennemden koru diyerek ateşten/Cehennemden Allah’a sığınan kimse için de Cehennem: ‘Allahım! Onu ateşten /Cehennemden koru’ der”* buyurdu. ¹¹²

¹¹¹ Ebû Dâvûd, Edeb, 110 (5079).

¹¹² Nesâî, İstiâze, 56.

16. Her Namazdan Sonra Okunacak Dualar:

Muâz (r.a.)’dan rivâyet edildiğine göre Rasûlullah (s.a.v.) onun elinden tuttu ve:

“Ey Muâz! Vallahi seni gerçekten seviyorum” buyurdu. Sonra sözüne şöyle devam etti: “Ya Muâz! Her namazdan sonra şu duayı mutlaka okumanı tavsiye ediyorum:

اللَّهُمَّ اَعْنِي عَلَي ذِكْرِكَ وَشُكْرِكَ وَحُسْنِ عِبَادَتِكَ

Allâhümme einnî alâ zikrike ve şükrike ve husni ibâdetike: Allahım Seni anıp zikretmek, nimetine şükretmek, Sana lâayık ibadet etmek için bana yardım eyle!.”¹¹³

17. Namazdan Sonra Okunan Sûreler ve Zikirler:

Âyete'l-Kürsî

Rasûlullah (s.a.v.) şöyle buyurdu:

“Her kim farz namazların her birinin arkasında Âyete'l-Kürsî’yi okursa onu ölümden başka cennete girmekten engelleyecek hiç bir şey kalmaz. Yani ölünce doğru cennete gider ve ona ancak siddîk veya âbid olanlar devam eder.”¹¹⁴

¹¹³ Ebû Dâvûd, Vitri, 26; Nesâî, Sehiy, 60; Ahmed, II, 299, V, 245, 247.

¹¹⁴ Nesâî, Amelü'l-Yev ve'l-leyle, 100; el-Hindî, Kenzü'l-Ummâl, I, 2534, 2569.

Enes (r.a.)’dan rivâyet edildiğine göre, Rasûlullah (s.a.v.) şöyle buyurdu:

*“Her kim, her farz namazın arkasından **Âyete’l-Kür-sî’yi** okursa, diğer namaza kadar korunur ve buna ancak peygamber, siddîk veya şehid devam eder.”*¹¹⁵

Muavvizât (Allah’a sığınma): İhlâs, Felak ve Nas sûreleri:

Ukbe b. Âmir (r.a.) demiştir ki: Rasûlullah (s.a.v.) bana, her namazın arkasından muavvizâtı (ihlâs, felak ve nas sûreleri) okumamı emretti.¹¹⁶

Her Namazdan Sonra Tesbih, Tahmîd ve Tek-birleri okuyup dua etmek

Ebû Hüreyre (r.a.)’dan rivâyet edildiğine göre Ra-sûlullah (s.a.v.) şöyle buyurdu:

*“Her namazdan sonra kim otuz üç defa **sübhânallah, otuz üç defa elhamdülillâh, otuz üç defa Al-lâhü ekber der, yüze tamamlamak için de lâ ilâhe illallahü vahdehü lâ şerîke leh, lehü’l-mülkü ve lehü’l-hamdü ve hüve alâ külli şey’in kadîr: Allah’tan başka ilâh yoktur; yalnız Allah vardır. O tektir, ortağı yoktur. Mülk O’nundur, hamd O’na mahsustur. O’nun gücü her şeye yeter” derse, günahları denizköpüğü kadar çok olsa bile affedilir.**”*¹¹⁷

¹¹⁵ Beygakî, Şuabü’l-Îmân, II, 459, Hadis no: 2396.

¹¹⁶ Ebû Dâvûd, Salât, 361, (1523); Vitir, 26.

¹¹⁷ Müslim, Mesâcid, 146; Nesâî, Sehv, 96.

Kur'ân-ı Kerîm'de geçen dualardan bazıları:

رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ

Rabbenâ Âtinâ fi'd-dünyâ haseneten ve fi'l-âhireti haseneten ve kınâ azâbennâr: *Ey Rabbimiz! Dünyada da iyilik ver âhirette de iyilik ver, cehennem azâbından da koru!* ¹¹⁸

رَبَّنَا اغْفِرْ لِي وَلِوَالِدَيَّ وَلِلْمُؤْمِنِينَ يَوْمَ يَقُومُ الْحِسَابُ

Rabbenâğfir lî ve livâlideyye ve lilmü'minîne yev-me yegûmü'l-hisâb: *Ey Rabbimiz! Hesap görülecek günde, beni, anamı, babamı ve mü'minleri bağışla.* ¹¹⁹

وَاعْفُ عَنَّا وَاعْفِرْ لَنَا وَارْحَمْنَا أَنْتَ مَوْلَانَا فَانصُرْنَا عَلَى الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ

Va'fu annâ vağfir lenâ verhamnâ ente mev-lânâ fansurnâ ala'l-kavmi'l-kâfirîn: *Bizi affeyle, bizi bağışla, bize merhamet et! Sen bizim Mevlâmız-sın, kâfir topluluğuna karşı bize yardım et!* ¹²⁰

رَبَّنَا لَا تَزِغْ قُلُوبَنَا بَعْدَ إِذْ هَدَيْتَنَا وَهَبْ لَنَا
مِنْ لَدُنْكَ رَحْمَةً إِنَّكَ أَنْتَ الْوَهَّابُ

Rabbenâ lâ tüziğ kulûbenâ ba'de iz hedeytenâ ve heb lenâ min ledünke rahmeten inneke ente'l-Vehhâb. *Rabbimiz, bizi hidâyete erdirdikten sonra*

¹¹⁸ Bakara Sûresi, 2:201

¹¹⁹ İbrahim Sûresi, 14:41

¹²⁰ Bakara Sûresi, 2:286

kalplerimizi kaydırma ve katından bize bir rahmet bağışla. Şüphesiz, bağış en çok olan Sensin Sen.¹²¹

رَبَّنَا هَبْ لَنَا مِنْ أَزْوَاجِنَا وَذُرِّيَّاتِنَا قُرَّةَ أَعْيُنٍ وَاجْعَلْنَا لِلْمُتَّقِينَ إِمَامًا

Rabbenâ heb lenâ min ezvâcinâ ve zürriyyâti-nâ kurrete e'yünin vec alnâ lilmüttegîne imâmâ: *Rabbimiz! Bize eşlerimizden ve çocuklarımızdan gözümüzün aydınlığı olacak insanlar ihsan et ve bizi, Allah'a karşı gelmekten sakınanlara önder yap!*¹²²

رَبَّنَا اغْفِرْ لَنَا وَلِإِخْوَانِنَا الَّذِينَ سَبَقُونَا بِالْإِيمَانِ وَلَا تَجْعَلْ فِي قُلُوبِنَا غِلًّا لِلَّذِينَ آمَنُوا رَبَّنَا إِنَّكَ رَءُوفٌ رَحِيمٌ

Rabbenâğfir lenâ ve liihvâninellezîne sebegû-nâ bi'l-îmâni ve lâ tec'al fî kulûbinâ ğillen lillezîne âmenû Rabbenâ inneke Raûfün Rahîm: *Rabbimiz! Bizi ve bizden önce inanmış olan kardeşlerimizi bağışla; kalbimizde müminlere karşı kin bırakma! Rabbimiz! Şüphesiz Sen şefkatlisin, merhametlisin.*¹²³

¹²¹ Al-i İmran Sûresi, 3:7

¹²² Furkan Sûresi, 25:74

¹²³ Haşr Sûresi, 59:10

Hadîs-i Şerîflerde Geçen Kapsamlı Dualardan Bazıları:

اللَّهُمَّ أَعِنِّي عَلَى ذِكْرِكَ وَشُكْرِكَ وَحُسْنِ عِبَادَتِكَ

Allâhümme einnî alâ zikrike ve şükrike ve husni ibâdetik. (Allahım, seni anmada, sana şükretmede ve güzel ibadet/kulluk etmede bana yardım et!).

124

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْعَجْزِ وَالْكَسَلِ وَالْجُبْنِ وَالْهَرَمِ
وَ أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْعَذَابِ الْقَبْرِ وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ فِتْنَةِ الْمَحْيَا وَالْمَمَاتِ

Allâhümme innî eûzü bike minel aczi vel kelsi vel cübni vel heremi ve eûzü bike min azâbil kabri ve eûzü bike min fitnetil mahyâ vel memât: Allahım, âcizlikten, tembellikten, korkaklıktan ve ihtiyarlıktan sana sığınırım. Ben kabir azabından da sana sığınırım, hayatın ve ölümün fitnelerinden de sana sığınırım).¹²⁵

اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي وَارْحَمْنِي وَاهْدِنِي وَعَافِنِي وَأَرْزُقْنِي

Allâhümmağfirli verhamnî vehdinî ve âfinî verzuknî: Allahım! Beni affet, bana acı, bana hidâyet et, bana afiyet ver ve beni rızıklandır!

¹²⁴ Ebû Dâvûd, Vitr,26; Nesâî, Sehiy, 60; Ahmed, II, 299, V, 245, 247.

¹²⁵ Buhârî, Deavât, 38.

Hız. Peygamber (s.a.s.) bu dualar için: “**İşte bunlar senin için dünyanı ve âhiretini (bir araya) toplar.**”¹²⁶ buyurmuştur.

اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ الْهُدَىٰ وَالتُّقَىٰ وَالْعَفَافَ وَالْغِنَىٰ

Allâhümme innî es’elükelhüdâ vettükâ vel afâfe velğınâ: Allahım! Senden hidâyet, takvâ, iffet ve gönül zenginliği istiyorum.¹²⁷

يَا مُقَلِّبَ الْقُلُوبِ ثَبِّتْ قَلْبِي عَلَىٰ دِينِكَ

Yâ mukallibel kulûb sebbit kalbî alâ dînike: Ey kalpleri halden hale çeviren Allahım! Kalbimi dinin üzerine sâbit kıl!¹²⁸

¹²⁶ Müslim, Zikr, 36.

¹²⁷ Müslim, Zikr, 72; Tirmizî, Deavât, 72; İbn Mâce, Duâ, 2.

¹²⁸ Tirmizî, Kader, 7, Hadîs no: 2141.

Duanın Âdâbı:

Duada eller omuz hizasına kaldırılır. Duaya, Allah'a hamd ve Rasûlüne salât ü selâm ile başlanır. Duanın ortasında da, sonuna yakın da yine salât ü selâm okunur. Sonu “el-hamdü lillâh” ile bitirilir. Zira bu konuda Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur: “**Cennette mü'minlerin dualarının sonu,** **الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ** **el-hamdü lillâhi Rabbi'l-âlemîn: Âlemlerin Rabbi olan Allah'a hamd olsun** (sözüdür)”¹²⁹ Duaların sonu şu âyet-i kerîme ile de bitirilebilir:

سُبْحَانَ رَبِّكَ رَبِّ الْعِزَّةِ عَمَّا يَصِفُونَ وَسَلَامٌ عَلَى
الْمُرْسَلِينَ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ

Sübhâne Rabbike Rabbi'l-izzeti ammâ yasîfûn ve selâmün ale'l-mürselîn ve'l-hamdü lillâhi Rabbi'l-âlemîn: *Senin güçlü olan Rabbin, onların vasıflandırmalarından münezzehtir. Gönderilen bütün Peygamberlere selâm olsun. Bütün övgülere, âlemlerin Rabbi olan Allah layıktır. Hatta Hz. Ali (k.v.): “Kıyâmet gününde her kim sevabının en dolgun ölçeklerle ölçülmesini isterse (sevabının tam bir ölçü ile ölçülmesini isterse) bir meclisten kalktığı zaman son sözü yukarıdaki âyetler olsun!” demiştir. Bu dua ile bitireceğinin ayrı bir delili şu hadîs-i şerîftir:*

¹²⁹ Yûnus sûresi 10

“Her kim her namazın peşine üç kere bu âyeti söylerse sevabı tam ölçü ile ölçülüp verilir.”

Kaldırdığı ellerini de duanın bitiminde yüzüne sürer. Çünkü Hz. Peygamber (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: “Allah’a dua ettiğin zaman avucunun içi ile dua et, avucunun sırtı ile değil! Duanı bitirince de avuçlarını yüzüne sür!”¹³⁰

Sabah-Akşam 3 er Kere Okunacak Dua

Sabah ve akşam 3 er kere:

رَضِيْتُ بِاللَّهِ رَبًّا وَبِالْإِسْلَامِ دِينًا وَبِمُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَبِيًّا

Radîtü billâhi rabben ve bil İslâmi dînen vebi Muhammedin sallallahu aleyhi ve selleme nebiyyen: Rab olarak Allah’a, din olarak İslâm’a ve peygamber olarak Muhammed sallallahu aleyhi ve selleme’e razı oldum/memnun oldum **diyen her müslümanı, Allah, kıyâmet günü mutlaka memnun eder.**¹³¹

¹³⁰ Ahmed b. Muhammed b. İsmâîl et-Tahtâvî, Hâşiyetü Merâkıl-Felâh Şerhu Nûri'l-Îzâh, s. 257.

¹³¹ Heysemî, Mecmeu’z-Zevâid, X, 116.

Sabah Namazından Sonra Okunan Dua:

Ümmü Seleme (r.anhâ)'den: Rasûlullah (s.a.v.) sabah namazından sonra şöyle dua ederdi:

اَللّٰهُمَّ اِنِّيْ اَسْئَلُكَ رِزْقًا طَيِّبًا وَعِلْمًا نَافِعًا وَعَمَلًا مُّتَقَبَّلًا

Allâhümme innî es'elüke rızkan tayyiben ve ilmen nâfian ve amelen mütekabbelen: Allahım! Senden helal rızık, faydalı ilim ve makbul bir amel istiyorum. ¹³²

Her Namazın Peşinden Okunan Dua:

اَللّٰهُمَّ اَعِنِّيْ عَلٰى ذِكْرِكَ وَشُكْرِكَ وَحُسْنِ عِبَادَتِكَ

Allâhümme einnî alâ zikrike ve şükrike ve hüsnî ibâdetike. Allahım, seni anmada, sana şükretmede ve güzel ibadet/kulluk etmede bana yardım et! ¹³³

¹³² Heysemî, Mecmeu'z-Zevâid, X, 110.

¹³³ Ebû Dâvûd, Vitri,26; Nesâî, Sehi, 60; Ahmed, II, 299, V, 245, 247.

Sabah akşam okunması tavsiye buyurulan seyyidü'l-istiğfâr:

Şeddâd İbni Evs (r.a.)'dan rivâyet edildiğine göre Rasûl-i Ekrem (s.a.v.) şöyle buyurdu:

“İstiğfârın en üstünü kulun şöyle demesidir:

أَللَّهُمَّ أَنْتَ رَبِّي لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ خَلَقْتَنِي وَأَنَا عَبْدُكَ وَأَنَا عَلَى
عَهْدِكَ وَوَعْدِكَ مَا اسْتَطَعْتُ أَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ مَا صَنَعْتُ أَبُوءُ
لَكَ بِبِعْثِكَ عَلَيَّ وَأَبُوءُ بِذَنْبِي فَاغْفِرْ لِي فَإِنَّهُ لَا يَغْفِرُ الذُّنُوبَ إِلَّا أَنْتَ

Allâhümme ente rabbî lâ ilâhe illa ente halaktenî ve ene abdüke ve ene alâ ahdike ve va'dike mesteta'tü. Eûzü bike min şerri mâ sana'tü ebûü leke binî'metike aleyye ve ebûü bizenbî fağfir lî feinnehû lâ yağfiru'z-zünûbe illâ ente: Allahım! Sen benim Rab bimsin. İbadete lâyıık Senden başka ilah yoktur. Beni Sen yarattın. Ben Senin kulunum. Ezelde Sana verdiğim sö zümde ve vaadimde hâlâ gücüm yettiğince durmaktayım. İşlediğim kusurların şerrinden Sana sığınırım. Bana lut fettiğın nimetleri yüce huzurunda minnetle anar, günahımı itiraf ederim. Beni affet; şüphe yok ki günahları Senden başka affedecek yoktur.

Rasûl-i Ekrem (s.a.v.) sözüne şöyle devam etti: **“Her kim, bu seyyidü'l-istiğfârı sevabına ve faziletine bütün kalbiyle inanarak gündüz okur da o gün akşam olmadan ölürse cennetlik olur. Yine her**

kim, sevabına ve faziletine gönülden inanarak gece okur da sabah olmadan ölürse cennetlik olur.”¹³⁴

Yatağa Yatacak Kimsenin En Son Okuyacağı Duası:

Berâ b. Âzib (r. anhümâ) şöyle dedi:

Rasûlullah(s.a.v.) bana şöyle buyurdu: “**Yatağına yatmak istediğin zaman namaz abdesti gibi abdest al, sonra sağ yanına yat ve:**

اللَّهُمَّ أَسَلْتُ نَفْسِي إِلَيْكَ وَوَجَّهْتُ وَجْهِي إِلَيْكَ وَفَوَّضْتُ أَمْرِي
إِلَيْكَ وَالْجَأْتُ ظَهْرِي إِلَيْكَ رَغْبَةً وَرَهْبَةً إِلَيْكَ لَا مَلْجَأَ وَلَا مَنْجَا
مِنْكَ إِلَّا إِلَيْكَ أَمَنْتُ بِكِتَابِكَ الَّذِي أَنْزَلْتَ وَبِنَبِيِّكَ الَّذِي أَرْسَلْتَ

Allâhümme eslemtü nefsi ileyke ve veccehtü vec-hî ileyke ve fevvdütü emrî ileyke ve elce'tü zahrî ileyke, rağbeten ve rehbeten ileyke, lâ melcee velâ mencâ minke illâ ileyke. Âmentü bikitâbikellezî enzelte ve binebiyyikellezî erselte): *Allahum! Kendimi sana teslim ettim. Yüzümü sana çevirdim. İşimi sana ısmarladım. Sırtımı sana dayadım. Ümit bağladığım sen, korktuğum yine sensin. Senden kaçıp sığınacak ve senin elinden kurtulacak bir yer varsa yine sensin. İndirdiğin kitabına ve gönderdiğin peygamberine iman ettim, de! Eğer ölürsen iman üzere ölürsün. Bu dua senin o geceki son sözlerin olsun.*¹³⁵

¹³⁴ Buhârî, Deavât, 2; Ebû Dâvûd, Edeb, 100-101; Tirmizî, Deavât, 15; Nesâî, İstiâze, 57.

¹³⁵ Buhârî, Vudû, 75, Deavât, 6; Müslim, Zikr, 56.

Dünya ve Âhîret İçin İstenilen En Güzel Dilek Af ve Âfiyet İsteme Duası:

اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ الْعَفْوَ وَالْعَافِيَةَ

Allâhümme innî es'elüke'l-âfve ve'l-âfiyete: Allahım! Ben muhakkak Senden af ve âfiyet istiyorum.

Duada Hz. Peygamber (s.a.v.)'i vesile etmek:

اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ وَأَتَوَجَّهُ إِلَيْكَ بِنَبِيِّكَ مُحَمَّدٍ نَبِيِّ الرَّحْمَةِ
إِنِّي تَوَجَّهْتُ بِكَ إِلَيَّ رَبِّي لِيَقْضِيَ لِي فِي حَاجَتِي هَذِهِ اللَّهُمَّ فَشَفِّعْهُ فِيَّ

Allâhümme innî es'elüke ve etevcechü ileyke binebiyyike Muhammedin nebiyyi'r-rahmeti innî teveccehtü bike ilâ Rabbî liyakdıye lî fî hâcetî hâzihî Allâhümme feşeffi'hu fiyye: Allah'ım! Rahmet Peygamberi, Peygamberin Muhammed vesilesi ile Senden diliyor ve Sana yöneliyorum. "Ya Muhammed (s.a.v.)" senin vesilenle Rabb'ime yöneliyorum. Allah'ım, O'nu (Peygamber'i) benim hakkımda şefaathçi kıl! ¹³⁶

¹³⁶ Tirmizî, Deavât, 129, H. no: 3573; İbn Mâce, İkâmet, 189; Ahmed, IV, 138.

Bütün Duaları İçine Alan Dua:

Ebû Ümâme (r.a.) şöyle dedi: Rasûlullah (s.a.v.) birçok dua okudu, fakat biz ondan hiçbir şey ezberlemedik. Bunun üzerine:

Yâ Resûlallah! Pek çok dua okudun, biz onları ezberleyemedik, dedik. O zaman Rasûl-i Ekrem şöyle buyurdu:

“O duaların hepsini içine alan bir duayı size öğreteyim mi? Şöyle deyiniz:

اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ مِنْ خَيْرِ مَا سَأَلَكَ مِنْهُ نَبِيُّكَ مُحَمَّدٌ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ مَا اسْتَعَاذَكَ مِنْهُ نَبِيُّكَ مُحَمَّدٌ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَأَنْتَ الْمُسْتَعَانُ وَعَلَيْكَ الْبَلَاغُ وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ

Allâhümme innî es'elüke min hayri mâ seeleke minhü nebiyyüke Muhammedün sallallahu aleyhi ve sellem. **Ve neüzü bike min şerri mesteâzeke minhü nebiyyüke Muhammedün** sallallahu aleyhi ve sellem. **Ve ente'l-müsteânü, ve aleyke'l-belâgü, ve lâ havle velâ kuvvete illâ billâh:** *Allahım! Peygamber'in Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem'in Senden dilediği hayırları ben de dilerim. Peygamber'in Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem'in Sana sığındığı şerlerden ben de Sana sığınırım. Yardım ancak Senden beklenir. İnsanı dünya ve âhirette muradına ulaştıracak Sensin. Günahtan kaçacak güç,*

ibadet edecek kuvvet ancak Allah'ın yardımıyla kazanılabilir.¹³⁷

Çarşı Pazara Çıkarken Okunan Dua:

a) Rasûlullah (s.a.v.) şöyle buyurdu:

“Kim çarşıya girer de

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ يُحْيِي
وَيُمِيتُ وَهُوَ حَيٌّ لَا يَمُوتُ بِيَدِهِ الْخَيْرُ وَهُوَ عَلِيُّ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ

Lâ ilâhe illallâhü vahdehü lâ şerîke leh, lehü'l-mülkü ve lehü'l-hamdü yuhyî ve yümîtü ve hüve hayyun lâ yemûtü biyedihî'l-hayru ve hüve alâ külli şey'in kadîr: *Allah'tan başka ilâh yoktur, yalnız Allah vardır. O tektir, ortağı yoktur. Mülk O'nundur, hamd O'na mahsustur, yaşatan, öldüren O'dur, O daima diridir, ölmez, bütün hayırlar O'nun elindedir ve O her şeye gücü yetendir,' derse Allah ona binlerce sevap yazar ve binlerce günahını siler, cennette de bir ev ihsân eder.*¹³⁸

¹³⁷ Tirmizî, Deavât, 89.

¹³⁸ Tirmizî, Deavât, 36 (3423); Hâkim, Dua, I, 538.

b) Rasûlullah (s.a.v.) Efendimiz çarşı pazara gidince şu duayı yapmıştır:

بِسْمِ اللَّهِ اللَّهُمَّ أَسْأَلُكَ خَيْرَ هَذِهِ الشُّوقِ وَخَيْرَ مَا فِيهَا وَ أَعُوذُ بِكَ
مِنْ شَرِّهَا وَ شَرِّ مَا فِيهَا اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ أَنْ أُصِيبَ فِيهَا
يَمِينًا فَاجِرَةً أَوْ صَفْقَةً خَاسِرَةً

Bismillâh, Allâhümme es'elüke hayra hâzihi's-sûkı ve hayra mâ fihâ ve eûzü bike min şerrihâ ve şerri mâ fihâ. Allâhümme innî eûzü bike en usîbe fihâ yemînen fâcîraten ev safkaten hâsîrah" Allah'ın adıyla. Allahım! Şu pazarın ve içinde olanların hayrını istiyorum, onun ve içindekilerin şerriinden Sana sığınıyorum. Allahım! Pazarda yalan yeminle (aldatılmaktan) veya zarara uğramaktan Sana sığınırım.¹³⁹

İşe ve Söze Başlarken Dua:

Hz. Peygamber (s.a.v.) şöyle buyurmuştur:

كُلُّ أَمْرٍ ذِي بَالٍ لَا يُبْدَأُ فِيهِ بِبِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ أَقْطَعُ

Bismillâhirrahmânirrahîm: *Rahman ve Rahîm olan Allah'ın adıyla başlanılmayan her iş, rahmetten, kemalden, bereketten noksandır.*¹⁴⁰

¹³⁹ Hâkim, Dua, I, 539.

¹⁴⁰ Münâvî, Feyzu'l-Kadîr, V, 13.

Diğer bir hadîs-i şerîfte:

كُلُّ أَمْرٍ ذِي بَالٍ لَا يُبْدَأُ فِيهِ بِالْحَمْدِ اللَّهُ أَقْطَعُ

Elhamdülillah Allah'a hamd ederek başlanılmayan her iş (rahmetten, kemalden, bereketten) noksandır ¹⁴¹ buyurmuştur.

Başka bir hadîs-i şerîfte ise şöyle buyurmuştur:

كُلُّ أَمْرٍ ذِي بَالٍ لَا يُبْدَأُ فِيهِ بِحَمْدِ اللَّهِ وَالصَّلَاةِ عَلَيَّ
فَهُوَ أَقْطَعُ، أُنْتَرُ مَمْحُوقٌ مِنْ كُلِّ بَرَكَةٍ

Elhamdülillah ile ve bana salât (ü selâm) ile başlanılmayan her iş rahmetten, kemalden kesiktir, noksandır, her bereketten mahrumdur. ¹⁴²

Eve Girerken Besmele Çekmek:

Câbir (r.a.), Rasûlullah (s.a.v.)'i şöyle buyururken dinledim dedi:

“Kişi evine girerken ve yemek yerken **besmele** çekerse, şeytan adamlarına, “**Burada ne geceleyebilir ne de yemek yiyebilirsiniz**” der. Eğer o kimse eve girerken besmele çekmezse, şeytan adamlarına, “**Geceyi geçirecek bir yer buldunuz**” der. O şahıs yemek yerken besmele çekmezse, şeytan kendi

¹⁴¹ İbn Mâce, Nikâh, 19 (1894); Ebû Dâvûd, Edeb, 21 (4840).

¹⁴² Suyûtî, el-Câmiu's-Sağîr, Hadîs No: 6285.

adamlarına, “*Hem barınacak yer hem de yiyecek yemek buldunuz*” der.”¹⁴³

Yemek yerken:

Rasûlullah (s.a.v.) şöyle buyurdu: “Biriniz yemek yerken:

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Bismillâhirrahmânirrahîm desin besmele çeksin. Şâyet yemeğe başlarken besmele çekmeyi unutursa, hatırladığı anda:

بِسْمِ اللَّهِ فِي أَوَّلِهِ وَآخِرِهِ

Bismillâhi fî evvelihî ve âhirihi: *Baştan sona bismillâh’ desin.*”¹⁴⁴

Başka bir hadîs-i şerîfte de Rasûlullah (s.a.v.) şöyle buyurmuştur:

“Allah kime yemeği nasip ederse:

اللَّهُمَّ بَارِكْ لَنَا فِيهِ وَأَطْعِمْنَا خَيْرًا مِنْهُ

Allâhümme bârik lenâ fihi ve et’imnâ hayran minhü: *Allahum! Onda bizim için bereket kıl ve bize ondan daha hayırlısını yedir,’ desin.*

¹⁴³ Müslim, Eşribe, 103; Ebû Dâvûd, Et`ime, 15; İbn Mâce, Duâ, 19.

¹⁴⁴ Ebû Dâvûd, Et`ime, 15; Tirmizî, Et`ime, 47.

Kime de Allah bir sût içmeyi nasip ederse:

اللَّهُمَّ بَارِكْ لَنَا فِيهِ وَزِدْنَا مِنْهُ

Allâhümme bârik lenâ fihi ve zidnâ minhü: *Allahum! Onda bizim için bereket kıl ve onu bize artır' desin.* ¹⁴⁵

Yemek yedikten sonra okunacak dua

a) Ebû Saîd el-Hudrî (r.a.)'dan rivâyete göre Rasûlullah (s.a.v.) yemeğini bitirince:

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَطْعَمَنَا وَسَقَانَا وَجَعَلَنَا مُسْلِمِينَ

Elhamdü lillâhillezî et'amenâ ve segânâ ve cealenâ müslimîn: *Bizi yedirip içiren ve bizi Müslümanlardan kılan Allah'a hamdolsun” derdi.* ¹⁴⁶

b) Ebû Ümâme (r.a.) diyor ki: Hz. Peygamber (s.a.v.) sofraya kalkınca şöyle dua ederdi:

الْحَمْدُ لِلَّهِ حَمْدًا كَثِيرًا طَيِّبًا مُبَارَكًا فِيهِ غَيْرَ مَكْفِيٍّ
وَلَا مُوَدَّعٍ وَلَا مُسْتَعْنَى عَنْهُ رَبَّنَا

Elhamdü lillâhi hamden kesîran tayyiben mübâraken fihi ğayra mekfiyyin ve lâ müveddein ve lâ müsteġnen anhü Rabbenâ: *Ey Rabbimiz! Sana tertemiz duygularla, eksilmeyip artan, huzurundan geri çevrilmeyip kabul edilen sayısız hamd ile hamd ederiz.* ¹⁴⁷

¹⁴⁵ Tirmizî, Deavât, 56; Ebû Dâvûd, Eşribe, 20, (3730); İbn Mâce, Eşribe, 22, (3425)

¹⁴⁶ Ebû Dâvûd, Et'ime, 53 (3850); Tirmizî, Deavât, 57 (3452).

¹⁴⁷ Buhârî, Et'ime, 54; Ebû Dâvûd, Et'ime, 53 (3849).

c) Rasûlullah (s.a.v.) şöyle buyurdu:

“Bir kimse yemek yedikten sonra:

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَطْعَمَنِي هَذَا الطَّعَامَ وَرَزَقَنِيهِ مِنْ غَيْرِ حَوْلٍ وَلَا قُوَّةٍ

Elhamdü lillâhillezî et’amenî hâzâ’t-taâme ve razakanîhi min ğayri havlin velâ kuvvetin: Bana bu yemeği yediren, tarafımdan hiçbir güç ve kuvvetim olmaksızın onu bana rızık kılan Allah’a hamd olsun’, derse, geçmiş günahları bağışlanır. ¹⁴⁸

d) Abdullah b. Amr b. As radyallahu anhümâ diyor ki: Hz. Peygamber (s.a.v.) yemekten sonra şöyle derdi:

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي مَنَّ عَلَيْنَا وَهَدَانَا وَالَّذِي
أَشْبَعَنَا وَأَرْوَانَا وَكُلَّ الْإِحْسَانَ أَغْطَانَا

Elhamdü lillâhillezî menne aleynâ ve hedânâ vellezî eşbeanâ ve ervânâ ve külle’l-ihsâni âtânâ: Bize nimet verip hidâyet eden, bizi doyurup suya kandıran ve bütün iyiliği bize veren Allah’a hamdolsun. ¹⁴⁹

¹⁴⁸ Ebû Dâvûd, Libâs, 1; Tirmizî, Deavât, 56; İbn Mâce, Et`ime. 16.

¹⁴⁹ İbn Sünnî, 467; Nevevî, el-Ezkâr, s.389, hadîs no: 658.

e) Enes (r.a.)’dan nakledildiğine göre Nebî (s.a.v.), bir gün Sa’d b. Ubâde’nin yanına geldi. Sa’d derhal bir parça ekmek ve zeytin çıkarıp Rasûlullah’a ikram etti. Nebî (s.a.v.) bunları yedikten sonra ona şöyle dua etti:

أَفْطَرَ عِنْدَكُمْ الصَّائِمُونَ وَ أَكَلَ طَعَامَكُمْ الْأَبْرَارُ وَ صَلَّتْ عَلَيْكُمُ الْمَلَائِكَةُ

Eftara indekümü’s-sâimûne ve ekele taâmekümü’l-ebrâru ve sallet aleykümü’l-melâikeh:
Evinizde hep oruçlular iftar etsin, yemeğinizi iyiler yesin, melekler de duacınız olsun. ¹⁵⁰

Yemek Duası:

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَطْعَمَنَا وَسَقَانَا وَ جَعَلَنَا مُسْلِمِينَ حَمْدًا كَثِيرًا طَيِّبًا
مُبَارَكًا فِيهِ غَيْرَ مَكْفِيٍّ وَلَا مُوَدَّعٍ وَلَا مُسْتَعْنِيٍّ عَنْهُ رَبَّنَا
الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَطْعَمَنَا هَذَا الطَّعَامَ وَ رَزَقَنَا مِنْ غَيْرِ حَوْلٍ وَلَا قُوَّةٍ
الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي مَنَّ عَلَيْنَا وَ هَدَانَا وَ الَّذِي أَشْبَعَنَا وَأَزْوَانَا وَ كُلَّ الْإِحْسَانِ آتَانَا
أَفْطَرَ عِنْدَكُمْ الصَّائِمُونَ وَ أَكَلَ طَعَامَكُمْ الْأَبْرَارُ وَ صَلَّتْ عَلَيْكُمُ الْمَلَائِكَةُ

Elhamdü lillâhillezî et’amenâ ve segânâ ve cealenâ müslimîn

¹⁵⁰ Ebû Dâvûd, Et’ime, 55 (3855); İbni Mâce, Sıyâm, 45.

Elhamdü lillâhi hamden kesîran tayyiben mü-
bâraken fîhi ğayra mekfiyyin ve lâ müveddein ve
lâ müsteĝnen anhü Rabbenâ

Elhamdü lillâhillezî et'amenâ hâzâ't-taâme ve
razakanâhü min ğayri havlin velâ kuvvetin

Elhamdü lillâhillezî menne aleynâ ve hedânâ
vellezî eşbeanâ ve ervânâ ve külle'l-ihsâni âtânâ

Eftara indekümü's-sâimûne ve ekele taâme-
kümü'l-ebrâru ve sallet aleykümü'l-melâikeh

**Bir yere Konaklandığı Zaman Zararlı yaratık-
lardan Allah'a sığınma duası:**

Ebû Hüreyre (r.a.) şöyle dedi: Bir adam Rasûl-i
Ekrem (s.a.v.)'e gelerek:

Dün gece beni sokan akrep yüzünden ne büyük
acılar çektim, dedi. Rasûl-i Ekrem de:

“Eğer akşamleyin:

أَعُوذُ بِكَلِمَاتِ اللَّهِ التَّامَّاتِ مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ

**“Eüzü bi-kelimâtillâhi't-tâmmâti min şerri
mâ halak: Yarattıklarının şerrinden Allah'ın mü-
kemmel kelimelerine sığınırım, deseydin o sana
zarar vermezdi”** buyurdu.¹⁵¹

¹⁵¹ Müslim, Zikir, 55; Ebû Dâvûd, Tıb, 19; İbni Mâce, Tıb, 35.

Herhangi Bir Araca Binenin Okuyacağı Dua

Ali İbni Rebîa şöyle dedi: Ali İbni Ebû Tâlib'i gördüm, binsin diye hayvanını getirdikleri zaman ayağını üzengiye koyunca: **Bismillâh**' dedi. **Bineğine yerleşince**

سُبْحَانَ الَّذِي سَخَّرَ لَنَا هَذَا وَمَا كُنَّا لَهُ مُقْرِنِينَ وَإِنَّا إِلَىٰ رَبِّنَا لَمُنْقَبَاتٌ

'Sübhânellezî sehbara lenâ hâzâ vemâ künnâ lehû mukrinîn ve innâ ilâ Rabbînâ lemünkali-bûn: *Bunu bizim hizmetimize vereni tesbih ve takdis ederiz, yoksa biz buna güç yetiremezdik. Biz şüphesiz Rabbimize döneceğiz*' dedi.

الْحَمْدُ لِلَّهِ 'el-Hamdülillah' üç defa:

اللَّهُ أَكْبَرُ 'Allahu ekber' üç defa dedi. Sonra da

سُبْحَانَكَ إِنِّي ظَلَمْتُ نَفْسِي فَاغْفِرْ لِي إِنَّهُ لَا يَغْفِرُ الذُّنُوبَ إِلَّا أَنْتَ

'Sübhâneke innî zalemtü nefsi fağfir li innehû lâ yağfiruzzünûbe illâ ente: *Ey Rabbim, Seni tesbih ederim. Ben kendime zulmettim, beni bağışla. Çünkü Senden başka günahı bağışlayacak kimse yoktur*' âyetini okudu ve güldü.

Bunun üzerine, Ey mü'minlerin emiri! Niçin güldün? dediler. O da şu cevabı verdi:

Nebî (s.a.v.)'in, benim yaptığım gibi yaptığını ve benim güldüğüm gibi güldüğünü görmüş ve 'Niçin

güldün ey Allah'ın Rasûlü?' diye sormuştum.

“Yüce Rabbin, benden başka günahları bağışlayacak bir kimsenin olmadığını bilerek, günahlarımı bağışla! diye dua eden kulundan hoşnut olur,” buyurmuştu.¹⁵²

Abdullah b. Ömer (r.anhümâ) diyor ki: Rasûlullah (s.a.v.) sefere çıkarken bineğine bindiği zaman üç defa tekbir getirir, sonra da şöyle derdi:

سُبْحَانَ الَّذِي سَخَّرْنَا هَذَا وَمَا كُنَّا لَهُ مُقْرِنِينَ وَإِنَّا إِلَى رَبِّنَا لَمُنْقَلِبُونَ اللَّهُمَّ إِنَّا نَسْأَلُكَ فِي سَفَرِنَا هَذَا الْبِرَّ وَالتَّقْوَى وَمِنَ الْعَمَلِ مَا تَرْضَى اللَّهُمَّ هَوِّنَا عَلَيْنَا سَفَرَنَا هَذَا وَاطْوِ عَنَّا بُعْدَهُ اللَّهُمَّ أَنْتَ الصَّاحِبُ فِي السَّفَرِ وَالْخَلِيفَةُ فِي الْأَهْلِ اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ وَعْثَاءِ السَّفَرِ وَكَآبَةِ الْمُنْظَرِ وَسُوءِ الْمُنْقَلَبِ فِي الْمَالِ وَالْأَهْلِ وَالْوَالِدِ

Sübhânellezî sehara lenâ hâzâ ve mâ künnâ lehû mukrinîn ve innâ ilâ Rabbinâ lemünkaliübûn.

Allâhümme innâ nes'elüke fî seferinâ hâza'l-birra ve't-takvâ ve mine'l-ameli mâ terdâ.

Allâhümme hevvin aleynâ seferanâ hâzâ vetvî annâ bu'dehû

Allâhümme ente's-ssâhibü fi's-seferi ve'l-halî-fetü fi'l-ehli

Allâhümme innî eüzü bike min va'sâi's-seferi ve keâbeti'l-menzari ve sîi'l-münkalebi fi'l-mâli ve'l-ehli ve'l-veled.

¹⁵² Ebû Dâvûd, Cihâd, 74; Tirmizî, Deavât, 46

Bunu bizim hizmetimize vereni tesbih ve takdis ederiz; yoksa biz buna güç yetiremezdik. Biz şüphesiz Rabbimize döneceğiz.

Ey Allahım! Biz, bu yolculuğumuzda senden iyilik ve takvâ, bir de hoşnut olacağın ameller işlemeyi nasip etmeni dileriz.

Ey Allahım! Bu yolculuğumuzu kolay kıl ve uzağını yakın et!

Ey Allahım! Seferde yardımcı(mız), geride (bıraktığımız) çoluk çoçuğu(ğumuzun) koruyucusu Sensin.

Ey Allahım! Yolculuğun zorluklarından, üzücü şeylerle karşılaşmaktan ve dönüşte malımızda, çoluk çoçuğumuzda kötü haller görmekten Sana sığınırım.

Râvi diyor ki, Hz. Peygamber yolculuktan döndüğünde de aynı sözleri söyler ve onlara şu cümleleri de eklerdi:

أَيُّونَ تَائِبُونَ عَابِدُونَ لِرَبِّنَا حَامِدُونَ

Âyibûne tâibûne âbidûne lirabbinâ hâmidûn:
Biz yolculuktan dönen, tövbe eden, kulluk yapan ve Rabbimiz'e hamd eden kişileriz. ¹⁵³

¹⁵³ Müslim, Hac, 425; Ebû Dâvûd, Cihâd, 74; Tirmizî, Deavât, 46.

Toplantıda İşlenen Günahlara Keffâret Duası:

Ebû Hüreyre (r.a.)’dan rivâyet edildiğine göre, Rasûlullah (s.a.v.) şöyle buyurdu:

“Kim bir mecliste oturur ve orada bir sürü faydasız ve mânasız sözlerle vakit öldürür de, o meclisten kalkmadan önce,

سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ وَبِحَمْدِكَ أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ أَسْتَغْفِرُكَ وَأَتُوبُ إِلَيْكَ

Sübhâneke Allâhümme ve bihamdike eşhedü en lâ ilâhe illâ ente estağfiruke ve etûbu ileyke: *Allahum! Seni her türlü noksan sıfatlardan tenzih ve hamdinle tesbih ederim. Senden başka bir ilâh olmadığını kesinlikle belirtirim. Senden bağışlanmamı diler ve Sana tövbe ederim, **derse, o mecliste yapmış olduğu hataları bağışlanır.*** ¹⁵⁴

¹⁵⁴ Tirmizî, Deavât, 39

Çocukları Nazardan Koruma Duası:

İbn-i Abbâs (r. anhümâ) şöyle dedi: Rasûlullah (s.a.v.) Hz. Hasan ve Hz. Hüseyin için istiâze eder (sığınma niyaz eder) şöyle okurdu:

أُعِيدُكُمْ بِكَلِمَاتِ اللَّهِ التَّامَّةِ مِنْ كُلِّ شَيْطَانٍ وَهَامَّةٍ وَمِنْ كُلِّ عَيْنٍ لَأَمَّةٍ

Ûîzükümâ bikelimâtillâhi't-tâmmeti min külli şeytânin ve hâmmetin ve min külli aynin lâmmetin Allah'ın tam kelimeleriyle ikinizin de her şeytandan, her zehirleyici hayvandan ve hastalandırıcı gözden sığındırırım/korunmanızı niyâz ederim. Sonra şöyle derdi: Babanız (İbrahim) oğulları İsmail ve İshâkı bu dua/bu kelimelerle korunmalarını isterdi. ¹⁵⁵

Eğer korunması niyaz edilen bir çocuk olursa **Ûîzüke**, iki çocuk olursa **Ûîzükümâ**, eğer üç çocuk olursa **Ûîzüküm** diye okunur.

Kendimizi Nazardan Koruma Duası:

أَعُوذُ بِكَلِمَاتِ اللَّهِ التَّامَّةِ مِنْ كُلِّ شَيْطَانٍ وَهَامَّةٍ وَمِنْ كُلِّ عَيْنٍ لَأَمَّةٍ

Eûzü bikelimâtillâhi't-tâmmeti min külli şeytânin ve hâmmetin ve min külli aynin lâmmeh: Allah'ın tam kelimeleriyle her şeytandan, her zehirleyici hayvandan ve hastalandırıcı gözden Allah'a sığınırım.

¹⁵⁵ Ebû Dâvûd, Sünnet, 22; Tirmizî, Tıb, 18; Buhârî, Enbiyâ, 10

Kendi Nazarımızdan Korunmak İçin Dua:

Kişinin nazarı, kendi malına, kendi çocuğuna bile değebilir, başkalarına da değebilir. Bunun çaresi Rasûlullah Efendimizin bize öğrettiği duadır.

a) Sahabeden olan Enes radiyallahü anh'ın bildirdiğine göre Hz. Peygamber (s.a.v.) şöyle buyurmuştur:

“Kim hoşuna giden bir şey görür de:

مَا شَاءَ اللَّهُ لَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ

Mâşâallâhü lâ kuvvete illâ billâhi: Allah'ın dediği olur, şerden sakınmaya olan kuvvet ancak Allah'ın yardımıyla olur, **derse zarar vermez.** ¹⁵⁶

b) Başka bir hadîs-i şerîfte Hz. Peygamber (s.a.v.) şöyle buyurmuştur:

Sizden herkim kardeşinde veya kendinde yahut malında hoşuna giden bir şey görürse hemen بَارَكَ اللَّهُ **bârekâllâh Allah mübârek kılsın duasında bulunsun.** ¹⁵⁷

¹⁵⁶ Beyhakî, Şuabü'l-Îmân, IV, 90, Hadîs no: 4370.

¹⁵⁷ Ahmed b Hanbel, Müsned, III, 447; Hâkim, IV, 215-216.

Öfkelenince Okunacak Dua:

a) Süleyman b. Surad (r.a.) rivâyet etmiştir:

Ben Rasûlullah (s.a.v.)'in yanında oturuyordum. İki adam birbirlerine sövüyordu. Birinin gözü kızardı, şahdamarı şişti. Bunun üzerine Peygamberimiz şöyle buyurdu:

“Ben öyle bir söz biliyorum ki, öfkelenen şu kişi onu söylese, öfkesi yatıştır:

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

Eûzü billâhi mine’ş-şeytânirracîm: Kovulmuş şeytandan Allah’a sığınırım. ¹⁵⁸

b) Hz. Âişe radiyallahu anhâ diyor ki: Rasûlullah (s.a.v.) yanıma geldi, ben ise öfkeli idim, bana şöyle buyurdu: *“Ey Ayşecik!*

اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي ذَنْبِي وَأَذِيبْ غَيْظَ قَلْبِي وَأَجِرْنِي مِنْ مُضَلَّاتِ الْفِتَنِ

Allâhümmağfir lî zenbî ve ezhib ğayza kalbî ve ecirnî min mudillâti'l-fiten: Allahım! Günahımı bağışla, kalbimdeki öfkeyi gider ve beni fitnecilerin sapturmalarından koru!) diye dua et! ¹⁵⁹

¹⁵⁸ Buhârî, Deavât, 53.

¹⁵⁹ Taberânî, el-Mu’cemü'l-Kebîr, XXIII, 338, Hadîs no: 785.

Zorluklarla Karşılaşınca Yapılacak Dua:

Müslüman her işini önce bilir sonra plânlar, daha sonra Allah'tan yardım isteyerek uygular, arkasından denetler. Sıkıntı ile karşılaşınca sabreder, zorluklara tahammül eder, gerekirse ilmî ve amelî yardım alır. Ama zorluğun hakından gelmesi için Allah Teâlâ'ya dua eder.

Enes b. Mâlik (r.a.)'ın rivâyetine göre Rasûlullah Efendimiz zorluklar karşısında şöyle dua ederdi:

اللَّهُمَّ لَا سَهْلَ إِلَّا مَا جَعَلْتَهُ سَهْلًا وَأَنْتَ تَجْعَلُ الْحُزْنَ إِذَا شِئْتَ سَهْلًا

Allâhümme lâ sehle illâ mâ cealtehû sehlen ve ente tec'alü'l-huzne izâ şî'te sehlen: *Allâhım! Senin kolaylaştırdığından başka kolay yoktur. Ancak Sen istersen zoru kolaylaştırırsın.* ¹⁶⁰

Hastaya Okunacak Dua:

Hz. Âişe (r. anhumâ)'dan rivâyet edildiğine göre Hz. Peygamber (s.a.v.), aile fertlerinden biri hastalanınca, sağ eliyle sıvazlar ve şöyle dua buyururdu:

اللَّهُمَّ رَبَّ النَّاسِ أَذْهِبِ الْبَأْسَ إِشْفِ أَنْتَ الشَّافِي لَا شِفَاءَ إِلَّا بِشِفَائِكَ شِفَاءُكَ لَا يُغَادِرُ سَقَمًا

¹⁶⁰ İbn Hıbbân, Duâ, III, 255, Hadîs no: 974.

Allâhümme rabbe'n-nâsi ezhibi'l-be'se işfi ente'ş-şâfi lâ şifâe illâ şifâüke şifâen lâ yügâdiru sekamen: *“Bütün insanların rabbi olan Allahum! Bunun ıstırabını giderip, şifâ ver. Şifâyı veren ancak sensin. Senin şifândan başka şifâ yoktur. Buna, hiçbir hastalık izi bırakmayacak şekilde şifâ ihsan et!* ¹⁶¹

b) Ebû Abdullah Osman İbni Ebül-Âs (r.a.)’dan rivâyet edildiğine göre, (müslüman olduğundan beri) vücudunda hissettiği bir ağrıdan dolayı Rasûlullah (s.a.v.)’e şikâyette bulundu. Rasûlullah (s.a.v.) de ona şunu tavsiye etti:

Vücudunun ağrıyan yerine elini koy ve üç kere “bismillah” de, yedi kere de:

أَعُوذُ بِعِزَّةِ اللَّهِ وَقُدْرَتِهِ مِنْ شَرِّ مَا أَجِدُ وَأُحَادِرُ

‘Eûzü bi izzetillahi ve kudretihî min şerri mâ ecidü ve ühâziru: *Bendeki bu hastalığın şerrinden ve ileride yenileyip elem ve hüzün vermesinden Allah’ın izzet ve kudretine sığınırım’ de!* ¹⁶²

c) İbni Abbas (r. anhumâ)’dan rivâyet edildiğine göre Peygamber (s.a.v.) şöyle buyurdu:

¹⁶¹ Buhârî, Merdâ, 20, 38, 40; Müslim, Selâm, 46-49; Ebû Dâvûd, Tıb, 18, 19; Tirmizî, Deavât, 111; İbni Mâce, Cenâiz, 64, Tıb 36, 39.

¹⁶² Müslim, Selâm, 67; Ebû Dâvûd, Tıb, 19; Tirmizî, Tıb, 29, Deavât, 125; İbn Mâce, Tıb, 36.

Kim, henüz eceli gelmemiş bir hastayı ziyaret eder de onun başucunda yedi kere;

أَسْأَلُ اللَّهَ الْعَظِيمَ رَبَّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ أَنْ يَشْفِيكَ

Es'elullâhe'l-azîme rabbe'l-arşı'l-azîmi en yeşfiyek: Büyük arşın sahibi yüce Allah'dan seni iyi etmesini dilerim” diye dua ederse, Allah o hastayı iyi eder. ¹⁶³

d) Ebû Saîd el-Hudrî (r.a.)’dan rivâyet edildiğine göre Cebrâil aleyhisselâm, Nebî (s.a.v.)’e gelerek:

Ey Muhammed, hasta mısın? diye sordu. Hz. Peygamber de:

Evet, dedi. Cebrâil (a.s.):

بِسْمِ اللَّهِ أَرْقِيكَ مِنْ كُلِّ شَيْءٍ يُؤْذِيكَ مِنْ شَرِّ كُلِّ نَفْسٍ أَوْ عَيْنٍ حَاسِدٍ

Bismillâhi ergîke min külli şey'in yü'zîke min şerri külli nefsin ev aynin hâsîdin: Allah'ın ismiyle, seni rahatsız eden her şeye karşı sana okurum. Her nefsin veya hasetçi her gözün şerrinden Allah sana şifâ verirsin. Allah'ın adıyla sana okurum” diye dua etti. ¹⁶⁴

¹⁶³ Ebû Dâvûd, Cenâiz, 8; Tirmizî, Tıb, 32.

¹⁶⁴ Müslim, Selâm, 40.

e) Ebû Saîd el-Hudrî (r.a.) şöyle dedi:

Rasûlullah (s.a.v.) cinlerden ve göz değmesinden Allah'a sığınırdu. Nihâyet Muavvizeteyn (Kul eûzü birabbî'l-felak ve kul eûzü birabbî'n-nâs) nâzil oldu. Ondan sonra Muavvizeteyn ile Allah'a sığınmaya başladı ve diğer duaları bıraktı. ¹⁶⁵

Yatarken Okunacak Dualar:

Huzeyfe ve Ebû Zer (r. anhümâ)'dan rivâyet edildiğine göre Rasûlullah (s.a.v.) yatağına yattığı zaman şöyle dua ederdi:

بِسْمِكَ اللَّهُمَّ أَحْيَا وَأَمُوتُ

Bismike'llâhümme ahyâ ve emûtü: *Allahım! Senin ismini anarak ölür, dirilirim (uyur, uyanırım.)* ¹⁶⁶

Yatarken tesbih, tahmîd ve tekbîr getirerek uyumak:

34 defa: اللَّهُ أَكْبَرُ **Allahü ekber**

33 defa: سُبْحَانَ اللَّهِ **Sübhânallah**

33 defa: الْحَمْدُ لِلَّهِ **Elhamdülillâh**

¹⁶⁵ Tirmizî, Tıb, 16; İbn Mâce, Tıb, 33.

¹⁶⁶ Buhârî, Deavât, 7, 8, 16, Tevhîd, 13; Müslim, Zikir, 59; Ebû Dâvûd, Edeb, 98; Tirmizî, Deavât, 28; İbn Mâce, Duâ, 17.

H. Ali (r.a.)'dan rivâyet edildiğine göre Rasûlullah (s.a.v.) ona ve Fâtîma (r. anhâ)'ya: “**İyi dinleyin! Ben size, sizin benden istediğiniz esir hizmetçiden daha hayırlı bir şeye dâvet ediyorum: Siz (gece) yatağınıza girdiğiniz zaman otuz dört defa Allahü ekber, otuz üç defa sübhânallah, otuz üç defa da elhamdülillâh deyiniz. Bunları söylemeniz sizler için benden istediğiniz hizmetçiden daha hayırlıdır**” buyurdu.¹⁶⁷

Yatarken İhlâs, Felak, Nâs sûrelerini Okumak:

Âişe (r.anhâ) şöyle dedi: Rasûl-i Ekrem (s.a.v.) her gece yatağına yattığı zaman avuçlarını birleştirerek onlara **Kul hüvallahü ehad, Kul eûzü bi-rabbi'l-felak ve Kul eûzü bi-rabbi'n-nâs**'ı okuyup üfler, başından, yüzünden ve vücudunun ön tarafından başlayarak ulaşabildiği yerlere kadar ellerini sürer ve bunu üç defa yapardı.¹⁶⁸

Yatarken Eliflâm mîm Tenzîl ve Tebâreke/Mülk Sûrelerini Okumak:

Câbir (radiyallahu anh)'dan şöyle rivâyet edilmiştir: H. Peygamber (s.a.v.), “**Eliflâm mîm Tenzîl ve “Tebârekellezî biyedihilmülk” (sûrelerini) okumadan uyumazdı.**¹⁶⁹

¹⁶⁷ Buhârî, Humûs, 6, Fezâilü Ashâbi'n-Nebî, 9, Nefekât 6, 7, Deavât 11; Müslim, Zikr, 80. Ebû Dâvûd, Edeb, 100.

¹⁶⁸ Buhârî, Fezâilü'l-Kur'ân, 14, Tıb, 39; Ebû Dâvûd, Edeb, 98; Tirmizî, Deavât, 21.

¹⁶⁹ Tirmizî, Fedâilü'l-Kur'ân, 9, H. No: 2894.

Ebû Hüreyre (r.a.)’dan rivâyet edildiğine göre, Rasûlullah (s.a.v.) şöyle buyurdu: “*Kur’ân’da otuz âyetten ibaret bir sûre bir adama şefaatt etti; neticede o kişi bağışlandı. O sûre: Tebârekellezî biyedihî’l-mülk’dür.*”¹⁷⁰

Kur’ân-ı Kerîm’den belli başlı sûrelerin okunması ve önemi:

Ebu Eyyub el-Ensari’den ve Hz. Ali’den rivâyet olduğu üzere, Rasûlullah buyurmuştur ki:

Fâtihatü’l-Kitâb, Âyete’l-Kürsî, bir de Âl-i İmran’daki “Şehidallahu ennehu...” dan (3/17-18)

قُلِ اللَّهُمَّ مَالِكُ الْمُلْكِ ‘a kadar, **إِنَّ الدِّينَ عِنْدَ اللَّهِ الْإِسْلَامُ** ‘a (3/26-27) kadar iki âyet nazil oldukları zaman, Allah Teâlâ ile aralarında hiç bir hicab bulunmaksızın Allah’ın arşına yapışarak, “*Ya Rab! Bizi yeryüzüne ve sana isyankâr olanlara indiriyorsun,*” dediler. Allah Teâlâ da, “*Ahdim olsun, sizi her namazın arkasında okuyan herhangi bir kimsenin kusurlarına bakmayarak makamını cennet kılacağı, onu kutsal huzurda iskan edeceğim, her gün kendisine yetmiş kerre nazar edeceğim ve yetmiş türlü ihtiyacını yerine getireceğim ki, bunun en aşağısı mağfirettir. Ve onu her bir din düşmanından hasetçinin şerrinden koruyacağım ve mağrifet eyleyeceğim,*” buyurdu.¹⁷¹

¹⁷⁰ Ebû Dâvud, Salât, 327; Tirmizî, Fezâilü’l-Kur’ân, 9; İbn Mâce, Edeb, 52.

¹⁷¹ Dârimî, Fedâilü’l-Kurân, 14; Tirmizî, Sevâbü’l-Kur’ân, 2.

Hız. Peygamber (s.a.v.) şöyle buyurmuştur:

Her kim sabahleyin üç kere

أَعُوذُ بِاللَّهِ السَّمِيعِ الْعَلِيمِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ dedikten sonra Haşır sûresi'nin sonundan üç âyet okursa, Allah Teâlâ onun emrine yetmiş bin melek verir. Onlar akşama kadar o kimse için salavât getirirler. Eğer o gün ölürse şehid olarak vefat etmiş olur. Onları akşamleyin okuyan da aynı durumda sevab alır.¹⁷²

Yatmadan Önce Âyete'l-Kürsî ve Bakara Sûresinin Son İki Âyeti (Âmenerrasûlü) Okumanın Önemi:

Ebû Hureyre (r.a.)'dan,

Sadaka hurmalarının üzerinde birkaç kere yakaladığı kimseye:

Seni muhakkak Rasûlullah'ın huzuruna çıkaracağım, dedim. Nihâyet o kimse:

Yatağına (uyumaya) girdiğinde "Âyete'l-Kürsî"yi bitirinceye kadar oku! (Sabaha kadar) seninle beraber Allah tarafından bir muhâfız bulunmakta devam eder. Sabaha girinceye kadar sana şeytan da yaklaşamaz, dedi.

¹⁷² Tirmizî, Mevâkît, 65, Sevâbü'l-Kur'ân, 22.

Bunun üzerine Peygamber:

“O, çok yalancı olduğu halde, bu sefer sana doğru söylemiş. İşte o (insan sûretinde) bir şeytandır” buyurdu.¹⁷³

Ebû Mes’ûd (r.a.) şöyle dedi: Hz. Peygamber (s.a.v.):

“Her kim bir gecede Bakara sûresinin sonundan iki âyeti okursa, artık ona o gece (ibadet etmek, o gece âfetlerden ve şeytan şerlerinden emîn olmak üzere) yeter” buyurdu.¹⁷⁴

Hâkim ve Beyhakî'nin Ebu Zer'den naklen tahrir ettikleri bir diğer hadîs-i şerifte de Efendimiz buyurmuştur ki:

*“Allah Teâlâ, Bakara sûresi'ni iki âyetle sona erdirdi ki, bunları bana arşın altındaki bir hazineden verdi. Bunları öğreniniz, kadınlarınıza, oğullarınıza belletiniz, öğretiniz. Çünkü bunlar hem salâttır, hem duadır, hem Kur'ân'dır.”*¹⁷⁵

Hz. Ömer ile Hz. Ali (radiyallahu anhümâ)'dan rivâyet edilmiştir ki, her biri: *“Akl başında bir adam görmezdim ki, Bakara sûresi'nin sonundaki bu âyetleri*

¹⁷³ Buhârî, , 10, Bed'ü'l-Halk, 11, Vekâle, 10.

¹⁷⁴ Buhârî, Fedâilü'l-Kur'ân, 10.

¹⁷⁵ Ahmed b. Hanbel, Müsned, IV, 147, 151, 158, V, 180, 383; Dârimî, Fedâilü'l-Kurân, 14.

okumadan uyusun” demişlerdir.¹⁷⁶

Tâbiünden olan Şa’bî’den rivâyet edildiğine göre, Abdullah b. Mes’ûd (r.a.) şöyle dedi:

*“Her kim Bakara sûresinin başından dört âyet, Âyete’l-Kürsî ve devamındaki iki âyet, sûrenin sonundan üç âyet (Âmenerrasûlü ve bir önceki âyet) olmak üzere, bir gece içinde Bakara sûresinden on âyet okursa, o gece o eve şeytan giremez.”*¹⁷⁷

Ebû Hureyre (r.a.)’dan rivâyet edildiğine göre Rasûlullah (s.a.v.) şöyle buyurdu:

*“Her kim bir gün ve gecede Allah’ın rızasını aramak/kazanmak niyetiyle Yâsîn sûresini okursa Allah onu mağfîret eder/bağışlar.”*¹⁷⁸

İbn Mes’ûd (r.a.)’dan rivâyet edildiğine göre Rasûlullah (s.a.v.) şöyle buyurdu:

*“Her kim her gece Vâkıa sûresini okursa, ona asla fakirlik isabet etmez.”*¹⁷⁹

Ebû Saîd el-Hudrî (r.a.)’dan rivâyet edildiğine göre Rasûlullah (s.a.v.) şöyle buyurdu:

¹⁷⁶ Dârimî, Fedâilü’l-Kurân, 14.

¹⁷⁷ Taberânî, Heysemî, Mecmeu’z-Zevâid, X, 121.

¹⁷⁸ İbn Hıbbân, IV, 121; İbn Sünnî, 674.

¹⁷⁹ İbn Sünnî, 680; Beyhakî, Şuabü’l-İmân Hadis no: 2498.

“Her kim Cuma günü Kehf sûresini okursa, iki Cuma arası o kimse için nur olur.”¹⁸⁰

Ebu'd-Derdâ (r.a.)’dan rivâyet edildiğine göre Hz. Peygamber (s.a.v.) şöyle buyurdu:

“Her kim Kehf sûresinin başından on âyet hıfzeder/ezberlerse, Deccal’dan korunmuş olur.”

Diğer rivâyette de “Kehf sûresinin sonundan on âyet hıfzeder/ezberlerse Deccal’dan korunmuş olur.”¹⁸¹

Bu iki rivâyetten, Kur’ân’ın ve Hadîslerin geneline çıkararak şunu söylemek mümkündür:

Kehf sûresinin başında, iman üzerinde durulmakta, sonunda ise ihlâs üzerinde durulmaktadır. Eğer bizler, âyetlerdeki ve hadîslerdeki gerçeklere iman edip ihlasla amel edersek, Allah Teâlâ bize basîret lûtfeder. Böylece biz de bu ilim ve irfanla Deccal’ın küfrünü, şirkini ve dünya vaadleri ile aldatmacalarını kavrar oyunlarına gelmez, kendimizi koruruz Allah’ın izniyle.

Dillerimizle inanarak okur, akıllarımız ilim ve irfanla doğru düşünür, kalplerimize de yer ederse bu korunma elde edilmiş olur. Çünkü hıfzeta etmekten maksat sadece hafızanın ezberlemesi değil, hem lafzını hem manasını kavramaktır. İşte bize gereken,

¹⁸⁰ Hâkim, Beyhakî, İthâf, III, 292.

¹⁸¹ Müslim, Müsâfirîn, 257; Ebû Dâvûd, Melâhim, 14 (4323); Tirmizî, Fedâilü'l-Kur’ân, 6.

lafzını okumak, mananın gereği olan iman ve imanın gereğini ihlâsla yerine getirmektir.

Ebû Hureyre (r.a.)’dan **Duhan sûresi** ile ilgili Hz. Peygamber (s.a.v.)’den iki hadîs-i şerîf rivâyet etmiştir:

*“Kim bir gecede Hâ mîm Duhan (sûresini) okursa yetmiş bin melek o kimse için istiğfar ederek sabahlar.”*¹⁸²

*“Kim bir gecede Hâ mîm Duhan (sûresini) okursa, sabaha günahları affedilmiş olarak çıkar.”*¹⁸³

Enes b. Mâlik (r.a.)’dan rivayet edildiğine göre Ra-sûlullah (s.a.v.) şöyle buyurdu:

“Kim, bir gecede izâ zülzileti’l-erdu sûresini okursa Kur’ân’ın yarısını okumuş gibi olur,

Kim, kul yâ eyyühe’l-kâfirûn sûresini okursa Kur’ân’ın dörttebirini okumuş gibi olur,

*Kim kul hüvallâhü ehad sûresini okursa Kur’ân’ın üçtebirini okumuş gibi olur.”*¹⁸⁴

¹⁸² Tirmizî, Sevâbü’l-Kur’ân, 8, Hadis no: 2890.

¹⁸³ Tirmizî, Sevâbü’l-Kur’ân, 8, Hadis no: 2891; Beyhakî, Şua-bü’l-Îmân Hadis no: 2477; İbn Sünnî, Amelü’l-Yevm ve’l-Leyle, 679.

¹⁸⁴ Tirmizî, Sevâbü’l-Kur’ân, 8, Hadis no: 2895; Beyhakî, Şua-bü’l-Îmân Hadis no: 2516; İbn Sünnî, Amelü’l-Yevm ve’l-Leyle, 686.

Zifâfa girecek veya Cima Edecek Kimsenin Yapacağı Dua:

İbn-i Abbâs (r. anhümâ)'nın rivayetine göre Rasûlullah (s.a.v.) şöyle buyurdu:

“Sizden biriniz eşine yaklaşmak istediğinde şöyle dua etsin:

بِسْمِ اللَّهِ أَللَّهُمَّ جَنِّبْنَا الشَّيْطَانَ وَجَنِّبِ الشَّيْطَانَ مَا رَزَقْتَنَا

Bismillâhi, Allâhümme cennibnâ'ş-şeytâne ve cennibi'ş-şeytâne mâ razaktenâ: *Allah'ın adı ile, Allahım! Şeytanı bizden ve bize nasip edeceğin şeyden (çocuktan) uzaklaştır.*”¹⁸⁵

İstihâre Namazı ve Duası

Hayır ve iyilik istemek, herhangi bir konuda hayır talep etmek manasına gelen istihare, hayırlı olup olmayacağını Allah'ın kendisine bildirmesi maksadıyla yatmadan önce iki rekat namaz kılarak Allah'a dua etmesidir. Yapayım mı yapmayayım mı, bunu mu şunu mu yapayım diye tercihde zorluk çekenin bir bakıma Allah Teâlâ'ya müracaat yoludur.

¹⁸⁵ Buhârî, Nikâh, 66; Ebû Dâvûd, Nikâh, 46; Tirmizî, Nikâh, 8; İbn Mâce, Nikâh, 27.

Mendup olan iki rekat istihare namazını, birinci rekatinde Fâtiha'dan sonra Kâfirûn, ikinci rekatinde Fâtiha'dan sonra İhlâs sûresini okuyarak kılar. Namazdan sonra Peygamber Efendimiz (s.a.v.)'in namaz sûresi gibi öğrettiği şu duayı okur:

Câbir (r.a.) şöyle dedi:

Rasûlullah (s.a.v.) tıpkı bir Kur'an sûresini öğretir gibi, bize her iş için istihâre yapmayı öğretirdi. Şöyle buyururdu:

“Herhangi biriniz bir iş yapmak istediğinde, farz namazlardan ayrı olarak iki rekât namaz kılsın, sonra da şöyle desin:

اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْتَخِيرُكَ بِعِلْمِكَ وَأَسْتَقْدِرُكَ بِقُدْرَتِكَ وَأَسْأَلُكَ مِنْ فَضْلِكَ الْعَظِيمِ
فَإِنَّكَ تَقْدِرُ وَلَا أَقْدِرُ وَتَعْلَمُ وَلَا أَعْلَمُ وَأَنْتَ عَلَّامُ الْغُيُوبِ اللَّهُمَّ إِنْ كُنْتَ تَعْلَمُ أَنَّ
هَذَا الْأَمْرَ خَيْرٌ لِي فِي دِينِي وَمَعِيشَتِي وَعَاقِبَةِ أَمْرِي فَاقْدُرْ لِي وَيَسِّرْهُ لِي ثُمَّ بَارِكْ
لِي فِيهِ وَإِنْ كُنْتَ تَعْلَمُ أَنَّ هَذَا الْأَمْرَ شَرٌّ لِي فِي دِينِي وَمَعِيشَتِي وَعَاقِبَةِ أَمْرِي
فَاصْرِفْهُ عَنِّي وَاصْرِفْنِي عَنْهُ وَاقْدُرْ لِي الْخَيْرَ حَيْثُ كَانَ ثُمَّ أَرْضِنِي بِهِ

“Allâhümme innî estahîruke bi ilmike ve es-takdiruke bi kudretike ve es elüke min fadlike'l-azîm. Fe inneke takdiru ve lâ akdiru ve ta'lemü ve lâ a'lemü ve ente Allâmü'l-ğuyûb.

Allâhümme in künte ta'lemü enne hâze'l-emra hayrun lî fî dînî ve meîşetî ve âkıbeti emrî fakdür

lî ve yessirhü lî sümme bârik lî fih, ve in kün-te ta'lemü enne hâze'l-emra şerrun lî fî dînî ve meî-şetî ve âkıbeti emrî, fasrifhü annî vasrifnî anhü vak-dür liye'l-hayra haysü kâne, sümme erdinî bih.

Allahum! Sen her şeyi bildiğin için, hakkımda hayırlı olanı bana da bildirmeni, senin gücün her şeye yettiği için, beni başarılı kılmanı ve hayırlı olanı nasip etmeni, Senin o büyük kereminden niyaz ederim. Çünkü Senin gücün her şeye yeter, benimki yetmez; Sen her şeyi bilirsin, ben bilemem. Şüphesiz bütün gaybı/bilinmeyenleri de Sen bilirsin.

Allahum! Eğer bu iş benim dinim, maîşetim/dünyam ve âhiretim için hayırlı ise, Sen onu bilirsin, onu yapmayı nasip et, kolaylık ver ve onu bana mübarek kıl. Şâyet bu işin benim dinim, maîşetim/dünyam ve âhiretim için kötü ise, Sen onu bilirsin onu benden, beni ondan uzaklaştır. Hayır, nerede ise onu bana nasip et, sonra da gönlümü bu sonuca râzı kıl!”¹⁸⁶

¹⁸⁶ Buhârî, Teheccüd, 28, Deavât 48, Tevhîd, 10; Tirmizî, Vitir, 18; İbni Mâce, İkâme, 188.

Yatakta Uykusu Gelmeyen Veya Korkan Kim- senin Okuyacağı Dua:

Amr b. Şuayb, babasından o da dedesinden, Ra-
sûlullah (s.a.v.)’den şöyle rivâyet etmiştir: **“Sizden
birisi uykuda iken korkarsa şunu söylesin:**

أَعُوذُ بِكَلِمَاتِ اللَّهِ التَّامَّاتِ مِنْ غَضَبِهِ وَعِقَابِهِ وَشَرِّ عِبَادِهِ
وَمِنْ هَمَزَاتِ الشَّيَاطِينِ وَأَنْ يَحْضُرُونِ

**Eûzü bikelimâtillâhi’t-tâmmâti min ğadabihî
ve ıkâbihî ve şerri ibâdihî ve min hemezâti’ş-şe-
yâtîni ve en yahdurûn:** *Gazabından, azabından, kul-
larının şerrinden, şeytanların kalbe attığı düşünce ve
vesveselerinden, kurdukları plânlarından Allah’ın mü-
kemmek kelimelerine sığınırım.’ Zira onlar (şeytan-
lar) o kimseye daha zarar veremez.”* Abdullah b.
Amr (r.a.) çocuklarından âkıl bâliğ olana öğretir, âkıl
bâliğ olmayanın da yazar boynuna asardı.¹⁸⁷

Bu duayı yatmadan önce okumalıdır. Bu duayı
okuyana Allah’ın izniyle şeytan plan kuramaz. Aynı
zamanda uyuyamayan da okuduğu zaman uyuması
Allah’ın izniyle kolaylaşır. Uyuyamayan kimse uyu-
yuncaya kadar tekrar etsin deriz.

¹⁸⁷ Tirmizî, Deavât, 96; Ebû Dâvûd, Tıb, 19.

Musîbet Gelince Yapılacak Dua:

Ümmü Seleme şöyle demiş: Ben, Rasûlullah (s.a.v.)'i şöyle buyururken işittim:

“Başına musîbet gelen hiçbir Müslüman yoktur ki, Allah’ın emrettiği üzere:

إِنَّا لِلَّهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ اللَّهُمَّ اجْزِنِي فِي مُصِيبَتِي وَأَخْلِفْ لِي خَيْرًا مِنْهَا

‘İnnâ lillâhi ve innâ ileyhi râciûn. Allâhümme’cürnî fî musîbetî ve ahlif lî hayran minha: Allahum! Başıma gelen musîbet sebebiyle ecir ver ve bana bunun arkasından daha hayırlısını ihsân eyle; *desin de Allah ona mutlaka daha hayırlısını ihsân etmesin.*”¹⁸⁸

Misafirin Yemek Sahibi İçin Yapacağı Dua:

Abdullah b. Büsr şöyle demiştir: Rasûlullah (s.a.v.) babama misâfir oldu. Biz de kendisine yemek ve çorba takdim ettik. Onlar da yedi. Sonra kuru hurma getirildi. Onu yiyor ve çekirdeğini iki parmağının arasına koyuyordu. Şehâdet parmağı ile orta parmağını bir yere topluyordu. Sonra içecek getirildi,

¹⁸⁸ Buhârî, Deavât, 40.

onu da içti ve sağındakine verdi. Onun üzerine babam hayvanının geminden tutarak: “Bize dua buyur,” dedi. O da şöyle dedi:

اللَّهُمَّ بَارِكْ لَهُمْ فِي مَا رَزَقْتَهُمْ وَاعْفِرْ لَهُمْ وَارْحَمْهُمْ

“Allâhümme bârik lehüm fî mâ razaktehüm vağfir lehüm verhamhüm: Allâhım! Bunlara verdiğin rızıklarda bereket ihsân et! Kendisine mağfîret ve rahmet eyle!” ¹⁸⁹

İFTAR DUASI:

بِسْمِ اللَّهِ اللَّهُمَّ لَكَ صُمْتُ وَعَلَى رِزْقِكَ أَفْطَرْتُ تَقَبَّلْ مِنِّي
إِنَّكَ أَنْتَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ

“Bismillahi Allahumme leke sumtu ve ala rızıkıke eftartu tekabbel minni. İnneke ente’s Semiu’l Alim.”

“Allahım! Senin adınla orucum açmaya başlıyorum ve senin rızan için oruç tuttum, senin verdiğin rızıkla orucumu tutup açtım. Bu orucu benden kabul buyur. Çünkü sen her şeyi işitip bilensin.” ¹⁹⁰

“Ey Allahım! Senden herşeyi içine alan rahmetinle günâhlarımı bağışlamamı isterim.” ^{191, 192,}

¹⁸⁹ Müslim, Eşribe, 146 (2042)

¹⁹⁰ Beyhakî, es-Sünenü’1-kübra,, IV, 239. Sünen-i Ebu Davud Terceme ve Şerhi, Şamil Yayınları: 9/202.

¹⁹¹⁻¹⁹² Ebû Dâvûd, Et’ime; İbni Mâce, Sıyâm, 45.

Oruçlunun, İftar Yemeği Veren İçin Yapacağı Dua:

Enes (r.a.)’dan nakledildiğine göre Nebî (s.a.v.), bir gün Sa’d b. Ubâde’nin yanına geldi. Sa’d derhal bir parça ekmek ve zeytin çıkarıp Rasûlullah’a ikram etti. Nebî (s.a.v.) bunları yedikten sonra ona şöyle dua etti:

أَفْطَرَ عِنْدَكُمْ الصَّائِمُونَ وَأَكَلَ طَعَامَكُمْ الْإِبْرَارُ وَصَلَّتْ عَلَيْكُمْ الْمَلَائِكَةُ

Eftara indekkümü’s-sâimûne ve ekele taâmekümü’l-ebrâru ve sallet aleykümü’l-melâiketü:
Evinizde hep oruçlular iftar etsin, yemeğinizi iyiler yesin, melekler de duacınız olsun. ¹⁹³

Borçtan Sıkıntıdan Kurtulma Duası.

Ebû Saîd el-Hudrî (r.a.)’dan rivâyet edildiğine göre, Rasûlullah (s.a.v.), mescide girdiğinde En-sâr’dan Ebû Ümâme isimli bir zata rastlar ve sorar:

“Yâ Ebû Ümâme! Bana ne oldu da seni namaz vakti dışında görüyorum?” O da:

¹⁹³ Ebû Dâvûd, Salât, 367, Hadîs no: 1555.

- Ya Rasûlallah! Benden ayrılmayan borçlar ve sıkıntılar var, diye cevap verdi. Bunun üzerine Hz. Peygamber (s.a.v.):

- “Söylediğin zaman, Allah’ın üzüntünü gidereceği ve borcunu ödettireceği bir duayı sana öğreteyim mi?” Sahâbî, evet öğret yâ Rasûlallah dedi. Rasûlullah şöyle buyurdu:

- **Sabahladığında ve akşamladığında şunları söyle:**

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْهَمِّ وَالْحَزَنِ وَأَعُوذُ بِكَ مِنَ الْعَجْزِ وَالْكَسَلِ وَأَعُوذُ بِكَ
مِنَ الْجُبْنِ وَالْبُخْلِ وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ غَلَبَةِ الدَّيْنِ وَقَهْرِ الرِّجَالِ

Allâhümme innî eûzü bike mine’l-hemmi ve’l-hazen ve eûzü bike mine’l-aczi ve’l-kesel ve eûzü bike mine’l-cübni ve’l-buhl ve eûzü bike min ğalebeti’d-deyni ve kahri’r-ricâl: Allahum! Sıkıntıdan ve üzüntüden Sana sığınırım, âcizlikten ve tembellikten Sana sığınırım, korkaklıktan ve cimrilikten Sana sığınırım, borcun altında ezilmekten ve bazı kişilerin bana gâlip gelmelerinden Sana sığınırım. ¹⁹⁴

¹⁹⁴ Ebû Ya’lâ, Dua, III, 167, Hadîs no: 1594.

Akli Dengesi Bozulmuş Birine Yapılacak Dua:

Hız. Peygamber (s.a.v.), kendisine getirilen bir deliye şu sure ve âyetleri okudu:

Fâtiha Sûresi; Bakara Sûresi'nin ilk sayfası; 163. ve 164. ayeti ile 255, 284-286. ayetleri, Âl-i İmrân Sûresi'nin 18., A'râf Sûresi'nin 54., Mü'minûn Sûresi'nin 116., Cin Sûresi'nin 3., Saff Sûresi'nin 1-10., Haşr Sûresi'nin 22-24., İhlas, Falak ve Nâs sûreleri.

Vesveseye Karşı Tavsiye Edilen Dua:

Bu durumda olanlara, içinde ayet ve Peygamberimizin duası bulunan şu duanın okunmasını tavsiye ederiz:

سُبْحَانَ الْمَلِكِ الْخَلَّاقِ إِنْ يَشَاءُ يُذْهِبْكُمْ وَيَأْتِ بِخَلْقٍ جَدِيدٍ وَمَا ذَلِكَ
عَلَى اللَّهِ بِعَزِيزٍ آمَنْتُ بِاللَّهِ وَرُسُلِهِ أَسْتَغْفِرُ اللَّهَ الْعَظِيمَ وَأَتُوبُ إِلَيْهِ
هُوَ الْأَوَّلُ وَالْآخِرُ وَالظَّاهِرُ وَالْبَاطِنُ وَهُوَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ

Sübhâne'l-meliki'l-hallâk, in yeşe' yüzhibküm ve ye'ti bi halkın cedîd ve mâ zâlike alallâhi bi azîz. Âmentü billâhi ve rusulihî. Estağfirullahe'l-azîme ve etübe ileyhi, hüve'l-evvelü ve'l-âhıru ve'z-zâhiru ve'l-bâtınü ve hüve bi külli şey'in alîm."

Yaratıcıların en yücesi olan (Allah) her şeyden mü-

nezehtir. Eğer O isterse, (vesveseyi) sizden giderir ve yep yeni bir şey yaratır. Bu ise Aziz olan Allah'a hiç te zor gelmez. Ben, Allah'a ve O'nun Resûlüne inandım. Aziz olan Allah'tan mağfiet dilerim. Ki Allah, her şeyin evveli, ahiri, zahiri ve batınıdır. Ve O her şeyi bilir.

Helal Rızık-Kazanç Duası:

Önce İslâm'ın çizdiği kazanç yolunu izlemeye dikkat etmeyi fiilî duaya, bunda muvaffak olmak için kavli duaya çok önem vermek gerekir. Mesela şöyle dua edebiliriz:

وَأَرْزُقْنَا وَأَنْتَ خَيْرُ الرَّازِقِينَ

Varzukna ve ente hayru'r razikîn:

(Allahım!) Bizi rızıklandır, Sen rızıklandırانların en hayırlısın!¹⁹⁵

¹⁹⁵ Mâide sûresi (5), 114.

Ebû Vâil, Hz. Ali (r.a.)'a borcunu ödemedeki zorluktan bahsedip yardım talep edince Hz. Ali, ona, "Rasûlullah'ın öğrettiği kelimeleri sana öğreteyim mi? Şâyet üzerindeki borç Sebîr dağı kadar bile olsa Allah seni ödemeye muvaffak kılar!." Rasûlullah (s.a.v.) şunları söyle demişti:

اللَّهُمَّ اكْفِنِي بِحَلَالِكَ عَنْ حَرَامِكَ وَأَغْنِنِي بِفَضْلِكَ عَمَّنْ سِوَاكَ

Allâhümme'kfinî bihalâlike an harâmike ve eġninî bifadlike ammen sivâk: *Allâhüm! Bana helal rızık nasip ederek haramlardan koru! Lûtfun ile beni Senden başkasına muhtaç etme!* ¹⁹⁶

Dargınlıkları Giderme Duası:

Hepimiz, evde, âile bireyleri, camide, cemaat ve idareciler, işyerinde, okulda ve sosyal hayatta bütün kardeşler olarak birbirimizi sevmek için karşılıklı dua etmeliyiz.

a) Şu âyet-i kerîmede bunu Rabbimiz bize öğretmiştir:

رَبَّنَا اغْفِرْ لَنَا وَلِإِخْوَانِنَا الَّذِينَ سَبَقُونَا بِالْإِيمَانِ وَلَا تَجْعَلْ فِي قُلُوبِنَا غِلًّا لِلَّذِينَ آمَنُوا رَبَّنَا إِنَّكَ رَءُوفٌ رَحِيمٌ

¹⁹⁶ Tirmizî, Deavât, 121, Hadîs no: 3558.

**Rabbenâğfir lenâ ve li ihvâninellezîne sebe-
gûnâ bi'l-îmâni ve lâ tec'al fi kulûbinâ ğillen lillezîne
âmenû Rabbenâ inneke Raûfun Rahîm: Rabbimiz!
Bizi ve bizden önce inanmış olan kardeşlerimizi ba-
ğışla; kalbimizde müminlere karşı kin bırakma; Rab-
bimiz! Şüphesiz Sen şefkatlisin, merhametlisin.** ¹⁹⁷

b) Ayrıca Hz. Peygamber (s.a.v.), Allah'a dua eder-
ken şöyle dua etmemizi öğretmiştir:

اللَّهُمَّ أَلِفَ بَيْنَ قُلُوبِنَا وَأَصْلِحْ ذَاتَ بَيْنِنَا وَاهْدِنَا سُبُلَ السَّلَامِ وَنَجِّنَا
مِنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ وَجَنِّبْنَا الْفَوَاحِشَ مَا ظَهَرَ مِنْهَا وَمَا بَطَّنَ
اللَّهُمَّ احْفَظْنَا فِي أَسْمَاعِنَا وَأَبْصَارِنَا وَأَزْوَاجِنَا

**Allâhümme ellif beyne kulûbinâ ve eslih zâte bey-
ninâ vehdinâ sübüle's-selâm ve neccinâ mine'z-zu-
lümâti ila'n-nûr ve cennibne'l-fevâhişe mâ zahara
minhâ ve mâ batan. Allâhümma'hfaznâ fi esmânâ
ve ebsârinâ ve ezvâcinâ: Allâhum! Kalplerimizi birleş-
tir! Aramızı düzelt ve bize doğru yolu göster! Bizi ka-
ranlıklar (şirk, küfür ve günahlara yönelmekten)ten kur-
tar ve (iman ve İslâm aydınlığındaki devamlı) nûra çı-
kar! Bizi her türlü çirkinlik ve edepsizliğin açığından ve
gizlisinden koru! Allâhum! Kulaklarımızı, gözlerimizi ve
eşlerimizi (her türlü kötülük ve günahıtan) koru!** ¹⁹⁸

¹⁹⁷ Haşr sûresi (59), 10.

¹⁹⁸ İbn Hıbbân, Rekâik, Hadîs no: 996.

İmtihana Girerken Okunacak Dua:

Şu âyetteki Ashâb-ı Kef'ın duasını okumayı tavsiye ederiz:

رَبَّنَا آتِنَا مِنْ لَدُنْكَ رَحْمَةً وَهَبِنَا لَنَا مِنْ أَمْرِنَا رَشَدًا

Rabbenâ âtinâ min ledünke rahmeten ve heyyi' lenâ min emrinâ raşedâ: *Rabbimiz! Bize kâttından bir rahmet ver ve bizim için şu işimizden bir kurtuluş yolu hazırla.* ¹⁹⁹

¹⁹⁹ Kef sûresi (18), 10.

GÜNLÜK OLARAK YAPILMASI TAVSİYE EDİLEN ZİKİRLER

Arzettiğimiz bu zikirler, her mü'minin bir şahsa veya kuruma bağlı olmaksızın okuyabileceği zikirlerdir. Bu hususta İslam alimleri ittifakı (söz birliği) vardır.

Bu zikirleri vird edinmek için herhangi bir üstadından izin almak şart değildir. Bu virdleri Hz. Peygamber (s.a.v.) tavsiye buyurmuştur. Bu virdler, tarikat ehli olsun olmasın herkesin yapması tavsiye edilen virdlerdir. Virdleri namazların peşine yapmak en güzel olanıdır. Evde, camide, arabada seyahat ederken de zikirleri yapmak mümkündür. Hem böylece her durumda zikirle meşgul olunmuş olunur. Bu tavsiye edilen zikirler (virdler), âyet ve hadîslerden seçilmiştir. Çünkü âyet ve hadîslerden alınmayan virdler bâtıldır.

Vird edilen zikirlere, 1 Fatiha ve 3 İhlâs sûresini okuyarak başlanmalıdır.

1) Her gün Kur'ân-ı Kerîm'den, baştan başlayarak günde bir sayfa da olsa vird olarak okumak.

Virdin en üstünü Kur'ân-ı Kerîm'den bir sayfa da olsa okumaktır. Ama bir hoca efendi en az yarım cüz okumalıdır. Mümkün olursa manasına da vakıf olarak okumak ideal olanıdır.

2) Ebu Hureyre (r.a.)’dan rivâyet edildiğine göre Rasûlullah (s.a.v.) şöyle buyurmuştur:

Dile hafif gelen, mizana (konulduğunda) ağır gele(cek ola)n ve Rahman (olan Allah)’a sevimli olan iki cümle vardır:

سُبْحَانَ اللَّهِ وَبِحَمْدِهِ سُبْحَانَ اللَّهِ الْعَظِيمِ

Sübhânallâhi ve bihamdihî sübhânallâhi'l-azîm: *Bütün nimetleri Allah’a nisbet ederek Allah’ı, yakışmayan sıfatlardan tenzih ederim. Yine yüce Allah’ı, kendisine yakışmayan sıfatlardan tenzih ederim.* ²⁰⁰

3) Ebu Hureyre (r.a.)’dan rivâyete göre Rasûlullah (s.a.v.) şöyle buyurmuştur:

سُبْحَانَ اللَّهِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ

Sübhânallâhi ve'l-hamdü lillâhi ve lâ ilâhe illal-lâhü vallâhü ekber: *Ben Allah’ı ulûhiyet ve rubûbiyet sıfatlarına yakışmayan sıfatlardan tenzih ederim, bütün övgülere ancak Allah müstehaktır, bütün nimetler Allah’ındır, Allah’tan başka hak ilah/ibadete lâıyk mabud yoktur, Allah en büyüktür demekliğim, bana, üzerine güneş doğan her şeyden daha sevimli (kıymetli)dir.* ²⁰¹

²⁰⁰ Buhârî, Deavât, 65, Eymân, 19; Müslim, Zikir, 31; Tirmizî, Deavât, 60; İbn Mâce, Edeb, 56.

²⁰¹ Müslim, Zikr, 32; Tirmizî, Deavât, 128.

4) Ebu Hureyre (r.a.)’dan rivâyete göre Rasûlullah (s.a.v.) şöyle buyurmuştur:

“Her kim günde yüz defa,

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلِيٌّ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ

Lâ ilâhe illallâhü vahdehü lâ şerîke leh, lehül-mülkü ve lehülhamdü ve hüve alâ külli şey’in kadîr; Allah’tan başka hak ilah/ibadete lâıyk mabud yoktur, O tektir, ortağı yoktur. Mülk O’nundur, hamd O’na mahsustur. O her şeye kâdirdir(gücü yetendir) derse, onun on köle azat etmiş sevabına denk sevabı olur, ona yüz hasene (sevabı) yazılır, yüz günahı silinir ve (ayrıca) o gün akşama kadar şeytandan (olabilecek şerrine) karşı bir sığınak olur. Bu zikri ondan daha fazla tekrarlayan kimse dışında hiç kimse daha faziletli bir iş yapmamış olur.

Ve yine buyurdu: **Her kim günde yüz defa**

سُبْحَانَ اللَّهِ وَبِحَمْدِهِ **Sübhânallâhi ve bihamdihî:** Bütün nimetleri Allah’a nisbet ederek Allah’ı, yakışmayan sıfatlardan tenzih ederim) derse onun günahları denizin köpükleri kadar bile olsa affolunur. ²⁰²

Müslim b. El-Hârisi’t-Temîmî, babasından rivâyet etmiştir ki, Rasûlullah (s.a.s.) şöyle buyurdu:

“Sabah namazını kıldığın zaman dünya kelamı konuşmadan yedi kere:

²⁰² Buhârî, Bed’ü’l-Halk, 11, Deavât, 64; Müslim, Zikr, 28; Tirmizî, Deavât, 59, 62; İbn Mâce, Dua, 14.

اللَّهُمَّ أَجْرِنِي مِنَ النَّارِ **Allâhümme ecirnî minen-nâr:** Allahım! Beni ateşten/cehennemden koru! ²⁰³

5. Ebu Musa (r.a) şöyle demiştir: Rasûlullah (s.a.v.) bana: “**Cennet hazinelerinden bir hazineyi sana bildireyim mi?**” buyurdu. Ben de: Evet yâ Rasûlallah, bildir, dedim. Şöyle buyurdu:

لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ **Lâ havle ve lâ kuvvete illâ bil-lâh:** Şerden sakınmaya olan güç, hayrı yapmaya olan kudret ancak Allah’ın yardımıyladır. ²⁰⁴

Ebi'd-Dünyâ'nın rivâyet ettiğine göre Rasûlullah (s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

“**Kim her gün yüz defa** لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ

Lâ havle ve lâ kuvvete illâ bil-lâh: şerden sakınmaya olan güç, hayrı yapmaya olan kudret ancak Allah’ın yardımıyladır, derse ona asla fakirlik gelmez.

6. Hz. Yunus (a.s.)’ın duası:

“Ve balık sahibi (Yunus’u da an). Hani (kavmine) öfkelenip gitmiş ve bizim kendisini asla sıkıştırma-yacağımızı sanmıştı. Derken (balığın karnında) karanlıklar içinde:

²⁰³ Ebû Dâvûd, Edeb, 110 (5079); Nesâî, İstîâze, 56; Ahmed b. Hanbel, Müsned, IV, 334.

²⁰⁴ Buhârî, Megâzî, 38, Deavât, 50, Kader, 7, Tevhîd, 9; Müslim, Zikr, 44-46; Ebû Dâvûd, Vitr, 26; Tirmizî, Deavât, 3, 58; İbn Mâce, Edeb, 59.

لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ سُبْحَانَكَ إِنِّي كُنْتُ مِنَ الظَّالِمِينَ

Lâ ilâhe illâ ente sübhâneke innî küntü mi-nezzâlimîn: *Senden başka ilah yoktur. Seni tenzih ederim. Gerçekten ben zalimlerden oldum, diye seslenmişti. Biz de duasını kabul edip kendisini gamdan kurtarmıştık. Biz (böyle teslim olarak bu duayı yapan) müminleri işte böyle kurtarırız.* ²⁰⁵

Darda kalan her mümin, teslimiyetle Rahîm olan Allah Teâlâ'ya bu dua ile yalvarırsa âyetteki bu vaa-din gereği sıkıntıdan kurtulur.

7. Her gece ve gündüz, özellikle yatarken istiğfar etmek.

Bu istiğfarı Allah Teâlâ emrediyor, Hz. Peygamber (s.a.v.) de aynı şekilde nasıl istiğfar edileceğini bildirerek emrediyor:

“Ey müminler! Hepiniz Allah’a tövbe ediniz ki kurtulasınız.” ²⁰⁶

“Rabbinizden mağfiret dileyin, sonra O’na tövbe ediniz.” ²⁰⁷

“Ey insanlar! Allah’a tövbe ve istiğfâr ediniz. Ben günde yüz kere tövbe ediyorum.” ²⁰⁸

²⁰⁵ Enbiyâ sûresi (21), 87-88.

²⁰⁶ Nûr sûresi (24), 31.

²⁰⁷ Hûd sûresi (11), 3.

²⁰⁸ Müslim, Zikir, 42; Ebû Dâvûd, Vitr, 26; İbn Mâce, Edep, 57.

İstiğfar Duası ve Zikri:

أَسْتَغْفِرُ اللَّهَ الْعَظِيمَ وَأَتُوبُ إِلَيْهِ

Estağfirullâhe'l-azîm ve etûbü ileyhi: *Büyük olan Allah'tan bağışlanmamı diliyorum ve günahlarımdan dolayı O'na tövbe ediyorum.*

Bu hadîs-i şerîfe göre tövbe ve istiğfarın en azı günde yüz (100) olmalıdır. Çünkü bunu bizzat Hz. Peygamber (s.a.v.) yapmıştır. Belki bizim daha çok yapmamız gerekir.

İstiğfâr hakkında Hz. Peygamber (s.a.v.) şöyle buyurmuştur:

Kim istiğfâra yapışır (dilinden düşürmez) ise, Allah ona her darlıktan bir çıkış, her üzüntüden bir kurtuluş kılar, ummadığı yerden rızık verir. ²⁰⁹

İbn-i Mes'ud (r.a.)'ın rivâyetine göre Rasûlullah (s.a.v.) şöyle buyurmuştur:

“Kim **أَسْتَغْفِرُ اللَّهَ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ وَأَتُوبُ إِلَيْهِ**

Estağfirullâhellezî lâ ilâhe illâ hüve'l-Hayye'l-Kayyûme ve etûbü ileyh: *“Kendisinden başka ilâh bulunmayan, ebedî hayatla daima diri olan, her şeyin varlığı kendisine bağlı olup kâinatı yöneten Allah'tan beni bağışlamasını diler ve günahlarıma tövbe ederim” diye yalvarırsa, savaştan kaçmış bile olsa, günahları bağışlanır.* ²¹⁰

²⁰⁹ Ebû Dâvûd, Salât, 361, Hadîs no: 1518; İbn Mâce, Edeb, 57, Hadîs no: 3819.

²¹⁰ Ebû Dâvûd, Salât, 361, Hadîs no: 1518; Tirmizî, Deavât, 128 (3572).

Bu hadîs-i şerîf, günahlarından tövbe ettiğinden dolayı günahlarının bağışlanacağı müjdesi verilmektedir. Eğer tövbe etmediği halde böyle söylüyorsa zaten bu münâfıklık demektir.

Salavât-i Şerîfe:

Salât ve selâm ile ilgili birkaç hadîs-i şerîf arz edelim:

“Kim bana bir defa salât ve selâm getirirse, bu sebeple Allah ona on misliyle mağfiret eder.”²¹¹

“Kıyamet gününde insanların bana en yakın olanları bana en çok salât ü selâm getirenleridir.”²¹²

“Kabrime bayram yeri haline getirmeyiniz. Bana salât ü selâm getiriniz. Zira nerede olursanız olun sizin salât ü selâmınız bana ulaşır.”²¹³

Salât, Allah’tan olunca rahmet, meleklerden olunca istiğfâr, mü’minlerden olunca hayır duadır.

Hz. Peygamber (s.a.v.)’e, hem salât lafzı hem de selâm lafzı beraberce söylenmelidir. Sadece salât edilirse Allah Teâlâ’nın emrinin yarısı yerine gelmiş olur.

²¹¹ Müslim, Salât, 70; Ebû Dâvûd, Vitr, 26; Tirmizî, Vitr, 21; Nesâî, Ezân, 37, Sehv, 55.

²¹² Tirmizî, Vitr, 21

²¹³ Ebû Dâvûd, Menâsik, 97.

İşte bundan dolayı ya صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
'sallallâhû aleyhi ve sellem' veya
اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَي سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَصَحْبِهِ وَسَلَّمَ

Allâhümme salli alâ seyyidinâ Muhammedin ve alâ âli seyyidinâ Muhammedin ve sahbihî ve sellim' şeklinde olmalıdır.

8. Rasûlullah (s.a.v.) Efendimize getirilecek sala-vât-ı şerîfenin muhtelif şekilleri, metinleri ve bunla-rın istinat ettikleri bazı rivâyetler vardır. Bizce metni kısa, fakat manası zengin, sahîh rivâyetlere de uygun salevâtтан biri de şudur: ²¹⁴

اللَّهُمَّ صَلِّ وَسَلِّمْ وَبَارِكْ عَلَي سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ
وَ عَلَي آلِ سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ بَعْدَ عِلْمِكَ

Allâhümme salli ve sellim ve bârik alâ seyyi-dinâ Muhammedin ve alâ âli seyyidinâ Muham-medin bi adedi ılmik: *Allahım! Efendimiz Muhammed'e de Efendimiz Muhammed'in âline de ilmin adedince rahmet et, selâmet ve bereket ver!*

Zikrin En Fazîletlisi:

9. Câbir (r.a.), Rasûlullah (s.a.v.)'i şöyle buyurur-ken işittim dedi:

²¹⁴ Çantay, Hasan Basrî, Kur'ân-ı Hakîm ve Meâl-i Kerîm, II, 755.

Zikrin en fazîletlisi لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ Lâ ilâhe illallâh:
*Allah'tan başka ilah yoktur.*²¹⁵

10. İbn-i Mes'ûd (r.a.)'dan rivâyet edildiğine göre Rasûlullah (s.a.v.) şöyle buyurdu:

İsrâ gecesinde İbrâhim aleyhisselâm'a rastladım. Bana şunu söyledi: Yâ Muhammed! Ümmetine benden selâm söyle ve onlara cennetin toprağının çok güzel, suyunun tatlı, arazisinin son derece geniş ve dümdüz, ağaçlarının da "سُبْحَانَ اللَّهِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ" den ibaret olduğunu haber ver.

Sübhânallâhi ve'l-hamdü lillâhi ve lâ ilâhe illallâhü vallâhü ekber: *Allah'ı zâtına yakışmayan sıfatlardan tenzîh ederim, bütün övgülere Allah lâyıktır, Allah'tan başka ilah yoktur, Allah en büyüktür.*²¹⁶

Sabah-Akşam Üçer Defa Söylenecek Zikir:

11. Hz. Osman b. Affân radyallâhü anh'den rivâyete göre Rasûlullah (s.a.v.) şöyle buyurmuştur:

Her gün sabah ve her gece akşam vakitlerinde:

²¹⁵ Tirmizî, Deavât, 9; İbn Mâce, Edeb, 55.

²¹⁶ Tirmizî, Deavât, 59.

بِسْمِ اللَّهِ الَّذِي لَا يَضُرُّ مَعَ اسْمِهِ شَيْءٌ فِي الْأَرْضِ
وَلَا فِي السَّمَاءِ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ

Bismillâhillezî lâ yadurru measmihî şey'ün fi'l-ardı ve lâ fi's-semâi ve hüve's-semîu'l-alîm: İsmi sayesinde yerde ve gökte hiçbir şeyin zarar vermeyeceği Allah'ın adıyla. O, her şeyi işiten ve her şeyi bilendir.) diyerek üç kere okuyan kula zarar erişmez.

217

12. Mü'minlerin annesi Cüveyriye Binti'l-Hâris (r. anhâ)'dan rivâyet edildiğine göre, Rasûl-i Ekrem (s.a.v.) bir gün sabah namazını kıldıktan sonra, Hazret-i Cüveyriye namaz kıldığı yerde oturmakta iken erkenden evden çıktı. Kuşluk vakti tekrar eve döndü. Cüveyriye (r. anhâ)'nın hâlâ yerinde oturmakta olduğunu görünce:

“Yanından ayrıldığımdan beri hep burada oturup zikirle mi meşgul oldun?” diye sordu. O da:

Evet, diye cevap verdi. Bunun üzerine Peygamber aleyhisselâm şöyle buyurdu:

Senin yanından ayrıldıktan sonra söylediğim şu dört cümleyi 3 defa söyleyen, senin sabahtan beri söylediğin zikirlerle tartılacak olsa, sevap bakımından onlara eşit olur:

²¹⁷ Tirmizî, Deavât, 13; Ebû Dâvûd, Edeb, 110; İbn Mâce, Dua, 14; Ahmed, I, 62, 66, 72.

سُبْحَانَ اللَّهِ وَبِحَمْدِهِ عَدَدَ خَلْقِهِ وَرِضَا نَفْسِهِ وَزِينَةَ عَرْشِهِ وَمِدَادَ كَلِمَاتِهِ

Sübhânallâhi ve bi-hamdihî adede halkihî ve rızâ nefsihî ve zinete arşihî ve midâde kelimâtihi: Yarattıkları sayısınca, kendisinin hoşnut olduğunca, arşının ağırlığına ve bitip tükenmeyen kelimeleri adedince ben, Allah'ı ulûhiyyet makamına yakışmayan sıfatlardan tenzih eder ve O'na hamdederim. ²¹⁸

13. **اللَّهُ Allah** lafza-i celali günde 100 ila 500 defa zikredilmelidir.

Şu zikirleri günlük vird edinmek, mümkünse günde 100'er kere, yoksa 10'ar kere zikretmek gerekir.

Günlük olarak yapılacak zikirler (virdler):

- 1 - اللَّهُ
- 2 - لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ
- 3 - لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلِيٌّ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ
- 4 - لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ سُبْحَانَكَ إِنِّي كُنْتُ مِنَ الظَّالِمِينَ
- 5 - لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ
- 6 - سُبْحَانَ اللَّهِ وَبِحَمْدِهِ سُبْحَانَ اللَّهِ الْعَظِيمِ
- 7 - سُبْحَانَ اللَّهِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ
- 8 - اَللّٰهُمَّ صَلِّ وَسَلِّمْ وَبَارِكْ عَلٰى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلٰى اٰلِ سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ بِعَدَدِ عِلْمِكَ

²¹⁸ Müslim, Zikir, 79; Ebû Dâvûd, Vitir, 24.

9 - أَسْتَغْفِرُ اللَّهَ الْعَظِيمَ وَأَتُوبُ إِلَيْهِ

10 - أَسْتَغْفِرُ اللَّهَ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ وَأَتُوبُ إِلَيْهِ

11 - بِسْمِ اللَّهِ الَّذِي لَا يَضُرُّ مَعَ اسْمِهِ شَيْءٌ فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي السَّمَاءِ
وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ

12 - سُبْحَانَ اللَّهِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ
إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ

13 - سُبْحَانَ اللَّهِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ

14 - حَسْبُنَا اللَّهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ

Namazlardan sonra okunacak dualar:

Sabah ve akşam namazlarından sonra

10 kere:

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلِيُّ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ

7 kere: اللَّهُمَّ اجْزِنِي مِنَ النَّارِ

5 kere اللَّهُمَّ ادْخِلْنِي الْجَنَّةَ

Günlük Olarak Okunması Tavsiye Edilen Dualar

Uykudan uyanınca:

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَحْيَانَا بَعْدَ مَا أَمَاتَنَا وَإِلَيْهِ النُّشُورُ

**Elhamdülillâhillezî ahyânâ ba'de mâ emâtenâ
ve ileyhinnüşûr:** ²¹⁹

Tuvaletten çıkınca:

غُفْرَانَكَ **Ğufrâneke.** ²²⁰

²¹⁹ Tirmizî, Deavât, 28;. Buhârî, Deavât, 7, 8, 16, Tevhîd, 13; Müslim, Zikir, 59; Ebû Dâvûd, Edeb, 98; İbn Mâce, Duâ, 17.

²²⁰ Ebû Dâvûd, Tahâret, 17; Tirmizî, Tahâret, 5; İbn Mâce, Tahâret, 10; Dârimî, Vudu', 17; Ahmed, VI, 155.

Abdestten sonra okunacak dua:

أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ
وَرَسُولُهُ. اللَّهُمَّ اجْعَلْنِي مِنَ التَّوَّابِينَ وَاجْعَلْنِي مِنَ الْمُتَطَهِّرِينَ

Eşhedü ellâ ilâhe illallâhü vahdehü lâ şerîke leh ve eşhedü enne Muhammeden abdühü ve Rasûlüh, Allahümme alnî minettevâbîne vec alnî minel-mütetahirîn.²²¹

Evden çıkarken:

بِسْمِ اللَّهِ تَوَكَّلْتُ عَلَى اللَّهِ وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ

Bismillâhi tevekkeltü alallâhi ve lâ havle ve lâ kuvvete illâ billâh.

Mescide Girerken Okunacak Dua:

بِسْمِ اللَّهِ وَالسَّلَامِ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ. اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي
ذُنُوبِي وَافْتَحْ لِي أَبْوَابَ رَحْمَتِكَ

Bismillâhi vesselâmü alâ Rasûlillâhi, Allahüm-mağfir lî zünübî veftah lî ebvâbe rahmetik.

²²¹ Müslim, Tahâret, 17; Ebû Dâvûd, Tahâret, 65; Tirmizî, Tahâret, 55; İbn Mâce, Tahâret, 60.

Ezan Okununca Yapılacak Dua:

اللَّهُمَّ رَبِّ هَذِهِ الدَّعْوَةِ التَّامَّةِ وَالصَّلَاةِ الْقَائِمَةِ آتِ مُحَمَّدًا الْوَسِيلَةَ
وَالْفَضِيلَةَ وَابْعَثْهُ مَقَامًا مَحْمُودًا الَّذِي وَعَدْتَهُ إِنَّكَ لَا تَخْلِفُ الْمِيعَادَ

Allâhümme Rabbe hâzihi'd-da'veti't-tâmmeti vessalâti'l-kâimeti âti Muhammedeni 'l-vesîlete ve'l-fadîlete veb'ashü makâmen mahmûdenillezî vead-teh, inneke lâ tühlifü'l-mîâd.²²²

Namazın Selamından Sonra:

3 defa **أَسْتَغْفِرُ اللَّهَ** der ve

اللَّهُمَّ أَنْتَ السَّلَامُ وَمِنْكَ السَّلَامُ تَبَارَكْتَ يَا ذَا الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ

Allâhümme ente's-selâm ve minke's-selâm tebâ-
rekte yâ ze'l-celâli ve'l-ikrâm.²²³

Sabah ve Akşam Namazından Sonra Okunan Zikirler: 10 kere:

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلِيٌّ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ

Lâ ilâhe illallâhü vahdehü lâ şerîke leh, lehü'l-mülkü ve lehü'l-hamdü ve hüve alâ külli şey'in kadîr.²¹⁶

²²² Buhârî, Ezân, 8, Tefsîru sûre(17), 11; Ebû Dâvûd, Salât, 37; Tirmizî, Mevâkît, 43; Nesâî, Ezân, 38; İbn Mâce, Ezân, 4.

²²³ Müslim, Mesâcid, 135, 136; Ebû Dâvûd, Vitir, 25; Tirmizî, Salât, 108; Nesâî, Sehv, 81, 82; İbn Mâce, İkâme, 32.

Akşam ve sabah namazının selamından sonra yedi kere

اللَّهُمَّ اجْرِنِي مِنَ النَّارِ

Allâhümme ecirnî minennâr. ²²⁴

5 kere

اللَّهُمَّ ادْخِلْنِي الْجَنَّةَ

Allâhümme edhılni'l-cennete

Her Namazdan Sonra:

Âyete'l-Kürsî ²²⁵ ve

33 سُبحَانَ اللَّهِ sübhânallah

33 الْحَمْدُ لِلَّهِ elhamdülillâh

33 اللَّهُ أَكْبَرُ Allâhü ekber'den sonra bir defa

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ
وَهُوَ عَلِيُّ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ

Lâ ilâhe illallâhü vahdehû lâ şerîke leh, lehü'l-mülkü ve lehü'l-hamdü ve hüve alâ külli şey'in kadîr. ²²⁶

²²⁴ Ebû Dâvûd, Edeb, 110 (5077); İbn Mâce, Dua, 14 (3867).

²²⁵ Ebû Dâvûd, Edeb, 110 (5079); Nesâî, İstiâze, 56; Ahmed b. Hanbel, Müsned, IV, 334.

²²⁶ Nesâî, Amelü'l-Yev ve'l-leyle, 100; el-Hindî, Kenzü'l-Ummâl, I, 2534, 2569.

Yapılması Tavsiye Edilen

Kapsamlı Dualar:

1. Kur'ân-ı Kerîm'de geçen dua ayetlerinden bazıları:

رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ

Rabbenâ Âtinâ fi'd-dünyâ haseneten ve fi'l-âhireti haseneten ve kınâ azâbennâr.

رَبَّنَا اغْفِرْ لِي وَلِوَالِدَيَّ وَلِلْمُؤْمِنِينَ يَوْمَ يَقُومُ الْحِسَابُ

Rabbenâğfir lî ve livâlideyye ve lilmüminîne yevme yegûmü'l-hisâb.

وَاعْفُ عَنَّا وَاغْفِرْ لَنَا وَارْحَمْنَا أَنْتَ مَوْلَانَا فَانصُرْنَا عَلَى الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ

Va'fu annâ vağfir lenâ verhamnâ ente mev-lânâ fansurnâ ala'l-kavmi'l-kâfirîn.

رَبَّنَا لَا تُرِغْ قُلُوبَنَا بَعْدَ إِذْ هَدَيْتَنَا وَهَبْ لَنَا مِنْ لَدُنْكَ رَحْمَةً إِنَّكَ أَنْتَ الْوَهَّابُ

Rabbenâ lâ tüziğ kulûbenâ ba'de iz hedeytenâ ve heb lenâ min ledünke rahmeten inneke ente'l-Vehhâb.

رَبَّنَا هَبْ لَنَا مِنْ أَزْوَاجِنَا وَذُرِّيَّاتِنَا قُرَّةَ أَعْيُنٍ وَاجْعَلْنَا لِلْمُتَّقِينَ إِمَامًا

Rabbenâ heb lenâ min ezvâcinâ ve zürriyyâtinâ kurrete e'yünün vec alnâ lilmüttegîne imâmâ

2. Hadîs-i Şerîflerde geçen dualardan bazıları:

اللَّهُمَّ اَعِنِّي عَلٰى ذِكْرِكَ وَشُكْرِكَ وَحُسْنِ عِبَادَتِكَ

Allâhümme einnî alâ zikrike ve şükrike ve hüsni ibâdetike.

اللَّهُمَّ اِنِّىْ اَسْأَلُكَ الْهُدٰى وَالتُّقٰى وَالْعَفَافَ وَالْغِنٰى

Allâhümme innî es'elüke'l-hüdâ ve't-tügâ ve'l-afâfe ve'l-ğınâ.

اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِيْ وَارْحَمْنِيْ وَاهْدِنِيْ وَعَافِنِيْ وَارْزُقْنِيْ

Allâhümağfir lî verhamnî vehdinî ve âfinî ver-zuknî.

يَا مُقَلِّبَ الْقُلُوبِ ثَبِّتْ قَلْبِيْ عَلٰى دِيْنِكَ

Yâ mukallibe'l-kulûbi sebbit kalbî alâ dînike.

اللَّهُمَّ اِنِّىْ اَسْأَلُكَ الْعَفْوَ وَالْعَافِيَةَ

Allâhümme innî es'elüke'l-âfve ve'l-âfiyete.

Mescidden Çıkarken Yapılan Dua:

بِسْمِ اللَّهِ وَالسَّلَامِ عَلَيَّ رَسُولِ اللَّهِ اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي ذُنُوبِي
وَافْتَحْ لِي أَبْوَابَ فَضْلِكَ اللَّهُمَّ اعْصِمْنِي مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

**Bismillâhi ve's-selâmü alâ Rasûlillâhi, Alla-
hümmağfir lî zünûbî veftah lî ebvâbe fadlike, Al-
lâhümma'sımnî mine'ş-şeytânirracîm.**²²⁷

Çarşı Pazara Çıkarken Okunan Dua:

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ يُحْيِي وَيُمِيتُ
وَهُوَ حَيٌّ لَا يَمُوتُ بِيَدِهِ الْخَيْرُ وَهُوَ عَلِيٌّ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ

**'Lâ ilâhe illallâhü vahdehü lâ şerîke leh, le-
hü'l-mülkü ve lehü'l-hamdü yuhyî ve yümîtü ve
hüve hayyun lâ yemût biyedihi'l-hayru ve hüve
alâ külli şey'in kadîr.**²²⁸

²²⁷ Müslim, Mesâcid, 146; Nesâî, Sehv, 96.

²²⁸ İbn Mâce, Mesâcid, 13; Ahmed b. Hanbel, Müsned, VI, 282-283.

İşe Başlarken Dua:

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Bismillâhirrahmânirrahîm ²²⁹

أَلْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ

Elhamdülillahi Rabbi'l-âlemîn ²³⁰

Eve Girerken Besmele Çekmek:

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Bismillâhirrahmânirrahîm ²³¹

Yemek yerken

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Bismillâhirrahmânirrahîm unutursa, hatırladığı anda:

بِسْمِ اللَّهِ فِي أَوَّلِهِ وَآخِرِهِ

Bismillâhi fî evvelihî ve âhirihî. ²³²

²²⁹ Tirmizî, Deavât, 36 (3423); Hâkim, Dua, I, 538.

²³⁰ Münâvî, Feyzu'l-Kadîr, V, 13.

²³¹ İbn Mâce, Nikâh, 19 (1894); Ebû Dâvûd, Edeb, 21 (4840).

²³² Müslim, Eşribe, 103; Ebû Dâvûd, Et`ime, 15; İbn Mâce, Duâ, 19.

Konaklama Duası:

أَعُوذُ بِكَلِمَاتِ اللَّهِ التَّامَّاتِ مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ

Eûzü bikelimâtillâhittâmmâti min şerri mâ halak.²³³

Herhangi Bir Araca Binenin Okuyacağı Dua Binerken

بِسْمِ اللَّهِ Bismillâh'

Bineğe Yerleşince Okunacak Dua ;

سُبْحَانَ الَّذِي سَخَّرْنَا هَذَا وَمَا كُنَّا لَهُ مُقْرِنِينَ وَإِنَّا إِلَى رَبِّنَا لَمُنْقَلِبُونَ

Sübhânellezî sehbara lenâ hâzâ vemâ künnâ lehû mukrinîn ve innâ ilâ Rabbinâ lemünkalibûn.

İşlenen Günahlara Keffâret Duası:

سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ وَبِحَمْدِكَ أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ أَسْتَغْفِرُكَ وَأَتُوبُ إِلَيْكَ

Sübhâneke Allahümme ve bihamdike eşhedü en lâ ilâhe illâ ente estağfiruke ve etûbu ileyke.²³⁴

²³³ Ebû Dâvûd, Et`ime, 15; Tirmizî, Et`ime, 47.

²³⁴ Müslim Zikir, 55; Ebû Dâvûd, Tıb, 19; İbn Mâce, Tıb, 35.

Kendimizi Nazardan Korumak İçin Dua:

أَعُوذُ بِكَلِمَاتِ اللَّهِ التَّامَّةِ مِنْ كُلِّ شَيْطَانٍ وَهَامَّةٍ وَمِنْ كُلِّ عَيْنٍ لَامَّةٍ

“Eûzü bikelimâtillâhi't-tâmmeti min külli şey-tânin ve hâmmetin ve min külli aynin lâmmetin

Yatarken Okunacak Dua:

بِسْمِكَ اللَّهُمَّ أَحْيَا وَأَمُوتُ

Bismike'llâhümme ahyâ ve emûtü.²³⁵

Yatarken Okunacak Sureler: *İhlâs, Felak, Nâs sûrelerini Okumak*²³⁶

Akşam ve sabah namazının duasından sonra:

Haşr sûresinin son 3 âyeti

Yatmadan Önce: *Âyete'l-Kürsî ve Bakara Sûresinin Son İki Âyeti (Âmenerrasûlü) Okunmalı*²³⁷

Yatarken Seyyidü'l-İstiğfârı Okumak:

اللَّهُمَّ أَنْتَ رَبِّي لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ خَلَقْتَنِي وَأَنَا عَبْدُكَ وَأَنَا عَلَى عَهْدِكَ وَوَعْدِكَ
مَا اسْتَطَعْتُ أَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ مَا صَنَعْتُ أَبُوءُ لَكَ بِنِعْمَتِكَ عَلَيَّ وَأَبُوءُ بِذَنْبِي
فَاغْفِرْ لِي فَإِنَّهُ لَا يَغْفِرُ الذُّنُوبَ إِلَّا أَنْتَ

²³⁵ Tirmizî, Deavât, 39 .

²³⁶ Buhârî, Deavât, 7, 8, 16, Tevhîd, 13; Müslim, Zikir, 59; Ebû Dâvûd, Edeb, 98; Tirmizî, Deavât, 28; İbn Mâce, Duâ, 17.

²³⁷ Buhârî, Fezâilü'l-Kur'ân, 14, Tıb, 39; Ebû Dâvûd, Edeb, 98; Tirmizî, Deavât, 21.

Allâhümme ente rabbî, lâ ilâhe illâ ente, halaktenî ve ene ‘abdüke, ve ene ‘alâ ‘ahdike ve va‘dike m’es-teta’tü. Eûzü bike min şerri mâ sana’tü, ebûü leke bi-ni‘metike ‘aleyye, ve ebûü bi-zenbî, fağfir lî fe-innehû lâ yağfirü’z-zünûbe illâ ente.²³⁸

Yatarken En Son Okunacak Dua:

اللَّهُمَّ أَسَلْتُ نَفْسِي إِلَيْكَ وَوَجَّهْتُ وَجْهِي إِلَيْكَ وَقَوَّضْتُ أَمْرِي إِلَيْكَ وَأَلْجَأْتُ
ظَهْرِي إِلَيْكَ رَغْبَةً وَرَهْبَةً إِلَيْكَ لَا مَلْجَأَ وَلَا مَنجَأَ مِنْكَ إِلَّا إِلَيْكَ أَمَنْتُ بِكِتَابِكَ الَّذِي
أَنْزَلْتَ وَبِنَبِيِّكَ الَّذِي أَرْسَلْتَ

Allâhümme eslemtü nefsi ileyke ve veccehtü vechî ileyke ve fevvaztü emrî ileyke ve elce’tü zahrî ileyke, rağbeten ve rehbeten ileyke, lâ mel-cee velâ mencâ minke illâ ileyke. Âmentü bi-ki-tâbikellezî enzelte ve bi-nebiyyikellezî erselte.²³⁹

Yatakta Uykusu Gelmeyen Veya Korkan Kim-senin Okuyacağı Dua:

أَعُوذُ بِكَلِمَاتِ اللَّهِ التَّامَّاتِ مِنْ غَضَبِهِ وَعِقَابِهِ وَشَرِّ عِبَادِهِ
وَمِنْ هَمَزَاتِ الشَّيَاطِينِ وَأَنْ يَحْضُرُونِ

Eûzü bikelimâtillâhî’t-tâmmâti min ğadabihî ve ikâbihî ve şerri ibâdihî ve min hemezâti’ş-şe-yâtîni ve en yahdurûn.²⁴⁰

²³⁸ Buhârî, , 10, Bed’ü’l-Halk, 11, Vekâle, 10.

²³⁹ Buhârî, Deavât, 2, 16; Ebû Dâvûd, Edeb, 100-101; Tirmizî, Dea-vât, 15; Nesâî, İstiâze, 57.

²⁴⁰ Buhârî, Vudû, 75, Deavât, 6, 7, 9, Tevhîd, 34; Müslim, Zikir, 56-58. Ebû Dâvûd, Edeb, 98.

GÜNLÜK OLARAK YAPILMASI TAVSİYE EDİLEN ZİKİRLER

Çocukların bu zikirlerin herbirisinden en az 10'ar defa okumaları tavsiye edilir.

En az 10, 33 veya 100 er kere

سُبْحَانَ اللَّهِ وَبِحَمْدِهِ سُبْحَانَ اللَّهِ الْعَظِيمِ

Sübhânallâhi ve bihamdihî sübhânallâhi'l-azîm ²⁴¹

سُبْحَانَ اللَّهِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ وَلَا حَوْلَ

وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ

Sübhânallâhi ve'l-hamdü lillâhi ve lâ ilâhe il-
lallâhü vallâhü ekber ve lâ havle ve lâ kuvvete il-
lâ billâhi'l-Aliyyi'l-Azîm.²⁴²

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلِيُّ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ

Lâ ilâhe illallâhü vahdehû lâ şerîke leh, lehü'l-
mülkü ve lehü'l-hamdü ve hüve alâ külli şey'in kadîr.

لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ

Lâ havle ve lâ kuvvete illâ billâh.²⁴³

²⁴¹ Tirmizî, Deavât, 96; Ebû Dâvûd, Tıb, 19.

²⁴² Buhârî, Deavât, 65, Eymân, 19; Müslim, Zikir, 31; Tirmizî, Deavât, 60; İbn Mâce, Edeb, 56.

²⁴³ Müslim, Zikir, 32; Tirmizî, Deavât, 128.

لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ سُبْحَانَكَ إِنِّي كُنْتُ مِنَ الظَّالِمِينَ

Lâ ilâhe illâ ente sübhâneke innî küntü mi-
nezzâlimîn.²⁴⁴

İstiğfar Duası ve Zikri:

أَسْتَغْفِرُ اللَّهَ الْعَظِيمَ وَأَتُوبُ إِلَيْهِ

Estağfirullâhe'l-azîm ve etûbü ileyhi.

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَيَّ سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَصَحْبِهِ وَسَلَّمَ
اللَّهُمَّ صَلِّ وَسَلِّمْ وَبَارِكْ عَلَيَّ سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ
بَعْدَ عِلْمِكَ

Allâhümme salli alâ seyyidinâ Muhammedin ve
alâ âli seyyidinâ Muhammedin ve sahbihî ve sellim.

Allâhümme salli ve sellim ve bârik alâ seyyidinâ
Muhammedin ve alâ âli seyyidinâ Muhammedin bi
adedi ılmik.

En Fazîletli Zikir:

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ

Lâ ilâhe illallâh ²⁴⁵

²⁴⁴ Buhârî, Megâzî, 38, Deavât, 50, Kader, 7, Tevhîd, 9; Müslim,
Zikr, 44-46; Ebû Dâvûd, Vitr, 26; Tirmizî, Deavât, 3, 58; İbn Mâce,
Edeb, 59.

²⁴⁵ Enbiyâ sûresi (21), 87-88.

Sabah-Akşam Üçer Defa Söylenecik Zikir:

بِسْمِ اللّٰهِ الَّذِي لَا يَضُرُّ مَعَ اسْمِهِ شَيْءٌ فِي الْاَرْضِ
وَلَا فِي السَّمَاءِ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ

Bismillâhillezî lâ yadurru measmihî şey'ün
fi'l-ardı ve lâ fi's-semâi ve hüvessemîu'l-alîm:²⁴⁶

حَسْبُنَا اللّٰهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ

Hasbünallâhü ve ni'me'l-Vekîl

a) Sabah ve akşam namazlarından sonra:

10 kere:

لَا إِلَهَ إِلَّا اللّٰهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلِي كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ

7 kere

اللّٰهُمَّ اجْزِبْنِي مِنَ النَّارِ

5 kere

اللّٰهُمَّ ادْخِلْنِي الْجَنَّةَ

²⁴⁶ Tirmizî, Deavât, 9; İbn Mâce, Edeb, 55.

ÇOCUKLAR VE GENÇLER İÇİN GÜNLÜK OLARAK YAPILMASI TAVSİYE EDİLEN ZİKİRLER

1. 5-8 YAŞ GRUBU ÇOCUKLAR

Bu yaş grubundaki çocuklarımızın aşağıdaki zikirleri her sabah 11'er defa okumaları tavsiye edilir.

2. 9-12 YAŞ GRUBU ÇOCUKLAR

Bu yaş grubundaki çocuklarımızın aşağıdaki zikirleri her sabah 33'er defa okumaları tavsiye edilir.

3. 13-18 YAŞ GRUBU GENÇLER

Bu yaş grubundaki çocuklarımızın aşağıdaki zikirleri her sabah 99'ar defa okumaları tavsiye edilir.

Allah ﷻ

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ

سُبْحَانَ اللَّهِ وَبِحَمْدِهِ سُبْحَانَ اللَّهِ الْعَظِيمِ

Sübhânallâhi ve bihamdihî sübhânallâhi'l-azîm

سُبْحَانَ اللَّهِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ

وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ

Sübhânallâhi ve'l-hamdü lillâhi ve lâ ilâhe illal-lâhü vallâhü ekber ve lâ havle ve lâ kuvvete illâ billâhi'l-Aliyyi'l-Azîm

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ لَهُ الْمُلْكُ
وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلِيُّ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ

Lâ ilâhe illallâhü vahdehü lâ şerîke leh, lehü'l-
mülkü ve lehü'l-hamdü ve hüve alâ külli şey'in
kadîr

لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ

Lâ havle ve lâ kuvvete illâ billâh

لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ سُبْحَانَكَ إِنِّي كُنْتُ مِنَ الظَّالِمِينَ

Lâ ilâhe illâ ente sübhâneke innî küntü minez-
zâlimîn.

أَسْتَغْفِرُ اللَّهَ الْعَظِيمَ وَ أَتُوبُ إِلَيْهِ

Estağfirullâhe'l-azîm ve etûbü ileyhi

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَيَّ سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَى

آلِ سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَصَحْبِهِ وَسَلَّمَ

Allâhümme salli alâ seyyidinâ Muhammedin ve
alâ âli seyyidinâ Muhammedin ve sahbihî ve sel-
lim

حَسْبُنَا اللَّهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ

Hasbünallâhü ve ni'me'l-Vekîl

DUA ve ZİKİRLER

Günlük hayatımızda dua ve zikirler demeti

İslam Toplumu Millî Görüş

İRŞAD BAŞKANLIĞI

Boschstr. 61-65, D- 50171 KERPEN

Tel.: +49 (0) 2237 656 481

www.igmg.de • irsad@igmg.de